

KONKURENCIJOS TARYBOS VEIKLOS ATASKAITA | 2020

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONKURENCIJOS TARYBA

TURINYS

03	Pagrindiniai veiklos rezultatai	40	Koncentracijų priežiūra
04	Pirmininko žodis	44	Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi
07	Svarbiausi darbai ir įvykiai	48	Mažmeninė prekyba
10	Pagrindinių veiklų apžvalga	52	Rinkų tyrimai
13	KT veikla per COVID-19 pandemiją	53	Teismų sprendimai
17	Viešųjų subjektų priežiūra	57	Teisėkūra
18	KĮ 4 str. priežiūra	60	Švietimas konkurencijos srityje
25	VSĮ 9 ¹ straipsnio priežiūra	64	Tarptautinis bendradarbiavimas
27	Valstybės dalyvavimo versle rizika	68	Žmogiškieji ir finansiniai ištekliai
28	Valstybės pagalba	68	Komanda
33	Konkurenciją ribojantys susitarimai	70	Finansavimas

ATASKAITOJE NAUDOJAMOS SANTRUMPOS:

EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
EIMIN – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
EK – Europos Komisija
ES – Europos Sąjunga
ESTT – Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
KĮ – Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas
KT – Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba
LAT – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
LTSA – Lietuvos transporto saugos administracija
LVAT – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
MPĮ – Mažmeninės prekybos įmonė

MPĮNVDĮ – Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas
RĮ – Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas
SM – Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
SAM – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
TM – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
VAAT – Vilniaus apygardos administracinis teismas
VPT – Viešųjų pirkimų tarnyba
VSĮ – Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas
VVTAT – Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba
ŽŪM – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

PAGRINDINIAI VEIKLOS REZULTATAI

482

įvertinti teisės aktų projektai

24

leidimai vykdyti
koncentracijas

42

valstybės pagalbos
priemonės pateiktos
derinti Europos
Komisijai

1 634 962 €

pažeidėjai sumokėjo baudų
į valstybės biudžetą

1:8

1 Eur, skirtas KT veiklai,
atnešė 8 Eur tikėtinos naudos

19,3 mln. €

vidutinė metinė tiesioginė tikėtina
nauda vartotojams 2018–2020 m.

PIRMININKO ŽODIS

Tik po daugelio metų galėsime aiškiau suprasti, kokie buvo tie 2020-ieji mūsų istorijoje – trumpas pandeminis blyksnis, kurį nustelbs kiti įvykiai, ar esminio istorinio lūžio pradžia. O kol kas praėjusieji metai mus gali stebinti tiek didžiuliais COVID-19 pandemijos sukeltais pokyčiais, tiek ir dalykais, kurie liko nepakitę. Visi galėjome įsitikinti, ar gebame pritaikyti bei veikti sąlygomis, svyruojančiomis nuo svaiginančio netikrumo iki slegiančios monotonijos.

Gebame, – būtų trumpas atsakymas, o Konkurencijos tarybai pirmuoju tai patvirtinančiu pavyzdžiu tapo sklandus ir, kaip vėliau paaiškės, ilgai truksiąs darbas nuotoliniu būdu. Lanksčias darbo sąlygas, įskaitant ir darbą iš namų, mes taikėme dar iki pandemijos. Išgaliojus karantinui, tokia darbo forma tapo beveik visuotinė. Jai institucija buvo puikiai pasiruošusi, tad tęsė veiklą be sutrikimų: mūsų ekspertai galėjo naudotis visais reikiamaisiai įrankiais; buvo pradėti tyrimai ir atliekami tyrimo veiksmai, įskaitant patikrinimus įmonių patalpose;

suinteresuotoms šalims buvo užtikrinta teisė susipažinti su bylos medžiaga; vyko tarybos posėdžiai, juose nuotoliniu būdu galėjo dalyvauti ne tik tarybos nariai ir kiti institucijos darbuotojai, bet ir ūkio subjektų atstovai. Visa tai ir daug kitų dalykų, sudarančių institucijos veiklos kasdienybę, nebūtų buvę įmanomi be Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojų, kurie rūpinasi, kad pagrindinė institucijos veikla patirtų kuo mažiau trikdžių net ir krizės sąlygomis.

Tai, kad į nuotolinio darbo režimą perėjome sklandžiai, nepaneigia akivaizdžių tokio darbo trūkumų. Nors mums pavyko išvengti kitose šalyse pasitaikiusių problemų, kai būdavo nepradedami ar stabdomi jau pradėti tyrimai, vėluodavo koncentracijų nagrinėjimas, o advokatai nuotolinių posėdžių metu pavirsdavo katinais¹, darbo organizavimas išlaikant artimus ryšius tarp komandos narių tapo sunkesnis. Ypač tai jaučia mūsų naujokai, kurių integracija reikalauja daugiau pastangų ir kantrybės.

¹Jei skaitytojui ši nuoroda į katinus virstančius advokatus pasirodytų nesuprantama, tai skaitytojas turėtų pasidžiaugti, kad jo gyvenimas neapsiriboja tik pandemija ir žiniomis apie įvairias jos apraiškas.

Praėjusiais metais keitėsi ne tik tai, kaip organizavome darbą. Pandemija turėjo įtakos ir Konkurencijos tarybos veiklos turiniui. Labiausiai tai buvo pastebima valstybės pagalbos srityje. Nors ir neturėdama sprendimų priėmimo galios, Konkurencijos taryba konsultavo valstybės pagalbos teikėjus ir taip reikšmingai prisidėjo prie to, kad kelios dešimtys – palyginti su keliomis ankstesniais metais – valstybės pagalbos priemonių buvo pateiktos Europos Komisijai ir didžioji jų dauguma sėkmingai suderintos. Šių priemonių tikslas – padėti įmonėms, kurios dėl įvesto karantino buvo priverstos stipriai apriboti ar net stabdyti savo veiklą.

Valstybės pagalba buvo dažnas, bet ne vienintelis intervencijos būdas, kurio ėmėsi ar ketino imtis politikai, siekdami suvaldyti pandemijos ir dėl jos įvestų apribojimų sukeltas pasekmes. Ne visi tie būdai sulaukė Konkurencijos tarybos pritarimo bei buvo įgyvendinti. Pavasarį Konkurencijos taryba neigiamai įvertino Vyriausybės planus reguliuoti kai kurių prekių kainas, ir ši iniciatyva, nors ir gavusi palaikymą Seime, sulaukė Prezidento veto. Rudenį mūsų institucija nurodė riziką, jog rekomendacijos prekybininkams nevykdyti pardavimo skatinimo priemonių gali lemti didesnes kainas vartotojams, nors tokios priemonės poveikis COVID-19 prevencijai nėra aiškus. Per visą iki šiol truncančios pandemijos laikotarpį Konkurencijos taryba ne kartą priminė Vyriausybei, jog tiek, kiek tai leidžia su sveikatos apsauga susijusios aplinkybės, nustatomi ūkinės veiklos apribojimai turėtų būtų proporcingi ir nepagrįstai neiškraipyti konkurencijos. Tokių iškreipimų pasekmė gali būti ilgalaikis konkurencijos sumažėjimas, kas neigiamai paveiktų daugelį Lietuvos gyventojų.

Krizių laikotarpiu konkurenciją iškreipti gali ne tik netinkama valstybės intervencija, bet ir ūkio subjektų veiksmai.

Grėsmė kyla, kai konkurentai derina tarpusavio veiksmus bandydami sumažinti dėl krizės atsiradusius savo praradimus vartotojų sąskaita. Iš kitos pusės, konkurencijos institucijos pripažįsta, kad tam tikras artimesnis bendradarbiavimas tarp konkurentų gali būti naudingas, jeigu jis sprendžia, pavyzdžiui, būtinų vartotojams prekių tiekimo problemą – išties, pandemijos pradžioje ypač akivaizdus buvo tam tikrų medicininių prekių trūkumas. Būtent dėl to 2020-ųjų kovą Europos konkurencijos tinklo institucijos, įskaitant ir Konkurencijos tarybą Lietuvoje, paskelbė palankiai vertinsiančios tas verslo iniciatyvas, kurios užtikrins vartotojų interesus. Konkurencijos taryba taip pat išlaikė nuoseklią poziciją vis primindama, kad COVID-19 pandemija neturi tapti priedanga konkurentams sudaryti susitarimus, ribojančius konkurenciją, ar dominuojantiems ūkio subjektams taikyti nesąžiningas kainas. Vieną tokį tyrimą dėl, kaip įtariama, pandemijos paskatinto ir galimai konkurenciją ribojančio bendradarbiavimo tarp konkurentų institucija pradėjo pernai ir planuoja užbaigti 2021 m.

Atsižvelgiant į pandemijos mastą ir jos sukeltas pasekmes, galėtų susidaryti įspūdis, jog su pandemija susiję darbai sudarė visą Konkurencijos tarybos veiklą ar bent didžiausią jos dalį, ir tai nebūtų tikslu. Vykdydami koncentracijų priežiūrą, mūsų ekspertai atliko išsamią teisinę ir ekonominę analizę bankų, skolinimo, lizingo bei finansinių paslaugų ir telekomunikacijos paslaugų teikimo rinkose. Institucija nustatė įstatymų pažeidimus mažmeninės prekybos bei kino filmų platinimo sektoriuose, o konkurenciją ribojančiais buvo pripažinti ir viešųjų subjektų veiksmai, reguliuojant keleivių pervežimą autobusais bei notarų įkainius – tyrimai dėl visų šių pažeidi-

mų buvo pradėti dar gerokai iki pandemijos. Tiesa, pandemija paliko įspaudą ir čia: Konkurencijos taryba atsižvelgė į COVID-19 pasekmes kino industrijai ir 80 procentų sumažino baudas kartelio dalyvėms.

2020-aisiais net ir pandemija neleido mums pamiršti dviejų temų, kurios vyravo praėjusių metų tarptautinių konkurencijos renginių darbotvarkėse ir liks aktualios dar ilgai, darydamos įtaką konkurencijos politikai bei jos įgyvendinimui: tai – skaitmeninės rinkos ir Europos žaliasis kursas. Vykdamt pastarąjį, vis dažniau gali kilti klausimų dėl konkurencijos ir tvarumo vertybių santykio. Skaitmeninių rinkų problemos konkurencijos institucijoms pažįstamos geriau, ir jų aktualumas dar labiau išryškėjo, kai dėl pandemijos daugelio žmonių darbas ir laisvalaikis persikėlė į skaitmeninę erdvę. 2020-ųjų pabaigoje šios srities reformą pasiūlė Europos Komisija, pristaty-

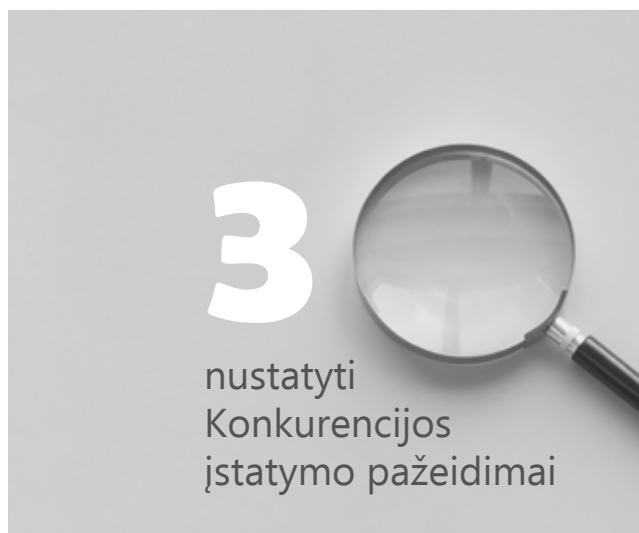
dama Skaitmeninių paslaugų akto bei Skaitmeninių rinkų akto projektus.

Konkurencijos taryba dalyvauja tarptautinėse diskusijose tvarumo bei skaitmeninių rinkų klausimais ir yra pasiruošusi kartu su Europos konkurencijos tinklo partnerėmis ieškoti, kaip konkurencijos politikos priemonės galėtų prisidėti prie bent dalies problemų sprendimų. Vis dėlto, akivaizdu, kad tiek tvarumo, tiek skaitmeninių rinkų keliamos problemos gerokai peržengia įprastas konkurencijos institucijos veiklos ribas. Jas įveikti reikės daugelio skirtingų sričių ekspertų bendradarbiavimo ir, svarbiausia, politinių sprendimų priėmėjų lyderystės. Ši COVID-19 sukelta krizė praeis, o tiek ekspertinės institucijos, tiek politikai privalo ruoštis, kaip išvengti būsimų krizių ar bent jau jas suvaldyti.

Konkurencijos tarybos pirmininkas

SVARBIAUSI DARBAI IR ĮVYKIAI

Nustatėme 3 Konkurencijos įstatymo pažeidimus:

- kino filmų platintoja „Theatrical Film Distribution“ ir bendrovės „NCG Distribution“ bei „Forum Cinemas“, kurios abi priklauso vienai įmonių grupei, susitarė dėl jų platinamų filmų kainų, siekdamos apriboti akcijų bei nuolaidų bilietams į kino filmus taikymą vartotojams;
- Lietuvos transporto saugos administracija (LTSA), be konkurencingų procedūrų pratęsdama sutartis su 42 vežėjais vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, neleido į rinką įeiti naujiems dalyviams ir riboja konkurenciją;
- Teisingumo ministerija (TM) pažeidė Konkurencijos įstatyme numatytą pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, kai įtvirtindama minimalius ir fiksuotus atlyginimo už notarų paslaugas dydžius, apribojo notarų galimybes konkuruoti kainomis.

Pripažinome, kad mažmeninės prekybos tinklą valdanti įmonė „Palink“ atliko draudžiamus veiksmus maisto ir gėrimų tiekėjų atžvilgiu, kai spaudė juos einamaisiais metais išnaudoti pardavimo skatinimo priemonėms numatytą biudžetą.

Prižiūrėjome rinkose vykstančias koncentracijas ir davėme 24 leidimus:

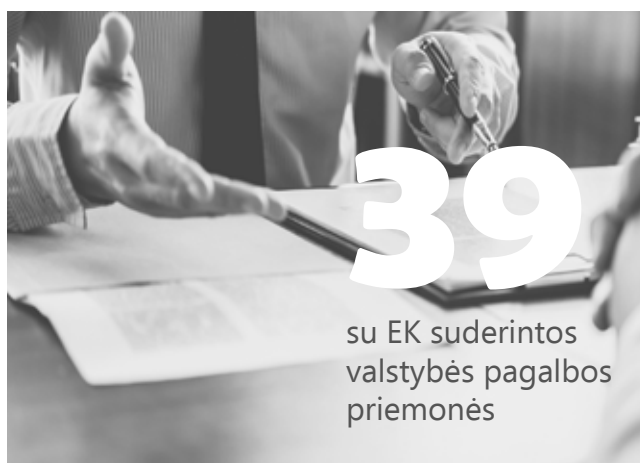
- nagrinėdami 3 susijungimus atlikome išsamią teisinę ir ekonominę analizę bankų, skolinimo, lizingo bei finansinių paslaugų, telekomunikacijos paslaugų teikimo rinkose;
- vienas leidimas vykdyti koncentraciją telekomunikacijos paslaugų teikimo rinkoje duotas sandorio šaliai prisiėmus įsipareigojimus, kuriais, mūsų vertinimu, būtų išsaugota veiksminga konkurencija minėtoje rinkoje.

Prižiūrėjome viešųjų subjektų veiklą ir teikėme siūlymus dėl teisės aktų projektų:

- atkreipėme TM ir Vyriausybės dėmesį, kad kainų reguliavimas, esant ekstremaliai situacijai, gali pagilinti prekių prieinamumo problemą ir sukelti kitų problemų, o ilgesniu laikotarpiu – pakenkti ekonomikai. Seimas pritarė Prezidento Gitano Nausėdos veto ir atsisakė planų nustatyti būtinų prekių bei paslaugų maksimalias didmenines ir mažmenines kainas;
- savo išvadoje Ekonomikos ir inovacijų ministerijai (EIMIN) dėl Koncesijų įstatymo projekto, kuriame siūlyta įtvirtinti vidaus sandorio galimybę koncesijų atvejais, nurodėme, jog vidaus sandoris gali būti sudaromas tik išimtinio atveju, kai vykdoma konkurencingą paslaugos teikėjo parin-

kimo procedūrą neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo. Įstatymo siūlymas nepriimtas;

- teikėme pastabas Sveikatos apsaugos ministerijai (SAM), kuri siūlė nustatyti kompensuojamųjų vaistinių preparatų priemokos apskaičiavimui naudojamo rodiklio (20 proc. vidutinės recepto kompensuojamosios kainos) viršutinę ribą siekdama, kad nedidėtų priemokos už kompensuojamuosius vaistus. Nurodėme, kad privertinis kainų mažinimas nustatant vieno tiekėjo sudėtinių kompensuojamųjų vaistų „lubas“ gali sudaryti kliūtis vaistų tiekėjams patekti į Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyną ir taip neišvengiamai paveikti konkurenciją rinkoje. Į mūsų pastabas nebuvo atsižvelgta.

Konsultavome valstybės institucijas, kurios pateikė Europos Komisijai derinti 42 valstybės pagalbos priemones, kad būtų galima paremti nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusį Lietuvos verslą, žemės ūkio, kultūros ir kitus sektorius.

Teismai patvirtino Konkurencijos tarybos sprendimus reikšmingose bylose:

- Panevėžio statybos trestas ir „Irdaiva“, dalyvaudami 24 viešuosiuose pirkimuose, sudarė jungtinės veiklos sutartis ir savo veiksmais apribojo konkurenciją statybos sektoriuje;

- bendrovei „Kauno grūdai“ pagrįstai skirta bauda už nepraneštą koncentraciją;
- „Panevėžio melioracija“ turės sumokėti baudą už kartelinį susitarimą, kurį sudarė su konkurentėmis 2012–2017 m. organizuotose 25 viešuosiuose pirkimuose kelių ir gatvių remonto bei melioracijos darbams pirkti.

Įsigaliojo Konkurencijos įstatymo pataisos:

- patikslintos ir aiškiau išdėstytos nuostatos, pagal kurias ūkio subjektams, pateikusiems Konkurencijos tarybai vertingų įrodymų apie konkurenciją ribojantį susitarimą, bauda gali būti sumažinta, arba jie gali būti visiškai atleisti nuo finansinės sankcijos;
- patvirtinta konkurencijos teisėje taikoma solidari atsakomybė vieną ekonominį vienetą sudarančioms bendrovėms bei atsakomybė ūkio subjektų teisių ar ūkinės veiklos perėmėjams, kad asmenys neišvengtų sankcijų pakeisdami teisinę ar organizacinę struktūrą;

- siekiant padidinti skiriamų baudų veiksmingumą ir atgrasyti ūkio subjektus nuo pažeidimų, detalizuota, kad baudų maksimalus dydis skaičiuojamas nuo pasaulinių bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais;
- numatyta galimybė skirti griežtesnę atsakomybę už tęsiamus ar pakartotinius pažeidimus, padarytus ne tik Lietuvoje, bet ir kitose ES vidaus rinkos jurisdikcijose;
- nustatytos didesnės Konkurencijos tarybos, kaip valstybinę konkurencijos priežiūrą vykdančios institucijos, nepriklausomumo garantijos, įtvirtintas reikalavimas, kad Konkurencijos taryba disponuotų pakankamu skaičiumi kvalifikuotų darbuotojų bei turėtų pakankamus finansinius,

techninius ir technologinius išteklius.

Vykdėme šviečiamąją veiklą konkurencijos srityje:

- aktyviai dalijomės informacija su įvairiomis visuomenės grupėmis, kaip atpažinti kartelius;
- raginame tiek fizinius asmenis, tiek įmones mus informuoti apie galimus pažeidimus;
- konsultavome ir įspėjome verslą, kokie veiksmai kelia riziką pažeisti Konkurencijos įstatymą;
- atkreipėme ūkio subjektų dėmesį, kad COVID-19 pandemija neturi tapti priedanga konkurentams sudaryti susitarimus, ribojančius konkurenciją.

patikslintos ir aiškiau išdėstytos nuostatos dėl atleidimo nuo baudos ar jos sumažinimo

pakeistas baudų maksimalaus dydžio skaičiavimas

numatyta griežtesnė atsakomybė už tęsiamus ar pakartotinius pažeidimus

nustatytos didesnės Konkurencijos tarybos nepriklausomumo garantijos

PAGRINDINIŲ VEIKLŲ APŽVALGA

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (KT) yra savarankiška valstybės įstaiga, atskaitinga Lietuvos Respublikos Seimui, vykdanči valstybinę konkurencijos politiką ir prižiūrinti, kaip laikomasi įstatymų, kurių priežiūra pavesta KT, reikalavimų. Institucijos teisinė autonomija, įtvirtinta Konkurencijos įstatyme (KĮ), garantuoja priimamų sprendimų bešališkumą.

KT sudaro pirmininkas ir 4 nariai – juos Ministro Pirmininko teikimu skiria Prezidentas šešerių metų kadencijai. Tas pats asmuo KT pirmininku ar nariu gali būti paskirtas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės.

Iki 2020 m. rugsėjo 30 d. KT sudarė pirmininkas Šarūnas Keserauskas ir nariai: Dina Lurje (pirmininko pavaduotoja), Elonas Šatas (pirmininko pavaduotojas), Medeina Augustinavičienė ir Jolanta Ivanauskienė. J. Ivanauskienės pirmoji kadencija pasibaigė 2019 m.

rugsėjo 3 d. Ji tęsė darbą, nes, kaip numatyta KĮ, KT narys, pasibaigus jo kadencijai, eina savo pareigas tol, kol į jas nėra paskirtas tas pats ar kitas asmuo. Prezidentas G. Nausėda pasirašė dekretą, kuriuo nuo rugsėjo 30 d. atleido J. Ivanauskienę iš KT narės pareigų jos noru.

Nuo 2020 m. spalio 1 d. KT sudaro pirmininkas Š. Keserauskas ir nariai: D. Lurje (pirmininko pavaduotoja), E. Šatas (pirmininko pavaduotojas), M. Augustinavičienė.

Vykdydama valstybinę konkurencijos politiką, KT prižiūri, kaip laikomasi KĮ bei jai patikėtų taikyti ES konkurencijos teisės reikalavimų, koordinuoja ES valstybės pagalbos taisyklių įgyvendinimą Lietuvoje. KT taip pat vykdo funkcijas, numatytas Vietos savivaldos, Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymuose.

Pagrindinis KT strateginio planavimo dokumentas – Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2020–2022 m. strateginis veiklos planas, apibrėžiantis institucijos strateginius tikslus ir uždavinius jų įgyvendinimui bei rodiklius, skelbiamas KT svetainėje. Institucijos veiklos prioritetas – atlikti tyrimus ar kitaip įsikišti į rinkos veikimą, jeigu toks įsikišimas galėtų reikšmingai prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę.

Spręsdama tyrimų atlikimo ir kitus veiklos klausimus, KT vadovaujasi šiais principais:

- įtaka veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei;
- strateginė reikšmė;
- racionalus išteklių naudojimas.

2020 m. nustatytos šios veiklos prioritetinės sritys:

- vykdyti institucijos kompetencijai priskirtų įstatymų laikymosi priežiūrą, ypatingą dėmesį skiriant galimiems konkurencijos ribojimams;
- stiprinti ryšius su žiniasklaida nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, plėtoti dialogą su žiniasklaida, akademinė bendruomene, verslu, viešojo administravimo subjektais ir visuomene;
- tęsti tarpinstitucinį bendradarbiavimą su Viešųjų pirkimų tarnyba ir Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės kontrole teikiant tarpusavio ekspertinę pagalbą bei dalijantis reikšminga informacija tyrimuose dėl korupcijos, viešųjų pirkimų pažeidimų ir konkurenciją ribojančių susitarimų viešuosiuose pirkimuose;
- dalyvauti svarstant Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria siekiama valstybių narių konkurencijos

institucijoms suteikti įgaliojimus, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrinimo institucijos ir užtikrintų tinkamą vidaus rinkos veikimą;

- viešinti KT prevenciniais tikslais atliktų stebėsenų rezultatus dėl galimų KĮ pažeidimų;
- tobulinti Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrą.

KT siekia, kad jos veiklos efektyvumas būtų grindžiamas ne paskirtų baudų dydžiu, bet profesionalių tyrimų rezultatais ir tyrimų atnešta nauda vartotojui, kuri neišvengiamai priklauso ir nuo nuoseklaus prevencinio darbo konkurencijos principų sklaidos srityje. Vertindama, kaip sekasi vykdyti užsibrėžtą misiją, KT, vadovaudamasi Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos metodika, kasmet skaičiuoja savo veikla sukurtos tikėtinos naudos vartotojams dydį. Šio dydžio ir KT metinio biudžeto santykis yra pagrindinis KT veiklos efektyvumo rodiklis nuo 2011 m. Institucija siekia, kad metinės vidutinės trejų metų tiesioginės tikėtinos naudos vartotojams ir KT vidutinio metinio trejų metų biudžeto santykis būtų ne mažesnis kaip 5:1, t. y. KT veiklai iš šalies biudžeto skirtas 1 euras atneštų bent 5 eurus tikėtinos naudos.

Atlikus 2018–2020 m. veiklos vertinimą, paaiškėjo, kad vidutinė metinė šio laikotarpio tiesioginė tikėtina nauda vartotojams sudarė 19,3 mln. Eur, o jos santykis su KT vidutiniu metiniu biudžetu buvo 8:1. Poveikio vertinimas apima tiesioginę ekonominę naudą vartotojams, o paskirtos (surinktos) baudos neįskaičiuojamos. Išsamų naudos vertinimo aprašymą ir rezultatus KT skelbia atskiru dokumentu savo interneto svetainėje.

Vizija

Nepriklausoma ir profesionali institucija, daranti esminę įtaką stiprinant konkurencijos kultūrą

Misija

Saugoti veiksmingą konkurenciją dėl vartotojų gerovės

Tikslai

1. Kurti kuo didesnę naudą vartotojams
2. Didinti veiklos efektyvumą
3. Stiprinti švietimą konkurencijos srityje

Vertybės

1. Profesionalumas
2. Bendradarbiavimas
3. Vertės kūrimas

KT VEIKLA PER COVID-19 PANDEMIJĄ

2020 m. pradžioje pasaulį užklupusi COVID-19 pandemija sukėlė skaudžių ekonominių pasekmių daugeliui verslo sektorių, kuriems prireikė skubios valstybės pagalbos. Siekdama kuo greičiau sumažinti pandemijos protrūkio sukeltą poveikį, Europos Komisija (EK) numatė šalims narėms galimybę pasinaudoti lankstesnėmis valstybės pagalbos taisyklėmis, kad šiuo sunkiu laikotarpiu valstybės galėtų paremti kuo daugiau nukentėjusių įmonių.

KT, kaip koordinuojanti institucija valstybės pagalbos klausimais, nuo 2020 m. pradžios aktyviai konsultuoja ir teikia metodinę pagalbą valdžios įstaigoms dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo paramos priemonėms. O EK, gavusi išsamų pranešimą apie valstybės pagalbos priemonę, sprendimą priima kiek įmanoma greičiau. Iš viso per 2020 m. EK buvo pateiktos derinti 42 valstybės pagalbos priemonės, iš jų 39 patvirtintos dar tais pačiais metais (plačiau – skyriuje „Valstybės pagalba“.)

Kovo viduryje, Lietuvos Vyriausybei paskelbus karantiną, KT, kartu su kitomis Europos konkurencijos tinklo (angl. *European Competition Network*) narėmis įvertinusi COVID-19 keliamą grėsmę gyventojams bei verslui, paskelbė palankiai vertinsianti tas verslo iniciatyvas, kurios užtikrins vartotojų interesus. Konkurencijos institucijos sutarė nesiimti veiksmų prieš konkuruojančias įmones, kurios bendradarbiaus siekdamos išvengti būtiniausių prekių tiekimo trūkumo, ypač sveikatos apsaugos srityje. KT teikė išsamias konsultacijas, kaip konkurentai galėtų bendradarbiauti, siekdami užtikrinti vartotojų interesus.

KT ir toliau laikėsi nuoseklios pozicijos, jog konkurentai neturėtų dalytis individualia strategine informacija, nes tokie informacijos mainai gali būti prilyginami konkurenciją ribojančiam susitarimui ir pažeisti konkurencijos teisės normas, už ką gresia finansinės sankcijos. Visgi, institucijos vertinimu, išskirtinėmis aplinkybėmis per COVID-19 pande-

miją bendradarbiavimas, palengvinantis ne-nutrūkstamą prekių tiekimą, būtų naudingas vartotojams ir atsvertų dėl tokio bendradarbiavimo galinčią kilti žalą, jeigu tokio bendradarbiavimo apimtis neviršytų to, kas būtina vartotojų interesams apsaugoti.

Per visus metus KT taip pat vykdė aktyvią informacinę kampaniją, siekdama atkreipti ūkio subjektų dėmesį, kad COVID-19 pandemija neturi tapti priedanga konkurentams sudaryti susitarimus, ribojančius konkurenciją, ir, pavyzdžiui, tartis dėl didesnių prekių ir paslaugų kainų ar rinkoje dominuojančioms įmonėms taikyti nesąžiningas kainas. Tiek tam tikrų įmonių asociacijoms, tiek pavienėms bendrovėms KT ekspertai siuntė prevencinius raštus, įspėdami, kad net ir susiklosčius sudėtingoms aplinkybėms dėl koronaviruso, asociacijos ir jų nariai nėra atleidžiami nuo pareigos laikytis konkurencijos teisės reikalavimų ir jiems nėra suteikiama teisė riboti tarpusavio konkurencijos susitarimais, kurie neprisidės prie vartotojų gerovės užtikrinimo.

Vis labiau populiarėjant internetinei prekybai, kurios plėtrą paskatino ir COVID-19 protrūkis, KT parengė išaiškinimus, kaip turėtų bendrauti el. parduotuvių prekes parduodantys platintojai ir tiekėjai, kad nepažeistų KĮ. Atmintinė, kurioje pristatyti pagrindiniai konkurencijos taisyklių taikymo internetinei prekybai principai, parengta atsižvelgiant į dažniausiai prekių platintojams verslo praktikoje kylančius ar galinčius kilti klausimus. Kartu su pateiktais atsakymais priminta, kurių taisyklių turi laikytis tiek dėl kainodaros tarpusavyje bendraujantys platintojai, tiek tiekėjai ir platintojai, kad nebūtų pažeistas KĮ ir vartotojai galėtų pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda. KT tikisi, kad išaiškinimai padės el. prekybos atstovams geriau suprasti KĮ nuostatas ir išvengti galimų pažeidimų. Atmintinę paviešino ir VšĮ „Versli Lietuva“, kuri ėmėsi pagalbos verslui iniciatyvos „Internetinė karantino nėra“. Tęsiant bendradarbiavimą KT ekspertai dalyvavo „Verslios Lietuvos“ surengtoje nuotolinėje diskusijoje „Teisiškai

pasikausčiusi el. parduotuvė: mažiau rizikų, daugiau pasitikėjimo“, kur kalbėta, kaip svarbu verslui įvertinti galimas rizikas nusižengti konkurencijos taisyklėms, pristatyti būdai, kaip to išvengti.

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) pabrėžia, kad, nors konkurencijos politikos principai neturėtų būti ignoruojami net ir per COVID-19 sukeltą krizę, vis dėlto konkurencijos institucijos, užtikindamos konkurencijos nuostatų įgyvendinimą, turėtų atsižvelgti į tai, jog kai kurie sektoriai dirba krizės sąlygomis.

KT taip pat įvertino, kad dalis verslo susidūrė su finansiškai itin skaudžiais pandemijos ir įvesto karantino padariniais. Nustačiusi KĮ pažeidimą kino filmų demonstravimo sektoriuje, KT atsižvelgė į išskirtines COVID-19 pasekmes kino sektoriui, kurio veikla buvo uždrausta, ir kartelio dalyvėms sumažino baudas 80 proc. (plačiau – skyriuje „Konkurenciją ribojantys susitarimai“).

Lietuvoje įvesta valstybės lygio ekstremali situacija ir karantinas pačios institucijos veiklai iš esmės neturėjo didesnės įtakos. KT dar 2019 m. įdiegė modernias technologijas, sudarančias galimybes efektyviai dirbti būnant ne tik KT administracinėse patalpose, ir gerokai išplėtė nuotolinio darbo pasirinkimo galimybes. Todėl KT buvo pasirengusi visaverčiam darbui nuotoliniu būdu ir nepatyrė reikšmingos įtakos veiklos efektyvumui ar kokybei. Nuotoliniu formatu vyko ir institucijos rengiami išklauso posėdžiai, kuriuose įtariamieji subjektai ar kiti suinteresuoti asmenys duoda paaiškinimus, – tam KT specialiai parengė atmintinę.

2020 m. institucija aktyviai tęsė jau pradėtų tyrimų nagrinėjimą, be to, pradėjo 4 naujus tyrimus dėl galimų KĮ 5 str. ir (ar) Sutarties dėl ES veikimo (SESV) 101 str. pažeidimų, atliko 9 patikrinimus įtariamų ūkio subjektų patalpose.

Intensyviai buvo vykdoma viešųjų subjektų priežiūros, teisės aktų projektų vertinimo veikla. KT tiria viešojo administravimo subjektų (pavyzdžiui, ministerijų, savivaldybių ir kitų institucijų) priimtų teisės aktų bei sprendimų atitiktį KĮ 4 str. reikalavimams, t. y. vertina, ar tokiais sprendimais nėra sudaromos skirtingos konkurencijos sąlygos toje pačioje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, ar viešojo administravimo subjektai nepažeidžia pareigos užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. KT savo ir viešojo administravimo institucijų iniciatyva 2020 m. įvertino 482 teisės aktų projektus ir teikė išvadas dėl galimo jų poveikio konkurencijai.

Bene daugiausia žiniasklaidos ir visuomenės dėmesio sulaukė KT išvados dėl Vyriausybės planų, esant ekstremaliai padėčiai, reguliuoti kai kurių prekių kainas. KT, įvertinusi Civilinės saugos įstatymo bei Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo projektus, atkreipė TM ir Vyriausybės dėmesį, kad kainų reguliavimas gali pagilinti prekių prieinamumo problemą ir sukelti kitų problemų, o ilgesniu laikotarpiu – pakenkti ekonomikai. KT savo išvadoje pabrėžė, kad suregulius kainas, daugelis gamintojų gali nebenorėti parduoti produkcijos Lietuvoje, nes užsienio rinkose pardavimo kainos galėtų būti palankesnės. Taip pat sumažėtų paskatos importuotojams vežti prekes į Lietuvą, o daliai gamintojų (ypač smulkesnių) gali tekti nutraukti gamybą, nes kaina galėtų nepadengti patiriamų sąnaudų (plačiau – skyriuje „Viešųjų subjektų priežiūra“). Prezidentui G. Nausėdai grąžinus iš naujo svarstyti minėtų įstatymų pakeitimus, Seimas veto pritarė ir įstatymai neįsigaliojo.

Dėl vyriausybių planuojamų rinkų reguliavimo priemonių ir dėl to galinčios kilti rizikos yra įspėjusi ir EBPO. Anot jos, vyriausybės neturėtų imtis intervencijų, kurios galėtų be reikalo iškreipti verslo sąlygas, o dėl savo sprendimų tartųsi su konkurencijos institucijomis. „Planuodamos rinkos intervencijas, vyriausybės turėtų įsitikinti, kad tam tikros priemonės yra būtinos ir proporcingos spręsti dėl krizės

nukentėjusių atitinkamų sektorių problemas. Jos taip pat turėtų užtikrinti, kad visos patvirtintos paramos priemonės būtų skaidrios ir galiotų laikinai. Galiausiai vyriausybės turėtų įsitikinti, ar nėra alternatyvių sprendimų, kurie sukeltų mažesnę neigiamą poveikį dėl konkurencijos ribojimų“, – rašoma EBPO parengtoje atmintinėje „COVID-19: vyriausybių ir konkurencijos institucijų veiksmai konkurencijos politikos srityje“.

2020 m. gruodžio pradžioje KT taip pat įspėjo Laikinąją Vyriausybę, kuri, griežtindama karantino sąlygas Lietuvoje, nutarime rekomendavo prekybininkams nevykdyti išpardavimų, nuolaidų valandų, degustacijų ir kitų priemonių, didinančių pirkėjų srautus, kad dėl šios priemonės nebuvu atliktas poveikio konkurencijai vertinimas. KT nuogaštavo, kad priemonė gali paskatinti prekybininkų tarpusavio veiksmų derinimą, ir kyla rizika, jog nevykdant akcijų prekės vartotojams kainuos brangiau.

Tiek per pirmą, tiek per antrą karantiną KT sulaukė skundų bei paklausimų, susijusių su prekybos sąlygomis karantino metu. Daliai prekybininkų, kurių veikla suvaržyta dėl Vyriausybės paskelbto karantino, skundėsi, kad teisė prekiauti ne maisto prekėmis buvo suteikta tik didiesiems prekybos tinklams, o smulkiesiems prekiautojams ir turgavietėms tai draudžiama. KT nurodė, kad KĮ nesuteikia institucijai kompetencijos vertinti Vyriausybės priimtų teisės aktų, vienu iš kurių ir buvo paskelbtos karantino Lietuvoje sąlygos, teisėtumo. Bylas dėl Vyriausybės aktų atitikimo Konstitucijai ir įstatymams nagrinėja Konstitucinis Teismas.

Tačiau KT atkreipė Vyriausybės dėmesį, kad tiek, kiek tai leidžia su sveikatos apsauga susijusios aplinkybės, būtina užtikrinti, kad nustatomi ūkinės veiklos apribojimai būtų proporcingi ir nesuteiktų nepagrįstų privilegijų vieniems ūkio subjektams, diskriminuodami kitus. Tai ypač svarbu todėl, kad krizei pasibaigus neatsirastų ar nepadidėtų privilegijuotoje padėtyje atsidūrusių ūkio subjektų rinkos

galia, kai prastesnėje padėtyje buvę jų konkurentai patyrė didelių nuostolių ar net buvo priversti pasitraukti iš rinkos. Jeigu ilguoju laikotarpiu susiformuotų toks rinkos galios pokytis, jis būtų itin žalingas vartotojams, kurie už prekes ir paslaugas būtų priversti mokėti daugiau.

COVID-19 pandemija Lietuvoje pakeitė nemažos verslo dalies sąlygas, tačiau bendrovių sandorių nepristabdė. Per 2020 m. KT davė 24 leidimus vykdyti koncentracijas, t. y. 2 leidimais daugiau nei 2019 m.

KT dėjo visas pastangas kuo skubiau išnagrinėti pranešimus apie sandorius – palyginti su 2019 m., 2020 m. sudėtingų koncentracijų nagrinėjimas vidutiniškai truko net 6 darbo dienomis trumpiau, o nesudėtingų – pailgėjo tik dviem darbo dienomis. KT įspėjo ūkio subjektus, kad karantino laikotarpiu institucijai kilo sunkumų gauti informacijos iš veiklą pristabdžiusio verslo, tačiau jos pačios galimybės atidėti iš įmonių prašomos informacijos pateikimo terminus, ypač nagrinėjant pranešimus apie koncentraciją, yra ribotos (plačiau – skyriuje „Koncentracijų priežiūra“).

Visos krizės anksčiau ar vėliau baigiasi, o po jų įvairiose rinkose dažniausiai pastebimi suaktyvėję verslo konsolidacijos procesai, kai

sunkumus įveikusios įmonės įsigyja nukentėjusius konkurentus. Dėl to įspėjimus jau siunčia EK – už konkurencijos politiką atsakinga komisarė Margrethe Vestager pripažįsta, kad didžiausias netolimoje ateityje laukiantis iššūkis bus susijęs su pastangomis išvengti didėjančios koncentracijos rinkose, dėl ko galėtų nukentėti tiek pandemiją įveikusios įmonės, tiek vartotojai. Ji taip pat yra akcentavusi, jog neketinama lengvinti koncentracijų priežiūros procedūrų, kad ES nenukryptų nuo vieno svarbiausių tikslų – saugoti atviras ir konkurencingas rinkas.

EBPO taip pat akcentuoja, jog konkurencija yra vienas esminių faktorių, lemiančių tinkamą rinkų veikimą, kad būtų skatinamas ekonomikos atsigavimas. Ankstesnės krizės liudija, kad konkurencijos politika ir jos įgyvendinimas yra itin svarbus veiksnys siekiant greito ekonomikos atsigavimo ir rinkų atsparumo būsimiems sukrėtimams. Veiksmingos konkurencijos užtikrinimas gali padėti vyriausybėms planuojant veiksmus, kaip sumažinti ekonomikos krizės pasekmes, todėl vyriausybės turėtų pasirūpinti atitinkamu konkurencijos institucijų finansavimu ir pasitelkti jų ekspertines rekomendacijas tiek krizės metu, tiek šiai pasibaigus, kad rinkos veiktų efektyviai ir prisidėtų prie ekonomikos plėtros.

VIEŠŲJŲ SUBJEKTŲ PRIEŽIŪRA

KĮ 4 straipsnis viešojo administravimo subjektus įpareigoja užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, įgyvendinant jiems pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje.

Viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant įstatymų reikalavimus.

Vadovaudamasi šiomis nuostatomis, KT tiria viešojo administravimo subjektų (pavyzdžiui,

ministerijų, savivaldybių ir kitų institucijų) priimtų teisės aktų bei sprendimų atitiktį KĮ 4 str. reikalavimams, t. y. vertina, ar tokiais sprendimais nėra sudaromos skirtingos konkurencijos sąlygos toje pačioje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, ar viešojo administravimo subjektai nepažeidžia pareigos užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Kadangi viešojo administravimo subjektai priima privalomo pobūdžio sprendimus, darančius įtaką ūkinei veiklai, kyla rizika, kad bus iškraipyta konkurencija. KĮ 4 straipsniu, Vietos savivaldos įstatymo (VSI) 9¹ straipsniu bei ES valstybės pagalbos taisyklėmis siekiama apsaugoti rinką nuo viešojo administravimo subjektų veiksmų, kurie daro neigiamą poveikį konkurencijai.

KĮ 4 STR. PRIEŽIŪRA

Tyrimai dėl KĮ 4 str. pažeidimų

KT, baigusi tyrimą ir nustačiusi, kad viešojo administravimo subjektai atliko draudžiamus veiksmus ar padarė kitus KĮ pažeidimus, turi teisę:

viešojo administravimo subjektui nurodyti per nustatytą terminą pakeisti ar panaikinti teisės aktus, kitus KĮ prieštaraujančius sprendimus;

skirti pinigines baudas iki 0,5 proc. metinio biudžeto einamaisiais metais ir kitų praėjusiais metais gautų bendrųjų metinių pajamų, bet ne daugiau kaip 60 000 Eur.

Už KT įpareigojimų per nustatytą terminą neįvykdymą gresia piniginė bauda iki 600 Eur už kiekvieną pažeidimo vykdymo dieną po termino įvykdyti įpareigojimus pašalinti pažeidimą pabaigos.

ATLIKTI TYRIMAI

Dėl keleivių vežimo tarpmiestiniais maršrutais

KT 2020 m. liepos 14 d. [pripažino](#), kad Lietuvos transporto saugos administracija (LTSA), pratęsdama sutartis su 42 vežėjais vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais, riboja konkurenciją ir neleidžia į rinką įeiti naujiems dalyviams. Tyrimo metu nustatyta, kad konkrečius tarpmiestinius maršrutus Lietuvoje aptarnauja 43 privačios ir savivaldybių valdomos įmonės – iš jų tik 1 buvo atrinkta konkurso būdu, su kitais 42 vežėjais LTSA 2018 m. pratęsė sutartis tiems patiems maršrutams be konkurencingos procedūros. Tokiu būdu buvo privilegijuojami rinkos senbuviai kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir sudarytos iš esmės skirtingos konkurencijos sąlygos rinkoje.

LTSA sprendimus pratęsti sutartis su esamais vežėjais grindė susisiekimo ministro patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių nuostatomis, kurios numato, kad sutartys gali būti pratęstos ne ilgiau nei 5 metams, jeigu vežėjai laikėsi minėtų taisyklių reikalavimų ir sutartyje numatytų sąlygų. Tačiau, KT vertinimu, LTSA privalėjo atsižvelgti į KĮ reikalavimus ir sudaryti sąlygas visiems vežėjams (esamiems ir potencialiems) varžytis dėl keleivių vežimo paslaugų ar jų dalies teikimo.

KT skyrė LTSA 43 120 Eur baudą ir įpareigojo per 8 mėnesius nutraukti sutartis, o vežėjus atrinkti paskelbus konkurencingos atrankos procedūras. LTSA šį sprendimą apskundė teismui. 2020 m. gruodį KT patenkino LTSA prašymą ir įpareigojimų įvykdymo terminą atidėjo iki 2021 m. lapkričio 14 d.

KT taip pat rekomendavo Vyriausybei pavesti Susisiekimo ministerijai (SM) peržiūrėti taisy-

klėse įtvirtintą teisinį reguliavimą dėl kompetentingos įstaigos veiksmų, pasibaigus maksimaliam sutarčių su vežėjais galiojimo terminui, taip pat dėl sutarčių su vežėjais pratęsimo, tokiu būdu užkertant kelią galimam konkurencijos ribojimui, ir apie priimtus sprendimus informuoti KT.

Kadangi KT sprendimas sulaukė nepagrįstos kritikos dėl esą griauamos tarp miestinio susisiekimo sistemos, o konkurencingos procedūros organizavimas neva prieštarautų nacionalinio saugumo principams, institucija viešai platino ir teikė papildomus [komentarų](#), paaiškindama, kodėl tokia kritika nėra pagrįsta. Minėtas nutarimas yra apskųstas teismui.

Dėl notarų atlyginimo dydžių

KT 2020 m. gruodžio 7 d. [konstatavo](#), kad TM nustatyti fiksuoti ir minimalūs notarų atlyginimo dydžiai riboja notarų galimybę konkuruoti paslaugų kainomis. Sąžiningos konkurencijos laisvės neužtikrinusi TM nubausta 45 tūkst. Eur bauda ir įpareigota per 6 mėn. pašalinti KĮ pažeidimą.

Tyrimą atlikusi KT nustatė, kad nors notarų veikla yra reglamentuojama, jie savarankiškai verčiasi profesine (ūkine) veikla ir atlygintinai teikia notaro paslaugas bei prisiima finansinę riziką, susijusią su jų veikla, todėl yra laikytini ūkio subjektais. Jų veiklą reguliuojanti TM, įtvirtindama minimalius ir fiksuotus atlyginimo už paslaugas dydžius, nustatė tokį reglamentavimą, kuris nepagrįstai apribojo notarų galimybes konkuruoti kainomis, taigi, pažeidė KĮ numatytą pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

TM nesutiko, kad notariai vykdo ūkinę veiklą, ir nurodė, jog nustatant notarų fiksuotus ir minimalius atlyginimo dydžius, be kita ko, siekiama užtikrinti notarų ekonominį nepriklausomumą ir jų teikiamų paslaugų kokybę bei prieinamumą. TM paskaičiavo, kad notaras turėtų gauti bent 2 200 Eur grynujų pajamų per mėnesį, kad būtų užtikrintas jo ekonominis nepriklausomumas. Tačiau TM pateikti duomenys rodo, kad notariai Lietuvoje vi-

duotiniškai uždirba beveik tris kartus daugiau pajamų: 2017 m. notaro vidutinės grynosios pajamos sudarė 73 061 Eur (6 088 Eur/mėn.), o 2018 m. – 78 282 Eur (6 523 Eur/mėn.).

Nors TM tyrimo metu teigė, kad atsisakius minimalių ir fiksuotų notaro atlyginimo dydžių, kiltų neigiamos pasekmės, pavyzdžiui, asmenims notarų paslaugos taptų neįperkamos, TM pateikti duomenys to nepagrindė. Be to, vartotojus nuo pernelyg aukštų kainų apsaugo TM nustatyti maksimalūs notaro atlyginimo dydžiai. KT nutarimas yra apskųstas teismui.

VYKDOMI TYRIMAI

Dėl Palangos baseino

Tyrimas pradėtas gavus pareiškėjo prašymą

įvertinti, ar Palangos miesto savivaldybės sprendimas perduoti jos įsteigta VŠĮ „Palangos investicijų valdymas“ patikėjimo teise ūkinei veiklai vykdyti savivaldybei priklausančią baseiną su sveikatingumo centru bei sudaryti turto perdavimo sutartį, atitinka KĮ 4 str. reikalavimus. KT aiškinasi, ar toks sprendimas galėjo privilegijuoti savivaldybės įmonę ir diskriminuoti kitus ūkio subjektus bei sukurti skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

Dėl vidaus sandorio

KT tyrimą pradėjo įvertinusi pareiškėjo pateiktą informaciją, kad Palangos miesto savivaldybė 2018 m. priėmė sprendimą sudaryti vidaus sandorį su jos kontroliuojama bendrove „Palangos komunalinis ūkis“ ir patikėti šiai įmonei teikti įvairias su miesto teritorijos tvarkymu bei priežiūra susijusias paslaugas.

KONKURENCIJOS RIBOJIMŲ PREVENCIJA

KT savo ir viešojo administravimo institucijų iniciatyva 2020 m. įvertino 482 teisės aktų projektus ir teikė išvadas dėl galimo jų poveikio konkurencijai. Iš visų įvertintų projektų KT ekspertai teikė 162 pastabas: 104 – dėl valstybės pagalbos; 45 – dėl galimo prieštaravimo KĮ 4 str. reikalavimams; 13 – dėl turto perdavimo.

2020 m. buvo priimti 98 teisės aktai (iš jų – 10 įstatymų ir 23 Vyriausybės nutarimai), kurių projektams 2018–2020 m. laikotarpiu KT teikė pastabas. Institucijos, priimdamos teisės aktų projektus, atsižvelgė į 77 proc. visų KT ekspertų teiktų pastabų (2018 m. šis rodiklis siekė 78 proc., 2019 m. – 63 proc.).

Pavyzdžiui, KT dar 2019 m. rekomendavo SAM įvertinti tuo metu pakeistą optometrijos priežiūros paslaugų teisinį reguliavimą, nes jis galimai riboja 300 ūkio subjektų galimybes toliau veikti rinkoje, o vartotojams – optikoje pasitikrinti regėjimą. Pradėjus licencijuoti optometrininkų veiklą, šios paslaugos galėjo būti teikiamos tik gydymo paskirties įstaigose, nors anksčiau galėjo būti teikiamos optikose,

Įvertinti teisės aktų projektai:

kurios įsikūrusios, pavyzdžiui, ir prekybos paskirties patalpose. Optikos, norėdamos tokias paslaugas teikti ir toliau, turėjo pakeisti patalpų paskirtį į gydymo. KT atkreipė dėmesį, kad tokie reikalavimai galimai yra neproporcingi ir pažeidžiantys sąžiningos konkurencijos laisvę, nes riboja ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje, taip pat ribojamas tokių paslaugų prieinamumas vartotojams. Į KT pastabas buvo atsižvelgta: pakeitus teisės aktus, 2020 m. leista optometrijos priežiūros paslaugas teikti įvairios paskirties patalpose ar pastatuose, taip panaikinant galimą konkurencijos apribojimą. Taigi, vartotojai optometrijos priežiūros paslaugas ir toliau gali gauti jiems patogiose vietose.

2020 m. institucijos, priimdamos teisės aktų projektus, atsižvelgė į

77%

visų KT ekspertų teiktų pastabų

SVARBIAUSIOS KT TEIKTOS PASTABOS DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Dėl kainų reguliavimo

2020 m. kovą Vyriausybė svarstė galimybę, esant ekstremaliai padėčiai, reguliuoti kai kurių prekių kainas. KT, įvertinusi Civilinės saugos įstatymo bei Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo projektus, atkreipė TM ir Vyriausybės dėmesį, kad kainų reguliavimas gali pagilinti prekių prieinamumo problemą ir sukelti kitų problemų, o ilgesniu laikotarpiu – pakenkti ekonomikai. KT savo [išvadoje](#) pabrėžė, kad suregulius kainas, daugelis gamintojų gali nebenorėti parduoti produkcijos Lietuvoje, nes užsienio rinkose pardavimo kainos galėtų būti palankesnės. Taip pat sumažėtų paskatos importuotojams vežti prekes į Lietuvą, o daliai gamintojų (ypač smulkesnių) gali tekti nutraukti gamybą, nes kaina galėtų nepadengti patiriamų sąnaudų. Taigi dėl kainų reguliavimo gali susidaryti būtiniausių prekių deficitas, kuris, kaip įspėjo KT, paskatintų gyventojus kaupti trūkstamas prekes, o tiek asmenys, turintys atsargų, tiek dalis gamintojų galėtų parduoti prekes už juos tenkinančią kainą tik juodojoje rinkoje. Ilguoju laikotarpiu kainų reguliavimas taip pat galėtų nulemti prastėjančią būtiniausių prekių kokybę, mažėjančią jų įvairovę, mažesnes paskatas verslui diegti inovacijas, kai kurios prekės galėtų pabrangti.

Vis dėlto 2020 m. kovo 25 d. Vyriausybė, o vėliau ir Seimas, pritarė įstatymų projektams, kuriuose numatyta galimybė Vyriausybei, esant ekstremaliai situacijai, nustatyti būtinų prekių bei paslaugų maksimalias didmenines ir mažmenines kainas. Prezidentui G. Nausėdai grąžinus iš naujo svarstyti įstatymų pakeitimus, Seimas veto pritarė ir įstatymai neįsigaliojo.

Dėl daugiabučių administravimo

KT išnagrinėjo Aplinkos ministerijos parengtą Dugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų valdymo įstatymo projektą ir [reko-](#)

[mendavo](#) jai dar kartą apsvarstyti siūlomus pakeitimus, kuriais savivaldybėms gali kilti interesų konfliktas, bei atlikti poveikio konkurencijai vertinimą.

Savivaldybėms norima suteikti teisę ne tik sudaryti daugiabučių administratorių sąrašą, į kurį galės patekti tiek savivaldybių valdomos įmonės, tiek privačios bendrovės, bet ir skirti nuobaudas, taip pat išbraukti iš sąrašo pažeidimus padariusius administratorius. KT vertinimu, įstatymo projektu niekaip nėra užtikrinama, kad vienodi objektyvumo kriterijai prižiūrint administratorių veiklą būtų taikomi tiek savivaldybių įmonėms, tiek ir privatiems ūkio subjektams. Todėl savivaldybės gali sukurti savo įmonėms palankesnes sąlygas veikti rinkoje lyginant kitų rinkos dalyvių atžvilgiu. KT pasiūlė daugiabučių namų valdytojų veiklos priežiūrą ir kontrolę perduoti nešališkam priežiūros organui arba savivaldybių valdomų ar kontroliuojamų įmonių neįtraukti į valdytojų sąrašus. Tokiu atveju savivaldybės įmonės šias paslaugas galėtų teikti tik išimtiniais atvejais, kai privačios bendrovės negalėtų ir nenorėtų teikti bendrojo naudojimo objektų administravimo paslaugų.

Minėtas įstatymo projektas dar svarstomas.

Dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų

KT, įvertinusi Geležinkelio transporto kodekso (GTK) įstatymo projektą, pateikė [pastabas](#) ir siūlymus SM, kaip būtų galima skatinti konkurenciją tarp geležinkelio įmonių ir efektyviau panaudoti perpildytos viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus.

KT nuomone, siekiamas įtvirtinti teisinis reguliavimas nesukuria efektyvesnio pajėgumų panaudojimo perpildytoje viešosios geležinkelių infrastruktūros dalyje ir neskatina konkurencijos. Efektyvumas ir konkurencingumas galėtų būti pasiektas geležinkelio įmonėms (vežėjams) skaidriau paskirstant pajėgumus, vertinant jų panaudojimą bei numatant veiksmingas poveikio priemones, jeigu įmonės nepanaudoja paskirtų pajėgumų, ir efektyviai juos perskirstant.

Institucija atkreipė SM dėmesį, kad kai kurios siūlomo teisinio reguliavimo nuostatos gali būti palankios konkrečiam rinkoje veikiančiam ir vietiniais maršrutais krovinius gabenančiam ūkio subjektui, jam numatant pirmumo teisę gauti infrastruktūros pajėgumus. Rekomenduota užtikrinti, kad prioritetai dirbtinai neribotų galimybės suteikti infrastruktūros pajėgumų kuo daugiau rinkoje veikiančių ūkio subjektų, – taip būtų skatinama tarptautinė krovinių vežimo geležinkelių transportu plėtra bei efektyvi konkurencija šioje rinkoje.

GTK įstatymo projektas nepriimtas.

Dėl vidaus sandorių

KT išvadoje EIMIN dėl Koncesijų įstatymo projekto, kuriame siūlyta įtvirtinti vidaus sandorio galimybę koncesijų atvejais, **nurodė**, jog vidaus sandoris gali būti sudaromas tik išimtinio atveju, kai vykdant konkurencingą paslaugos teikėjo parinkimo procedūrą neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo. Esamas Koncesijų įstatymo reglamentavimas užtikrina sąžiningos konkurencijos laisvę, o priėmus teikiamus siūlymus poveikis konkurencijai būtų neigiamas, nes dėl to galėtų mažėti konkurencija, privataus kapitalo investavimo galimybės, didėtų savivaldybių įmonių plėtra, atitinkamai – galėtų mažėti paslaugų teikimo efektyvumas ir tai lemtų neigiamas pasekmes vartotojų gerovei.

Minėtame Koncesijų įstatymo projekte siūlymų įtvirtinti vidaus sandorio galimybę atsisakyta.

Dėl biokuro

KT pateikė **nuomonę** Seimo kanceliarijai, jog Šilumos ūkio įstatymo projekto siūlymas nustatyti, kad šilumos gamintojo įsigyjamas biokuras, pagamintas iš trečiųjų šalių kilmės biomasės, negali sudaryti daugiau nei 20 proc. per einamuosius metus šilumos gamintojo įsigyjamo biokuro kiekio, gali neigiamai paveikti ūkio subjektų, vykdančių importuo-

tos biomasės realizavimą Lietuvoje, veiklos sąlygas bei lemti šilumos kainų pokyčius vartotojų nenaudai. Be to, siekiami sukurti iš trečiųjų šalių importuojamos žaliavos panaudojimo ribojimai gali paveikti ir šilumos kainų pokyčius vartotojų nenaudai, nes jei dėl šios priežasties sumažėtų žaliavos importas, tai galimai išaugintų lietuviškos biomasės ir iš jos gaminamo biokuro kainas, o atitinkamai – ir šilumos kainą.

Minėtas Šilumos ūkio įstatymo projekto siūlymas nepriimtas.

Dėl mobilių skerdyklų

KT įvertino Ateities ekonomikos DNR plano projektą, kuriuo siekta įsigyti 8 mobilies skerdyklas ir pavesti VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūrai nuomoti skerdyklas operatoriams. KT nuomone, skerdyklų nuomos veikla yra ūkinė veikla, todėl Žemės ūkio ministerijos (ŽŪM) pavedimas tokią veiklą vykdyti savo valdomai įmonei reikštų netiesioginį (per savo įmonę) valstybės dalyvavimą ūkinėje veikloje. Dėl to gali kilti neigiamas poveikis konkurencijai tarp ūkio subjektų, kurie rinkoje teikia gyvūnų skerdimo paslaugas, nes agentūra, naudodama valstybei priklausantį turtą ūkinei veiklai vykdyti, veiktų palankesnėmis sąlygomis nei minėti ūkio subjektai, kurie priemonės šiai veiklai vykdyti įsigijo savo lėšomis.

2021 m. vasarį Vyriausybė nusprendė peržiūrėti visą Ateities ekonomikos DNR planą ir iš naujo svarstyti, kurie projektai bus toliau įgyvendinami.

Dėl kompensuojamųjų vaistų priemokos

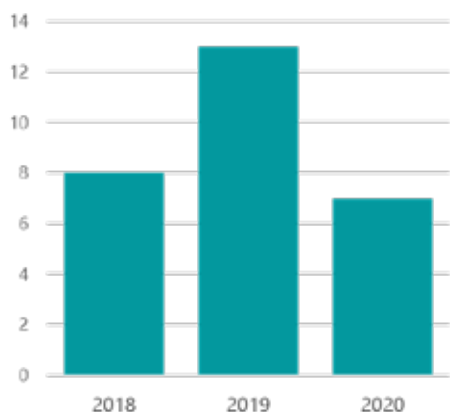
KT teikė pastabas Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 13 d. nutarimo Nr. 994 „Dėl Ambulatoriniam gydymui skiriamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių bazinių kainų ir paciento priemokų už juos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektui, kuriuo buvo siūloma nustatyti kom-

pensuojamųjų vaistinių preparatų priemokos apskaičiavimui naudojamo rodiklio (20 proc. vidutinės recepto kompensuojamosios kainos) viršutinę ribą, siekiant, kad nedidėtų priemokos už kompensuojamuosius vaistus. **KT nuomone**, priverstinis kainų mažinimas nustatant vieno tiekėjo sudėtinių kompensuojamųjų vaistų „lubas“ gali sudaryti kliūtis vaistų tiekėjams patekti į Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyną ir taip neišvengiamai paveikti konkurenciją tarp jų rinkoje.

Minėta aplinkybė gali lemti tam tikrų vaistų prieinamumo vartotojams sumažėjimą, atitinkamai išaugusias išlaidas tiek valstybei, tiek pačiam vartotojui, kai, pavyzdžiui, eliminavus konkretų sudėtinį vaistą iš kainyno, vartotojas bus priverstas įsigyti kelis atskirus vaistus su tomis pačiomis veikliosiomis medžiagomis.

SAM neatsižvelgė į KT pastabas ir įtvirtino vieno tiekėjo sudėtinių kompensuojamųjų vaistų priemokos „lubas“.

Institucijoms išsiųsti prevenciniai raštai

KITI PREVENGINIAI RAŠTAI

2020 m. KT viešojo administravimo subjektams išsiuntė 7 prevencinius raštus ir pasiūlė teisės aktų rengėjams keisti nustatytą teisinį reguliavimą, kuris gali prieštarauti sąžiningos konkurencijos principams. Svarbiausi prevenciniai raštai:

Dėl sutarčių sudarymo

KT **atkreipė** SAM dėmesį, kad jos nustatytas teisinis reguliavimas, kai sutartys su jas turėjusiomis asmens sveikatos priežiūros įstaigomis (ASPI) iš naujo sudaromos palankesnėmis sąlygomis nei su tomis, kurios prieš tai sutarties su teritorinėmis ligonių kasomis (TLK) neturėjo arba kitu veiklos adresu atidarė naują filialą, neskatina ASPI konkuruoti tarpusavyje, taigi ir stengtis didinti paslaugų kokybę (ypač

tų, su kuriomis sutartys kasmet pratęsimos). Esant minėtam reguliavimui nukenčia ir vartotojai – jeigu ASPI konkuruotų lygiomis sąlygomis, vartotojai galėtų tikėtis gauti aukštesnės kokybės paslaugas.

KT pasiūlė reglamentavimą tobulinti taip, kad siekis užtikrinti sutartis su TLK turinčių ASPI veiklos tęstinumą neapsunkintų galimybių sutartis sudaryti tomis ASPI, kurios jų neturėjo arba atsidarė naują filialą. KT taip pat pasiūlė atsisakyti tvarkos, pagal kurią sutartys gali būti pratęsimos iš esmės su visomis prieš tai jas turėjusiomis ASPI ir numatyti, kad dėl dalies Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų kaskart visos ASPI galėtų varžytis vienodomis sąlygomis.

SAM atsižvelgė į KT siūlymą ir įtvirtino, kad reikalavimai iš naujo netaikomi tomis ASPI, su kuriomis sutartis TLK jau turėjo, tačiau jos atidarė naują filialą. Automatinis sutarčių pratęsimas su jas jau turėjusiomis ASPI kol kas išlikęs.

Dėl aprūpinimo apsaugos priemonėmis

KT **pasiūlė** SAM tobulinti reglamentavimą, numatantį, kaip karantino metu ASPI paskirstomos apsaugos priemonės, nes šalyje galiojant pirmajam karantinui dėl COVID-19, privačios klinikos galėjo būti diskriminuojamos. SAM priimtas privalomas sprendimas numatė, kad tiek viešosios, tiek privačios ASPI per karantiną privalėjo užtikrinti būtinąją medici-

nos pagalbą ir turėjo vykdyti kitus ministerijos nustatytus įpareigojimus, tačiau apsaugos priemonės privačioms klinikoms, išskyrus vieną, nebuvo suteiktos.

KT neginčijo aplinkybės, kad viešosios ASPĮ, kurios karantino laikotarpiu buvo labiausiai įtrauktos kovojant su COVID-19, priemonėmis turėjo būti aprūpinamos prioritetine tvarka, tačiau sukurdamą įpareigojimus, susijusius su privalomu visų ASPĮ funkcionavimu, SAM turėjo pareigą pasirūpinti, kad ir privačioms ASPĮ nepitrūktų priemonių, priešingu atveju – neįpareigoti jų funkcionuoti tada, kai iš esmės visų ASPĮ paslaugų teikimas buvo apribotas.

Kartu su kitų teisės aktų projektais Teisės aktų informacinėje sistemoje užregistruotas preliminarus aprūpinimo priemonėmis **veikimo modelis**, kuriame nurodyta, kad šalyje kilus pandemijai privačios ASPĮ 30 dienų priemonės ir kitas atsargas privalėtų turėti pačios, tačiau kitas 60 dienų priemonės privačioms ASPĮ būtų teikiamos iš valstybės rezervo. Be to, antrojo karantino metu privačių ASPĮ veikla nebuvo apribota.

Dėl gyvūnų augintinių ženklinimo

KT **atreipė** ŽŪM bei Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos dėmesį, jog galiojantis reguliavimas, kuris numato, kad gyvūnus augintinius Lietuvoje ženklini ir Gyvūnų augintinių registre registruoti gali tik veterinarijos gydytojai, galimai nepagrįstai riboja kitų potencialių paslaugos teikėjų patekimą į rinką. Jeigu leidus paslaugą teikti platesniam subjektų ratui paslaugos kaina mažėtų, ne tik vartotojai galėtų sutaupyti, bet ir padidėtų suženklintų gyvūnų augintinių skaičius, kuris šiuo metu šalyje tesiekia 10 proc. (šunų ir kačių kategorijoje), o tai pagerintų gyvūnų atsekamumą bei pasiutligės prevenciją. KT pasiūlė inicijuoti teisės aktų pakeitimus bei numatyti teisę teikti minėtą paslaugą ir kitiems subjektams, kurie atitiktų tam tikrus reikalavimus, pavyzdžiui, būtų išklause mokymus.

2021 m. vasario 24 d. Seimo Kaimo reikalų komitete buvo svarstomi Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimai, iš kurių vienu

KT atkreipė SAM dėmesį, kad jos nustatytas teisinis reguliavimas, kai sutartys su jas turėjusiomis asmenimis sveikatos priežiūros įstaigomis iš naujo **sudaromos palankesnėmis sąlygomis** nei su tomis, kurios prieš tai sutarties su teritorinėmis ligonių kasomis neturėjo arba kitu veiklos adresu atidarė naują filialą, neskatina ASPĮ konkuruoti tarpusavyje.

KT pasiūlė SAM tobulinti reglamentavimą, numatantį, kaip karantino metu ASPĮ paskirstomos apsaugos priemonės, nes šalyje galiojant pirmajam karantinui dėl COVID-19, privačios klinikos **galėjo būti diskriminuojamos**.

KT atkreipė ŽŪM bei Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos dėmesį, jog galiojantis reguliavimas, kuris numato, kad gyvūnus augintinius Lietuvoje ženklini ir Gyvūnų augintinių registre registruoti gali tik veterinarijos gydytojai, **galimai nepagrįstai riboja** kitų potencialių paslaugos teikėjų patekimą į rinką.

siūloma gyvūnus augintinius leisti ženklini ne tik veterinarijos gydytojams, tačiau ir veterinarijos felčeriems bei gyvūnų globėjų atstovams, baigusiems gyvūnų augintinių ženklinimo mokymus ir turintiems tai patvirtinantį kvalifikacijos pažymėjimą.

VSĮ 9¹ STR. PRIEŽIŪRA

VSĮ 9¹ straipsnyje numatyta, kad savivaldybės gali steigti naują juridinį asmenį naujai ūkinei veiklai vykdyti arba pavesti naują ūkinę veiklą vykdyti jau veikiančioms savivaldybės valdomoms įmonėms tik gavusios išankstinį KT sutikimą. KT išduoda sutikimą, jeigu savivaldybė laiku įvykdė konkurencingą procedūrą ir jeigu šios procedūros rezultatai rodo, kad kiti ūkio subjektai, atsižvelgdami į savo komercinius interesus, negali užtikrinti atitinkamos veiklos vykdymo.

Išankstinio KT sutikimo nereikia, kai savivaldybė ketina pavesti vykdyti vandens, šilumos tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo, keleivių vežimo, teritorijų ir gatvių priežiūros bei tvarkymo paslaugas, taip pat maitinimo paslaugas švietimo, socialinės globos arba sveikatos priežiūros įstaigose. Nereikia gauti KT sutikimo ir tais atvejais, kai teikiant viešąsias paslaugas turėtų būti valdomas ir naudojamas savivaldybių ar savivaldybių juridinių asmenų nekilnojamasis turtas ir kitas ūkio subjektas tokios paslaugos negalėtų teikti savo patalpose.

KT, vadovaudamasi dažniausiai savivaldybėms kylančiais klausimais bei esama institucijos praktika, parengė [klausimyną](#), kurio tikslas – padėti savivaldybėms įsivertinti, ar pagal VSĮ 9¹ straipsnį joms reikia kreiptis į KT ir gauti sutikimą dėl naujos ūkinės veiklos vykdymo. Jeigu KT sutikimas būtinas, klausimynas taip pat padės įsivertinti, ar egzistuoja visos kreipimuisi reikalingos sąlygos.

Duotas leidimas

2020 m. sausio 10 d. KT gavo Kretingos rajono savivaldybės prašymą dėl sutikimo pavesti vykdyti naują ūkinę veiklą savivaldybės įmonei „Kretingos komunalininkas“ – ši administruotų du daugiabučius namus, kuriuos iki 2019 m. spalio 1 d. administravo bendrovė „Kretingos būstas“, tačiau šias paslaugas teikti atsisakė.

Prašymą išnagrinėjusi KT [nustatė](#), kad savivaldybė 2019 m. lapkritį paskelbė bendrojo naudojimo

VALSTYBĖS DALYVAVIMO VERSLE RIZIKA

2020 m. EBPO pristatytoje Lietuvos ekonomikos [ataskaitoje](#) akcentuota, kad šalyje veikia itin daug valstybės įmonių, o savivaldybių valdomų bendrovių dalyvavimas versle kelia didelį susirūpinimą. Kas dvejus metus rengiamoje ataskaitoje atspindėtos daugelį metų KT akcentuojamos nuostatos, kad valstybė, užuot tapusi privataus verslo konkurente, turėtų labiau rūpintis konkurencijos skatinimu, ieškoti priežasčių, kas jai trukdo.

EBPO atkreipė dėmesį, kad net 250 savivaldybių valdomų įmonių aktyviai vykdo veiklą 40 sektorių – nuo energijos tiekimo, atliekų tvarkymo iki vietinio viešojo transporto. Savivaldybių bendrovės dažnai konkuruoja su privačiomis įmonėmis ir komercinę veiklą subsidijuoja pajamomis iš valstybės remiamų veiklų, taip iškraipydamos konkurenciją rinkoje.

EBPO teigimu, nors per pastaruosius dvejus metus valstybės įmonių valdymas pagerėjo, jis vis dar nėra pakankamai efektyvus, tad „Vyriausybė turėtų ne tik užtikrinti, kad valstybės įmonėms būtų taikomos tos pačios taisyklės ir apribojimai kaip ir privatiems subjektams, tačiau, nesant priežasčių išlaikyti valstybinių įmonių nuosavybę, imtis jų pardavimo“.

KT ne kartą atkreipė Vyriausybės dėmesį, kad šalies teisinėje sistemoje trūksta aiškių principų ir kriterijų, kuriais remdamasi valstybė per savo valdomas įmones griežtai apibrėžtais atvejais galėtų imtis ūkinės veiklos, o kada – ne. Konstitucija saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, tačiau ją gali pažeisti pačios valstybės institucijos savo sprendimais ir veiksmais.

Be to, valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės, taip pat akcininko (valstybės) teisės ir pareigos įgyvendinančios institucijos gana dažnai neišgirsta KT raginimų laikytis konstitucinio principo ir vertinti būsimų sprendimų poveikį konkurencijai.

Prisidengdamos viešuoju interesu, savivaldybių ir valstybės įmonės drąsiai žengia į rinką, kur, skirtingai nei privatus verslas, joms nereikia prisiimti rizikos dėl galimai nuostolingų investicijų ir veiklos. Valstybei per savo įsteigtus subjektus dalyvaujant konkurencingoje rinkose, kyla ir daugiau teisinių bei ekonominių rizikų, tokių kaip interesų konfliktas, neskaidrumas bei neefektyvumas, korupcijos apraiškos ar galimai neteisėta valstybės pagalba.

Didžiausia pažeidimo rizika kyla, kai valstybė dalyvauja rinkoje ir privilegijuoja savo įmones; sudaro palankesnes sąlygas rinkos senbuviams, apsunkindama naujokams galimybes patekti į rinką; riboja rinkoje veikiančių įmonių skaičių; keičia licencijavimo, leidimų ar kitokią teisės verstis ūkine veikla įgijimo tvarką; prižiūri veiklą, kurią vykdo tiek valstybės ir savivaldybės įmonės, tiek privatus verslas; tam tikriems ūkio subjektams teikia galimai neteisėtą valstybės pagalbą ir kt.

2020 m. KT savo svetainėje pateikė susistemintą [informaciją](#) apie valstybei kylančią riziką pažeisti konkurenciją su konkrečiais institucijos vykdytų tyrimų ir vertintų teisės aktų projektų pavyzdžiais.

VALSTYBĖS PAGALBA

Valstybės pagalba – tai parama, kurią valstybė iš savo išteklių teikia tam tikriems ūkio subjektams arba tam tikroms prekėms gaminti ar paslaugoms teikti, suteikdama išskirtinę ekonominę naudą, kuri neatsirastų rinkos sąlygomis, ir kuri iškraipo konkurenciją bei veikia prekybą tarp ES valstybių narių.

KT yra koordinuojanti institucija valstybės pagalbos, kuriai taikomos ES valstybės pagalbos taisyklės, klausimais. Ji atlieka valstybės pagalbos projektų ekspertizę, tarpininkauja Lietuvos institucijoms bendraujant su EK dėl valstybės pagalbos klausimų, teikia valstybės pagalbos teikėjams rekomendacijas, kaupia informaciją apie suteiktą valstybės pagalbą bei tvarko Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrą.

KT taip pat viešosioms institucijoms ir ūkio subjektams teikia konsultacijas, siekdama padėti įvertinti, kada valstybės paramos priemonės yra laikomos (arba nelaikomos) valstybės pagalba, veda mokymus (plačiau – skyriuje „Švietimas konkurencijos srityje“) ir aiškina, kodėl valstybės pagalbos kriterijus atitinkanti parama gali būti teikiama tik iš anksto apie ją pranešus EK ir gavus jos pritarimą. Priešingu atveju teikiama valstybės pagalba būtų laikoma neteisėta ir, EK pripažinus jos nesuderinamumą su bendrąja rinka, gali būti išieškota iš pagalbos gavėjų su palūkanomis.

Lankstesnė valstybės pagalbos suteikimo tvarka

ES valstybės pagalbos taisyklės nustato pareigą šalims narėms teikti valstybės pagalbą tik gavus EK pritarimą. Lietuvoje ši derinimo procedūra įgyvendinama per KT siunčiant EK pranešimus apie planuojamas įgyvendinti valstybės pagalbos priemones. Iš valstybės pagalbos teikėjo gavusi pranešimą, KT patikrina, ar pranešimas užpildytas tinkamai. Jeigu KT ekspertai randa trūkumų, toks pranešimas grąžinamas pagalbos teikėjui taisyti. Jeigu pranešimas tinkamai užpildytas, KT pranešimą pateikia EK per specialiai tam sukurtą IT platformą.

2019 m. iš viso EK buvo pateiktos derinti 5 valstybės pagalbos priemonės, priimti 9 sprendimai dėl ankstesniais metais Lietuvos institucijų pateiktų derinti valstybės pagalbos priemonių. 2020 m. iš viso EK buvo pateiktos derinti 42 valstybės pagalbos priemonės, iš jų 39 patvirtintos tais pačiais metais. Itin padidėjusį valstybės pagalbos poreikį lėmė sudėtinga verslo situacija dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos.

EK dar kovo 13 d. numatė **priemonės**, kuriois siekta sušvelninti socialinį ir ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį, daugiausia dėmesio skiriant vieningam ir koordinuotam reagavimui visos Europos mastu. Viena iš priemonių – galimybė ES valstybėms narėms pasinaudoti lanksčiomis valstybės pagalbos taisyklėmis bei Stabilumo ir augimo paktu (angl. *Stability and Growth Pact Frameworks*). ES valstybės pagalbos taisyklės suteikia valstybėms narėms galimybę greitai ir veiksmingai remti įmones, ypač mažas ir vidutines, susiduriančias su ekonominiais sunkumais dėl COVID-19 protrūkio. Pagal jas valstybės narės gali imtis priemonių darbo užmokesčio subsidijų forma ar laikinai sustabdydamos pelno ir pridėtinės vertės mokesčio mokėjimo reikalavimus. Taip pat ES narės gali skirti tiesioginę paramą vartotojams, pavyzdžiui, dėl atšauktų renginių ar nesuteiktų paslaugų. Sutarties dėl ES veikimo 107 straipsnio 2 dalies b punktas leidžia valstybėms narėms kompensuoti įmonėms žalą, kurią tiesiogiai sukelia gaivalinės nelaimės ar kiti ypatingi įvykiai, įskaitant priemones tokiuose sektoriuose kaip aviacija ir turizmas.

EK patvirtino Laikinosios valstybės pagalbos priemonių komunikatą, leidžiantį ES valstybėms narėms pasinaudoti lankstesne valstybės pagalbos suteikimo tvarka. Komunikatas suteikia ES narėms galimybę padėti užtikrinti įvairių įmonių likvidumą ir išsaugoti ekonominės veiklos tęstinumą per ir po COVID-19 protrūkio. Visos Bendrijos mastu patvirtintos 1,9 trilijono Eur dydžio valstybės pagalbos priemonės skirtos sušvelninti įmonių likvidumo problemas, išsaugoti darbo vietas, investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą, užtikrinti produktų, būtinų kovoti su pandemija, tiekimą.

Komunikate, kuris buvo kelis kartus atnaujintas, numatyta 12 galimų pagalbos priemonių rūšių: ribotos sumos išmokos; paskolų garantijos; subsidijuojamos paskolų palūkanų normos; garantijos ir paskolos, teikiamos per kredito ar kitas finansų įstaigas; trumpalaikis eksporto kredito draudimas; pagalba su COVID-19 susijusiems moksliniams tyrimams ir plėtrai; bandymo ir gamybos apimtys didinimo infrastruktūrai skirta investicinė pagalba; investicinė pagalba kovai su COVID-19 reikalingų produktų gamybai; mokesčių ir (arba) socialinio draudimo įmokų atidėjimo forma teikiama pagalba; darbo užmokesčio subsidijomis darbuotojams, siekiant išvengti atleidimo iš darbo per COVID-19 protrūkį, teikiama pagalba; rekapitalizavimo priemonės; pagalba paramos nepadengtomis pastoviosioms išlaidoms pavidalu.

Atsižvelgdama į besitęsiančius ūkinės veiklos ribojimus ir siekdama paremti dėl COVID-19 protrūkio nukentėjusią ekonomiką, EK iki 2021 m. gruodžio 31 d. pratęsė valstybės pagalbos laikinąjį komunikatą ir padidino kai kurioms pagalbos priemonių rūšims taikomas ribas.

EK bendradarbiauja su visomis valstybėmis narėmis siekdama užtikrinti, kad būtų laiku įgyvendintos galimos nacionalinės paramos priemonės kovojant su COVID-19 pandemija ir jos pasekmėmis ekonomikai. Gavusi išsamų pranešimą apie valstybės pagalbos priemonę, parengtą pagal šį komunikatą, sprendimą EK priima kuo skubiau.

EK sprendimai dėl paramos Lietuvos verslui

Būtent pagal Laikinosios valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistemą EK patvirtino valstybės pagalbos schemas, parengtas Lietuvos valdžios institucijų. KT aktyviai konsultavo valdžios institucijas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo paramos priemonėms ir teikė metodinę pagalbą.

2020 m. daugiausia – 19 – pagalbos schemų pateikė Ekonomikos ir inovacijų ministerija, 16

– Žemės ūkio ministerija, po dvi – Energetikos ministerija ir Valstybinė mokesčių inspekcija, po vieną – Kultūros ir Finansų ministerijos bei „Sodra“. Parama pagal EK patvirtintas schemas buvo skiriama įvairių sektorių ir dydžių bendrovėms, susiduriančioms su sunkumais dėl COVID-19 ekonominio poveikio. Nukentėjus nuo pandemijos Lietuvos verslas galėjo gauti kompensacijas už patalpų nuomą, įvairias paskolas su lengvatinėmis palūkanomis, tiesiogines subsidijas, dotacijas, valstybės garantijas komercinių bankų išduodamoms apyvartinio kapitalo ir investicijų paskoloms, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą ir sumažinti staigų likvidumo trūkumą, su kuriuo susiduria nukentėjusios įmonės, atsidėti socialinio draudimo įmokų įsiskolinimo sumokėjimą. Taip pat padidintos valstybės pagalbos sumos, išankstinės išmokos ir pratęsti mokėjimo prašymų pateikimo terminai. Visos 2020 m. EK pateiktos derinti 42 valstybės pagalbos schemas nurodytos ataskaitos priede.

Pagalbos teikėjai arba jų įgaliotos institucijos duomenis apie suteiktą valstybės pagalbą ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo priimto sprendimo ją suteikti turi pateikti į Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrą, kurį administruoja KT.

EK tyrimai prieš Lietuvą dėl galimai neteisėtos valstybės pagalbos

KT nuolat viešuosius subjektus informuoja apie būtinybę užtikrinti, kad jų teikiama parama nepažeistų ES valstybės pagalbos taisyklių, t. y., kad ji būtų suteikta teisėtai. EK nustatė, kad neteisėta pagalba yra nesuderinama su ES vidaus rinka, ji privalo būti išieškota iš pagalbos gavėjo su palūkanomis. 2020 m. EK iš viso nagrinėjo 8 skundus dėl Lietuvos institucijų suteiktos galimai neteisėtos valstybės pagalbos, iš jų 2 – gauti 2020 m.

Dėl geležinkelių

Bendrovė „Gargždų geležinkelis“ pateikė skundą EK dėl galimai neteisėtos valstybės

pagalbos „Lietuvos geležinkeliams“ ir šios antrinei krovinių vežimo įmonei „LG Cargo“. Pareiškėjos teigimu, įmonė trejus metus prašė suteikti pajėgumus vežti krovinius magistraliniais geležinkeliais nuo sienos su Baltarusija iki Klaipėdos, tačiau LTSA jų nesuteikė dėl perpildytų geležinkelio linijų, nors antrinės „Lietuvos geležinkelių“ bendrovės „LG Cargo“ ir „LG keleiviams“ leidimus gavo.

Dėl LRT

Žiniasklaidoje plačiai nuskambėjo 2020 m. EK pateiktas skundas dėl galimai neteisėtos valstybės pagalbos viešajai įstaigai „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“. Skundžiama priemonė – galimai neteisėta valstybės pagalba, teikiama kasmetinėmis išmokomis iš valstybės biudžeto Lietuvos nacionaliniam transliuotojui LRT. Skundą pateikusių ūkio subjektų teigimu, LRT skiriamos išmokos nėra susietos su LRT išlaidomis, patiriamomis vykdant įstatymo pavestas funkcijas, o LRT vykdoma interneto portalo veikla išvis nėra reglamentuota įstatyme. Be to, jų nuomone, Lietuva, skirdama finansavimą LRT, neužtikrina, kad LRT transliuojamas ir internete skelbiamas turinys nekonkuruotų su rinkos dalyvių siūlomu turiniu, todėl minėtas finansavimas iškraipo sąžiningą konkurenciją ir neturėtų būti laikomas suderinamu su vidaus rinka.

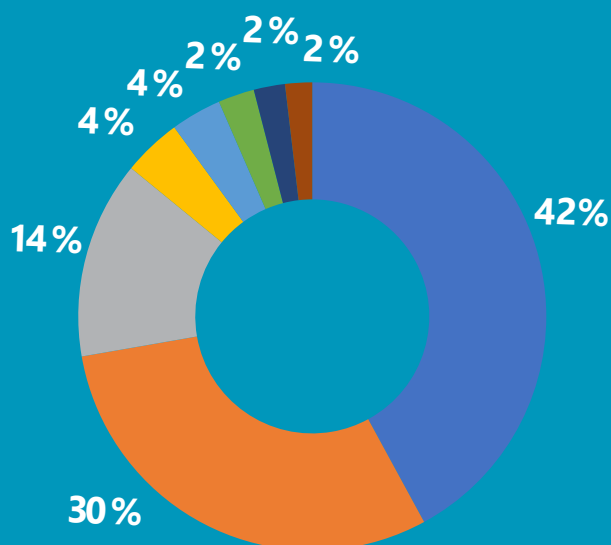
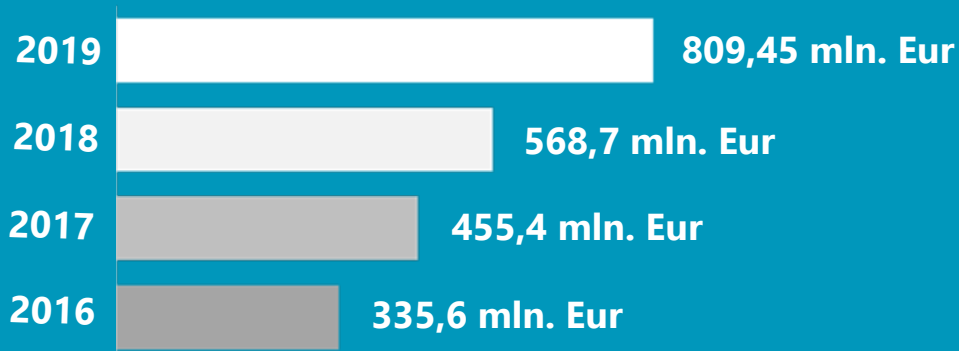
Nei dėl šių, nei dėl kitų nagrinėjamų skundų 2020 m. EK sprendimų nepriėmė.

Valstybės pagalbos ataskaita

Susisteminsi iš valstybės pagalbos teikėjų gautą informaciją, KT 2020 m. gruodį parengė metinę Lietuvoje 2019 m. suteiktos valstybės pagalbos [ataskaitą](#).

2019 m. Lietuvoje buvo suteikta beveik 810 mln. Eur valstybės pagalbos – tai net 40 proc. daugiau nei 2018 m., kai 568,68 mln. Eur siekusios pagalbos apimtys didėjo ketvirtadaliu, palyginti su 2017 m. Daugiausia valstybės pagalbos suteikta aplinkos apsaugos, energetikos bei kultūros sektoriuose. Taip pat nemažai parengta ir įgyvendinta regioninių

Suteikta valstybės pagalba

2019 m. valstybės pagalba pagal sektorius

- aplinkos apsauga ir energijos taupymas (42 %)
- kultūra (30 %)
- regioninė pagalba (14 %)
- užimtumo veikla (4 %)
- kita (4 %)
- moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos (2 %)
- žemės ūkis ir žuvininkystė (2 %)
- transportas (2 %)

valstybės pagalbos priemonių. Palyginti su 2018 m., 2019 m. pagalba mokymams padidėjo dvigubai, o žemės ūkiui ir žuvininkystei – šiek tiek sumažėjo.

2019 m. valstybės pagalba buvo teikiama ir mokslinius tyrimus remti, padėti mažoms ir vidutinėms įmonėms, skatintinos įvairios užimtumo priemonės ir kt. Metinė Lietuvoje 2020 m. suteiktos valstybės pagalbos ataskaita bus pateikta 2021 m.

Nereikšminga (*de minimis*) pagalba

KT administruoja Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrą. 2020 m. registre iš viso registruoti 166 924 įrašai apie ūkio subjektams suteiktą valstybės pagalbą – tai net 5 kartus daugiau

nei 2019 m., kai jų registruota 32 530. 2018 m. buvo registruoti 9 752 įrašai apie suteiktą valstybės pagalbą.

***De minimis* sąvoka yra vartojama apibūdinti nedidelės vertės valstybės paramą**, kuriai netaikomas reikalavimas suderinti pagalbą su EK, kaip tai yra numatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalyje. *De minimis* reglamentų reikalavimus atitinkanti pagalba daro nežymų poveikį prekybai ir konkurencijai tarp ES valstybių narių, todėl EK pritarimo teikti tokiai paramai nereikia.

Nors 2020 m. valstybės pagalba registruota didesniai pagalbos gavėjų skaičiui, statistiškai mažėjo vidutiniškai vienam pagalbos gavėjui skirta pagalbos suma: 2018 m. vienam valstybės pagalbos gavėjui vidutiniškai teko 87 225 Eur, 2019 m. – 16 271 Eur, o 2020 m. – apie 7 440 Eur.

Taip pat 2020 m. registruota daugiausia nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos įrašų – iš viso 136 480. 2019 m. jų buvo 76 618, 2018 m. – 29 167. Vertinant vienam pagalbos gavėjui vidutiniškai tekusios nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos vidurkį, 2018 m. vidutiniškai buvo skiriama 2 850 Eur, 2019 m. – 1 768 Eur, o 2020 m. – 2 519 Eur.

KT ūkio subjektams išduotos pažymos dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos

MODERNIZUOTAS REGISTRAS

Per 2020 m. KT baigė modernizuoti Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos [registrą](#), kuriam pradėjus veikti nuo 2021 m. pradžios padidėjo skaidrumas valstybės pagalbos teikimo srityje, atverta daugiau viešojo sektoriaus duomenų, taip pat – mažėjo verslui ir paramą administruojančioms institucijoms tenkanti administracinė našta.

Atnaujintame registre kaupiami suteiktos pagalbos duomenys nuo šiol yra prieinami visiems – viešai skelbiama registre sukaupta 10 metų informacija apie konkrečioms pagalbos gavėjams suteiktą pagalbą ir rezervuotą nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą. Minėtos informacijos viešinimas turėtų užtikrinti teikiamos pagalbos skaidrumą ir sąžiningą konkurenciją, taip pat pagerinti visuomenės informavimą apie tai, kaip panaudojami valstybės ištekliai.

KT tikisi, kad atnaujintas registras ne tik bus patogesnis pagalbos teikėjams ir pagalbą administruojančioms institucijoms, tačiau taip

pat bus naudingas ir pagalbos gavėjams bei pagalbą siekiantiems gauti ūkio subjektams. Pastariesiems norint gauti pažymą apie jiems suteiktą *de minimis* pagalbą nuo šiol nebereikės oficialiai raštu kreiptis į KT – sudaryta galimybė pažymą susiformuoti savarankiškai bet kuriuo metu.

Be to, atnaujinto registro techninės galimybės leis Lietuvai žemės ūkio sektoriuje veikiantiems ūkio subjektams taikyti didesnę iš dviejų *de minimis* pagalbos ribų: 25 000 Eur per 3 finansinius metus vienam žemės ūkio pirminės gamybos sektoriuje veikiančiam subjektui (įskaitant ir su juo susijusius ūkio subjektus) vietoje lig šiol taikytos 20 000 Eur ribos.

Atnaujintame registre pateikti duomenys yra laisvai prieinami, gali būti naudojami neatlygintinai ir be apribojimų (juos galima papildomai apdoroti, jungti su kitais duomenimis, teikti tretiesiems asmenims, pakartotinai naudoti ir platinti bet kokių tikslų, nurodant jų šaltinį ir pan.).

KONKURENCIJĄ RIBOJANTYS SUSITARIMAI

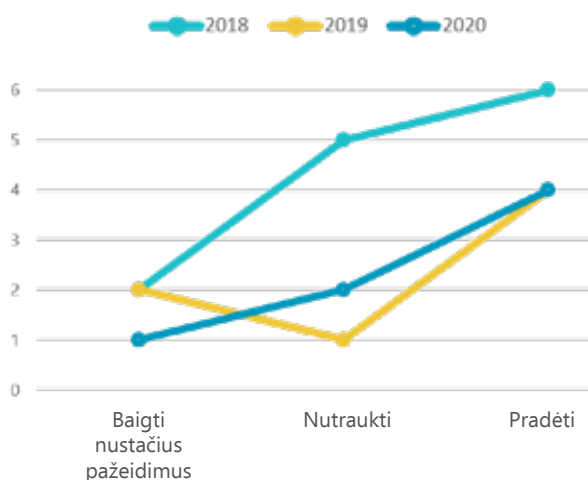
Karteliai yra vieni sunkiausių konkurencijos teisės pažeidimų – juos draudžia ir [KĮ 5 straipsnis](#), ir [SESV 101](#) straipsnis. Už dalyvavimą kartelyje bendrovėms gresia baudos iki 10 proc. bendrųjų metinių pasaulinių pajamų dydžio.

KĮ 5 straipsnis draudžia visas bendradarbiavimo formas, kurios riboja ar gali riboti konkurenciją – bet kokia forma (raštu ar žodžiu) sudarytas sutartis, suderintus veiksmus, bendrovių asociacijų priimtus sprendimus, neformalius susitarimus.

Beveik visais atvejais neteisėtais laikomi bendrovių susitarimai:

- nustatyti kainas
- riboti gamybą
- dalytis rinkomis ar klientais
- keistis komerciškai jautria informacija
- derinti teikiamus pasiūlymus viešuosiuose pirkimuose
- nustatyti perpardavimo kainas (pvz., tarp gamintojo ir platintojų)

Tyrimai dėl KĮ 5 str. ir (ar) SESV 101 str. pažeidimų

Šalies ekonomikai žalą darančių konkurenciją ribojančių susitarimų išaiškinimas atneša didelės naudos tiek sąžiningai konkuruojančioms įmonėms, tiek vartotojams.

Pastaruosius kelerius metus KT didžiausią dėmesį skyrė sisteminiams konkurencijos teisės pažeidimams, ilgą laiką trunkantiems ir didžiausią žalą darantiems konkurencijos ribojimams daugeliui vartotojų aktualiose rinkose. Tiesa, 2020 m. institucija atsižvelgė, kad nemažai daliai verslo įmonių teko dirbti iš esmės pasikeitusiomis sąlygomis dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos ir Lietuvoje įvesto karantino. KT teikė išsamią konsultaciją, kaip konkurentai galėtų bendradarbiauti, siekdami užtikrinti vartotojų interesus. Taip pat institucija, nusta-

čiusi KĮ pažeidimą kino filmų demonstravimo sektoriuje, atsižvelgė į išskirtines COVID-19 pandemijos pasekmes kino filmų sektoriui dėl visiško veiklos apribojimo ir kartelio dalyvams sumažino baudas 80 proc. Vis dėlto tai nereiškia, kad visi ūkio subjektai galėtų tikėtis lengvesnių finansinių sankcijų už vienus pavojingiausių konkurencijos teisės pažeidimų ar kitų nuolaidų mokant KT paskirtą baudą, pasibaigus teismų procesams (plačiau – skyriuje „Teismų sprendimai“).

KT laikosi nuoseklios pozicijos, kad vienas pagrindinių skiriamos baudos už KĮ pažeidimus tikslų – ne tik nubausti, bet ir atgrasyti ūkio subjektus nuo pažeidimų darymo. Šis tikslas dar aiškiau įtvirtintas KĮ nuo 2020 m. lapkričio, kai įsigaliojus pataisoms, baudos pažeidėjams yra skaičiuojamos nuo pasaulinių bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Be to, KĮ pakeitimais patvirtinta konkurencijos teisėje taikoma solidari atsakomybė vieną ekonominį vienetą sudarančioms bendrovėms bei atsakomybė ūkio subjektų teisių ar ūkinės veiklos perėmėjams, kad asmenys neišvengtų sankcijų pakeisdami teisinę ar organizacinę struktūrą (plačiau – skyriuje „Teisėkūra“).

KĮ 5 STR. PRIEŽIŪRA

Nustatytas pažeidimas

KT tyrimą pradėjo gavusi informacijos iš bendrovės „Multikino Lietuva“. Ši nurodė, kad iš filmų platintojos „Theatrical Film Distribution“ sulaukė pasiūlymo pasirašyti kino filmų demonstravimo sutartį, identišką tai, kurią „Multikino Lietuva“ buvo jau kiek anksčiau sudariusi su kita filmų platintoja „NCG Distribution“. Abejose sutartyse sutapo filmų platinimo kainos, vadinamos rentalu, apskaičiavimo tvarka ir konkretūs jos dydžiai.

Tyrimo metu KT išsiaiškino, kad „Theatrical Film Distribution“ sutartį gavo iš abiejų tai pačiai įmonių grupei priklausančių bendrovių – „Forum Cinemas“ ir „NCG Distribution“ – darbuotojų. Tokiu būdu konkurentei buvo atskleista kitos filmų platintojos „NCG Distribution“ taikoma filmų platinimo kainos (rentalo) apskaičiavimo tvarka ir jos dydžiai.

KT nustatė, kad įmonei „Theatrical Film Distribution“ sutartį pirmoji perdavė „Forum Cinemas“, kuri skatino ir spaudė sutartyje nustatytą filmų platinimo kainos apskaičiavimo tvarką taikyti kino teatrams, įskaitant „Multikino“. Taip „Forum Cinemas“ siekė apriboti žemesnių kainų (akcijų, nuolaidų) bilietams į kino filmus taikymą, nes kino teatrai, sumažinę bilietų kainas, pagal sutartį turėtų nuolaidas kompensuoti iš savo pajamų dalies.

Įvertinusi pažeidimo sunkumą, trukmę ir kitas aplinkybes, KT įmonėms paskaičiavo tokio dydžio baudas: „Theatrical Film Distribution“ – 167 690 Eur; „NCG Distribution“ – 132 810 Eur; „Forum Cinemas“ – 3 537 590 Eur. Tačiau atsižvelgus į išskirtines COVID-19 pandemijos pasekmes kino filmų sektoriui, finansinių sankcijų dydis buvo sumažintas 80 proc. ir skirtos tokios baudos: „Theatrical Film Distribution“ – 33 500 Eur; „NCG Distribution“ – 26 600 Eur; „Forum Cinemas“ – 707 500 Eur.

Šis [nutarimas](#) yra apskųstas teismui.

Nutraukti tyrimai

KT [nutraukė](#) tyrimą dėl IT paslaugas teikiančių bendrovių galimų konkurenciją ribojančių susitarimų dalyvaujant programinės įrangos atnaujinimo ir licencijų pratęsimo paslaugų viešajame pirkime. Institucijos ekspertai, iš-

9 patikrinti
ūkio
subjektai

767 600 €
paskirta baudų už konkurenciją
ribojantį susitarimą

10 tyrimų vykdyta dėl
KĮ 5 str. ir (ar) SESV
101 str. pažeidimų

analizavę per patikrinimus paimtą ir vėliau tyrimo metu surinktą informaciją, nenustatė aplinkybių, kurios leistų pripažinti, kad trys įmonės, dalyvavusios viešajame pirkime, sudarė konkurenciją ribojančius susitarimus ir pažeidė KĮ reikalavimus.

Dar vieną tyrimą KT **nutraukė** dėl 7 Lietuvos ir Latvijos įmonių, užsiimančių statybos, remonto ir buities prekių gamybos ir pardavimo veikla, galimų konkurenciją ribojančių susitarimų. Atlikę per patikrinimus paimtos ir kitos tyrimo metu surinktos informacijos analizę, institucijos ekspertai nenustatė aplinkybių, kurios leistų pripažinti, kad ūkio subjektai būtų tarpusavyje derinę prekių mažmenines kainas ar atlikę kitus konkurenciją ribojančius veiksmus.

Pradėti tyrimai

KT neskelbia detalesnės informacijos apie naujai pradėtus ir vykdomus tyrimus tais atvejais, kai toks skelbimas neužtikrintų atliekamo tyrimo efektyvumo ar pažeistų įtariamų ūkio subjektų nekaltumo prezumpciją, iki tol, kol nėra priimtas galutinis sprendimas dėl įtariamo KĮ pažeidimo. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, iš 2020 m. pradėtų 4 naujų tyrimų dėl galimo KĮ 5 str. ir (ar) SESV 101 str. pažeidimo institucija viešai paskelbė apie vieną pradėtą tyrimą – dėl Lietuvos krepšinio lygos (LKL) ir krepšinio klubų galimo konkurencijos **ribojimo**. Įtarimų dėl galimo KĮ pažeidimo kilo viešojoje erdvėje pasirodžius publikacijai apie LKL ir krepšinio klubų diskusijas dėl krepšininčių algų mokėjimo sąlygų, o du klubai buvo kaltinami esą nesilaikę susitarimo dėl žaidėjų atlyginimų. Sprendimas pradėti tyrimą rodo, kad yra pagrindas įtarti galimą pažeidimą, tačiau tai dar nereiškia, kad toks pažeidimas yra nustatytas.

Sankcijos – ir vadovams

Institucija nuosekliai naudoja KĮ numatyta galimybe kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą (VAAT) ir prašyti taikyti asmeninę atsakomybę kartelį sudariusių įmonių vadovams.

2020 m. KT pateikė teismui prašymus skirti sankcijas 3 asmenims, vadovavusiems įmonėms, kurios pripažintos sudariusios kartelius ir pažeidusios KĮ. Atsižvelgiant į veiksmų, kuriais vadovai prisidėjo prie konkurencijos pažeidimo, pobūdį bei pažeidimo trukmę, teismo prašyta apriboti asmenims teisę eiti vadovaujančias pareigas viešajame ar privačiame sektoriuje ir skirti baudas.

KT nebe pirmus metus atkreipia verslo atstovų dėmesį, kad atsakomybė už KĮ pažeidimą gresia ne tik jų vadovaujamoms įmonėms, bet ir vadovams. Tikimasi, kad teismo skiriamos sankcijos privers vadovaujančius asmenis susimąstyti apie asmeninę reputaciją ir gresiančius galimybes eiti vadovo pareigas apribojimus.

Teismai jau yra konstatavę, kad vadovams yra taikomi aukštesni veiklos ir atsakomybės standartai nei eiliniam bendrovės darbuotojui, taigi jie turi ir gali tikėtis iš daromo konkurencijos teisės pažeidimo kilsiančių neigia-

3

tieks asmenų, vadovavusių įmonėms, kurios pripažintos sudariusios kartelius, KT 2020 m. paprašė teismo skirti sankcijas

KĮ numato, kad ūkio subjekto vadovui už prisidėjimą prie ūkio subjekto sudaryto draudžiamo konkurentų susitarimo ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi gali būti apribojama teisė nuo 3 iki 5 metų eiti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens vadovo pareigas, būti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens kolegialaus priežiūros ir (arba) valdymo organo nariu. Papildomai taip pat gali būti skiriama bauda iki 14 481 Eur. Atsakomybė gresia ir tiems vadovams, kurie nutraukė darbo santykius su įstatymus pažeidusia bendrove, tačiau įtariamais asmeniškai prisidėję prie pažeidimo.

Išvengti asmeninės atsakomybės gali tikėtis tie asmenys, kurių vadovaujamos įmonės pirmos praneša KT apie įstatymo pažeidimą dar iki tyrimo pradėjimo, bei buvę bendrovės vadovai, kurie praneša apie vykdytą ar tebevykdomą pažeidimą.

mų teisinių padarinių. Visų asmenų, kuriems teismo sprendimu skirtos sankcijos už ūkio subjekto padarytą konkurencijos teisės pažeidimą, pavardės skelbiamos KT svetainės Atvirųjų duomenų [skiltyje](#).

PREVENGINIAI IR KITI VEIKSMAI PER COVID-19 PANDEMIJĄ

Dėl konkurentų bendradarbiavimo

Per visus metus KT vykdė aktyvią informacinę kampaniją, siekdama atkreipti ūkio subjektų dėmesį, kad COVID-19 pandemija neturi tapti priedanga konkurentams sudaryti susitarimus, ribojančius konkurenciją, ir, pavyzdžiui, tartis dėl didesnių prekių ir paslaugų kainų ar rinkoje dominuojančioms įmonėms taikyti nesąžiningas kainas. Tik toms priemonėms, kurių sukuriamą naudą vartotojams viršija galimo konkurencijos ribojimo žalą, galėtų būti netaikomi draudimai.

Dar 2020 m. kovą, Vyriausybei paskelbus karantiną, KT su kitomis Europos konkurencijos tinklo (angl. *European Competition Network*) narėmis [paskelbė](#) dėl COVID-19 keliamos grėsmės gyventojams bei verslui palankiai vertinsianti tas verslo iniciatyvas, kurios užtikrins vartotojų interesus. Kadangi COVID-19 protrūkis visoje ES sukėlė socialines ir ekonomines pasekmes, konkurencijos institucijos sutarė nesiimti veiksmų prieš konkuruojančias įmones, kurios bendradarbiaus siekdamos išvengti būtiniausių prekių tiekimo trūkumo. Konkurencijos teisė taip pat leidžia gamintojams nustatyti maksimalias jų gamintamų produktų pardavimo kainas ir tokiu būdu apriboti nepagrįstą kainų padidėjimą vartotojams.

Paskelbta, kad siekdamas užtikrinti pakankamas svarbiausių produktų atsargas ir jų pristatymą gyventojams visoje Lietuvos teritorijoje, didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonės bei tiekėjai galėtų vieni kitus informuoti apie turimą trūkstamų prekių kiekį arba jų perteklių, esant poreikiui, prekybininkai galėtų tartis dėl parduotuvių darbo laiko, taip pat – dalytis prekių paskirstymo sandėliais bei prekių pristatymo transportu.

KT ir toliau laikėsi nuoseklios pozicijos, jog konkurentai neturėtų dalytis individualia strategine informacija, nes tokie informacijos mainai gali būti prilyginami konkurenciją ribojančiam susitarimui ir pažeisti konkurencijos teisės normas, už ką gresia finansinės sankcijos. Visgi, institucijos vertinimu, išskirtinėmis aplinkybėmis per COVID-19 pandemiją bendradarbiavimas, palengvinantis ne-nutrūkstamą prekių tiekimą, būtų naudingas vartotojams ir atsvertų dėl tokio bendradarbiavimo galinčią kilti žalą, jeigu tokio bendradarbiavimo apimtis neviršytų to, kas būtina vartotojų interesams apsaugoti.

Institucijos ekspertai tiek žodžiu, tiek raštu konsultavo verslo atstovus dėl konkrečių bendradarbiavimo priemonių per pandemiją.

Dėl asociacijų vaidmens

2020 m. balandį KT šalies verslo asociacijoms išsiuntė laiškus akcentuodama, kad koordinuodamos konkurentų bendradarbiavimo iniciatyvas asociacijos turėtų nepamiršti KĮ nuostatų, kurios bus taikomos, jeigu esamą padėtį dėl COVID-19 verslas sieks išnaudoti savo naudai.

KT supranta, kad dėl COVID-19 protrūkio išaugo verslo asociacijų svarba ir padidėjo konkurentų poreikis drauge spręsti įvairių sektorių problemas. Tačiau, net ir susiklosčius sudėtingoms aplinkybėms dėl COVID-19 protrūkio, asociacijos ir jų nariai nėra atleidžiami nuo pareigos laikytis konkurencijos teisės reikalavimų ir jiems nėra suteikiama teisė riboti tarpusavio konkurencijos susitarimais, kurie neprisidės prie vartotojų gerovės užtikrinimo. Asociacijos, vertindamos savo narių bendradarbiavimo iniciatyvų teisėtumą, turėtų atsižvelgti, ar konkurentų susitarimas yra proporcingas ir būtinas realiai vartotojams iškilusiai problemai, atsiradusiai dėl COVID-19 protrūkio, spręsti, taip pat – asociacijose keistis ribotu informacijos kiekiu, būtinu tik tai konkrečiai problemai spręsti.

KT kartu su laišku įvairioms verslo asociacijoms išsiuntė [atmintinę](#) „Kaip nepažeisti kon-

kurencijos teisės normų“ tikėdamasi, kad ji padės geriau suprasti KĮ reikalavimus, įvertinti, kokie veiksmai kelia konkurencijos ribojimo riziką, kokios gali būti pažeidimų pasekmės, ir paskatins rūpintis konkurencijos teisės pažeidimų prevencija.

Dėl kainodaros

Viešojoje erdvėje pasirodžius informacijai apie būsimus konkrečius odontologų paslaugų kainodaros pokyčius, KT atkreipė Odontologų rūmų bei jų narių dėmesį, kad strategiškai jautrios informacijos mainai tarp konkurentų ar kitoks paslaugų kainų ar jų sudedamųjų dalių koordinavimas galėtų būti vertinami kaip konkurenciją ribojantis susitarimas.

Odontologų rūmai viešai nurodė, kad odontologai gali priskaičiuoti klientams už apsirūpinimą apsaugos priemonėmis tam tikras sumas, kurios bus pridėamos prie galutinės suteiktų paslaugų kainos. Rūmams išsiųstame rašte KT pabrėžė, kad konkurentų keitimasis individualaus pobūdžio duomenimis, susijusiais su būsimomis prekių ar paslaugų kainomis, laikytinas konkurencijos apribojimu. Viešai atskleidus strategiškai jautrią informaciją apie kainodarą, galėtų sumažėti ūkio subjektų paskatos konkuruoti, taip pat savarankiškumas priimant sprendimus, konkurentams gali būti lengviau derinti savo veiksmus. Įmonėms taip pat draudžiama derinti ne tik paslaugų kainas, tačiau ir galutinės kainos dedamąsias dalis, pavyzdžiui, mokesčio už apsaugos priemonės dydį ar apskaičiavimo būdą.

Institucija paragino Odontologų rūmus ir jų narius įsivertinti savo veiklos praktiką atsižvelgiant į konkurencijos teisės normas, susilaikyti nuo veiksmų, kurie gali pažeisti KĮ, ir sprendimus dėl vykdomos veiklos priimti savarankiškai.

Dėl nuolaidų

Dar vieną **raštą** KT 2020 m. gegužę išsiuntė kelionių agentūroms, kai socialiniuose tinkluose pasirodė informacija, jog kai kurios kelionių agentūros reikalauja kelionių organizatorių

sutartyse numatyti visoms agentūroms draudimą taikyti vartotojams papildomas nuolaidas gaunamo komisinio atlyginimo sąskaita. Institucija nurodė, kad tiekėjas (kelionių organizatorius) negali nustatyti perpardavimo kainos ar neleisti daryti nuolaidų platintojams (kelionių agentūroms), o kelionių agentūros turi pačios apsispręsti dėl savo kainodaros ir nuolaidų taikymo bei negali tokių sprendimų derinti su kitomis agentūromis. Kelionių agentūros paragintos įsivertinti, ar jų veiklos praktika neprieštaruoja konkurencijos teisės normoms, taip pat savarankiškai apsispręsti dėl savo elgesio rinkoje bei susilaikyti nuo veiksmų, kurie galėtų pažeisti KĮ reikalavimus.

Dėmesys pažeidimų prevencijai el. prekyboje ir kt.

Vis labiau populiarėjant internetinei prekybai, kurios plėtrą paskatino ir COVID-19 protrūkis, KT parengė išaiškinimus, kaip turėtų bendrauti el. parduotuvėse prekes parduodantys platintojai ir tiekėjai, kad nepažeistų KĮ.

Atmintinė, kurioje pristatyti pagrindiniai konkurencijos taisyklių taikymo internetinei prekybai principai, parengta atsižvelgiant į dažniausiai prekių platintojams verslo praktikoje kylančius ar galinčius kilti klausimus. Kartu su pateiktais atsakymais priminta, kokių taisyklių turi laikytis tiek dėl kainodaros tarpusavyje bendraujantys platintojai, tiek tiekėjai ir platintojai, kad nebūtų pažeistas KĮ ir vartotojai galėtų pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda. KT tikisi, kad išaiškinimai padės el. prekybos atstovams geriau suprasti KĮ nuostatas ir išvengti galimų pažeidimų.

KT taip pat išsiuntė prevencinį raštą vienam ūkio subjektui, prekiaujančiam kosmetikos prekėmis, ir atkreipė jo dėmesį, kad sutartyse su platintojais numatyti ribojimai platinti prekes internetu ir už Lietuvos ribų gali pažeisti KĮ. Įmonė informavo instituciją, jog minėtą sutartį atnaujino ir panaikino anksčiau numatytą draudimą.

El. prekyba yra tik vienas iš sektorių, kuriuos atidžiai stebi KT ekspertai. Vien per 2020 m.

buvo kreiptasi į daugiau kaip 10 įmonių iš skirtingų sektorių ir prašyta pateikti informaciją bei dokumentus, siekiant preliminariai įvertinti jų veiklos atitiktį KĮ bei galimą poreikį svarstyti pažeidimo tyrimo pradėjimo klausimą.

KT ir toliau ketina didžiausią dėmesį skirti konkurenciją ribojančių susitarimų nustatymui daugeliui vartotojų aktualiose rinkose, taip pat institucijos akiratyje išliks mažiau paplitusios veiksmų derinimų formos. Planuojama toliau stebėti virtualiąją erdvę, kad būtų galima identifikuoti ir užkardyti galimus konkurencijos ribojimus, vertikaliuosius susitarimus el. prekyboje.

KITA ŠVIEČIAMOJI VEIKLA

KT ekspertai parengė ir daugiau dokumentų, kurie suteikia verslo atstovams informacijos apie galimus institucijos veiksmus, taip pat – apie ūkio subjektų teises ir pareigas.

Išaiškinimai dėl patikrinimų

Vykdydami tyrimus institucijos ekspertai atliko 9 patikrinimus ūkio subjektų patalpose.

Siekdama suteikti daugiau aiškumo tiek įmonėms, kurių patalpose vykdomas patikrinimas, tiek joms atstovaujantiems teisininkams, 2020 m. balandį KT atnaujino aiškinamąjį [raštą](#) dėl institucijos įgaliotų pareigūnų atliekamų patikrinimų ūkio subjektų patalpose. Aiškinamajame rašte, kuris yra informacinio pobūdžio dokumentas, pateikiama apibendrinta informacija apie KT įgaliotų pareigūnų atliekamų patikrinimų eigą ir tikrinamų ūkio subjektų bei kitų asmenų teises ir pareigas.

Rašte aprašyti tiek pirminiai veiksmai, kai institucijos pareigūnai pateikia įmonei būtinus dokumentus patikrinimui atlikti, tiek tolesnė jo eiga ir kiti tyrimo veiksmai, pavyzdžiui, žo-

dinių paaiškinimų gavimas, bei procedūros, kurių laikomasi iš ūkio subjekto paimant tyrimui reikalingą informaciją. Taip pat aprašomos paprastai pareigūnų atliekamos procedūros tvarkant specialių kategorijų duomenis, pavyzdžiui, advokato profesinę paslaptį, asmeninio pobūdžio informaciją.

Dokumente pateikiama informacija ir apie pareigūnų surašomus dokumentus (protokolus), įmonės teisę su jais susipažinti, taip pat įmonei bei jos darbuotojams taikomą atsakomybę už kliudymą atlikti patikrinimą ar jų galimybes skųsti KT pareigūnų veiksmus.

KT ragina pranešti apie kartelius ir gauti atlygį

Nuo 2019 m. liepos 1 d. asmenys, pateikę KT įrodymus apie galimus tam tikrus konkurenciją ribojančius susitarimus, gali gauti piniginę išmoką. Ši gali sudaryti 1 proc. nuo pažeidėjams paskirtų baudų, bet ne mažiau kaip 1000 Eur ir ne daugiau kaip 100 tūkst. Eur.

Apie tokią galimybę KT nuolat informuoja visuomenę – 2020 m. sukurtas informacinis klipas buvo transliuojamas per nacionalinę televiziją, patalpintas į institucijos svetainę, skelbtas socialinių tinklų paskyroje.

Per 2020 m. KT konsultavo kelias dešimtis fizinių asmenų, besidominčių, kokia informacija būtų laikoma pagrįstais įrodymais apie galimą kartelinį susitarimą. Kai kurie gauti duomenys paskatino institucijos ekspertus detaliau paanalizuoti situaciją tam tikruose sektoriuose, kreiptis į ūkio subjektus su prašymais pateikti informaciją ar paaiškinimus. Tikimasi, kad įteisintas finansinis atlygis ir toliau skatins fizinius asmenis būti aktyvius ir kreiptis į KT tiek kilus klausimų, tiek turint informacijos apie galimą kartelinį susitarimą, o verslo įmonės atgrasys nuo vieno pavojingiausių konkurencijos teisės pažeidimų.

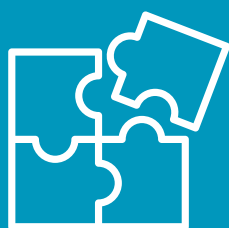
Pranešk mums!

Fiziniai asmenys draudžiamo susitarimo įrodymus kviečiami pateikti užpildžius el. formą KT svetainėje kt.gov.lt, el. paštu praneskmums@kt.gov.lt, paštu (Jogailos g. 14, Vilnius) arba atvykus į instituciją (informacija apie asmenų aptarnavimą per karantiną KT patalpose skelbiama interneto svetainėje kt.gov.lt). Su institucijos ekspertais galima pasikonsultuoti telefonu ar el. paštu dėl įrodymų bei informacijos pateikimo tvarkos bei su tuo susijusiais teisiniais klausimais dar prieš pateikiant turimą informaciją. Informaciją pateikusių asmenų tapatybė, jų prašymu, nėra atskleidžiama.

Išmoka galės būti skiriama asmeniui, kuris iki KT tyrimo pradžios pirmasis pateikė įrodymus apie atitinkamą konkurenciją ribojantį susitarimą, o pateikti įrodymai nebuvo gauti įvykdžius nusikalstamą veiklą. Jeigu sumokėjus išmoką paaiškėtų, kad įrodymai buvo gauti dėl įvykdytos nusikalstamos veiklos, pinigai turės būti grąžinti KT.

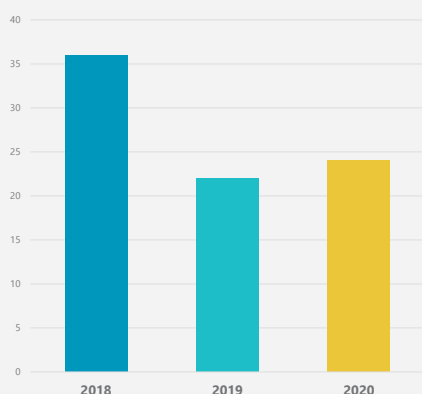
Į išmoką taip pat negalės pretenduoti asmenys, kurie yra ūkio subjekto, pateikusio KT prašymą atleisti (pagal [Atleidimo nuo baudų programą](#)) nuo baudos už tą patį pažeidimą, vadovai, valdymo ar priežiūros organų nariai, dalyviai ar darbuotojai, taip pat asmenys, įrodymus gavę atlikdami savo pareigas teisėsaugos institucijose ar kitose priežiūros įstaigose.

KONCENTRACIJŲ PRIEŽIŪRA

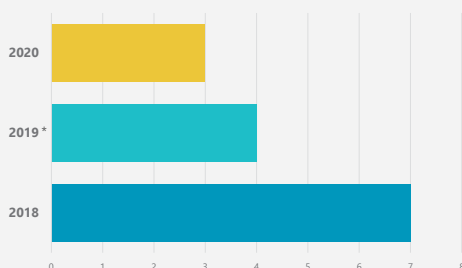
Išduoti leidimai vykdyti koncentracijas

13?

gautų paklausimų
apie koncentracijas

Koncentracijos, kurias nagrinėjant atlikta išsami ekonominė ir teisinė analizė

* įvertinus nutrauktą koncentracijos nagrinėjimo procedūrą

KT, vykdydama koncentracijų priežiūrą ir siekdama užtikrinti, kad dėl įmonių susijungimų ir įsigijimų nebūtų apribojama konkurencija, 2020 m. nagrinėjo daugiau kaip 20 pranešimų apie koncentracijas. Prieš priimdama sprendimą, ar duoti leidimą vykdyti sandorį, institucija išsamiai vertina įvairias su koncentracija susijusias aplinkybes.

Šioje KT veiklos srityje, susijusioje su rinkos dalyvių elgesio ekonominiu vertinimu, dažniausiai prireikia ekonominės analizės ir skaičiavimais paremtų išvadų, kurioms esminę reikšmę turi rinkos apibrėžimo, rinkos galios bei poveikio konkurencijai ir vartotojams aspektai – būtent juos nagrinėja KT ekspertai. Įmonių susijungimų atveju rinkoje gali sumažėti konkurentų, todėl vartotojai gali susidurti su didesnėmis kainomis, mažesniu pasirinkimu, blogesne kokybe ir pan. Jeigu surinkti duomenys leidžia daryti išvadą, kad dėl numatomos vykdyti koncentracijos nebus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis, ar itin apribota konkurencija atitinkamose rinkose, leidimas yra duodamas. Tokių leidimų 2020 m. KT davė 24, iš jų vieną – su įsipaigojimais.

Daugiausia leidimų – 5 – buvo duota vykdyti koncentracijas rinkose, susijusiose su nekilnojamoju turtu (NT), dar 3 leidimai – energetikos sektoriuje. Nebe pirmus metus pastebima tendencija, kad įmonių įsigijimo sandorius vis aktyviau vykdo investiciniai fondai arba juos valdančios investicinės bendrovės: 2020 m. tokiems ūkio subjektams duoti 9 leidimai vykdyti sandorius NT, energetikos, finansų, žemės ūkio, logistikos ir krovinių gabenimo bei kituose sektoriuose, 2019 m. – 4 leidimai vykdyti koncentracijas mažmeninės prekybos, gamy-

bos, NT ir internetinių klasifikuotų skelbimų portalų rinkose.

2020 m. vertinant pranešimus apie koncentraciją, 3 atvejais reikėjo atlikti išsamią teisinę ir ekonominę analizę bankų, skolinimo, lizingo bei finansinių paslaugų, taip pat – telekomunikacijos paslaugų teikimo rinkose.

Išsamios teisinės ir ekonominės analizės nereikalaujančių pranešimų apie koncentracijas vidutinė nagrinėjimo trukmė siekė 19 darbo dienų. Tai beveik keturis kartus trumpiau, nei truko sudėtingų sandorių nagrinėjimo procedūros (70 darbo dienų). Vidutiniškai 2020 m. koncentracijų pranešimai nagrinėti 26 darbo dienas.

KT dėjo visas pastangas kuo skubiau išnagrinėti pranešimus apie sandorius – palyginti su 2019 m., 2020 m. sudėtingų koncentracijų nagrinėjimas vidutiniškai truko net 6 darbo dienomis trumpiau, o nesudėtingų – pailgėjo tik dviem dienomis. KT įspėjo ūkio subjektus, kad karantino laikotarpiu institucijai kilo sunkumų gauti informacijos iš veiklą pristabdžiusio verslo, tačiau jos pačios galimybės atidėti iš verslo prašomos informacijos pateikimo terminus, ypač nagrinėjant pranešimus apie koncentraciją, yra ribotos.

Kadangi atitinkamos koncentracijos nagrinėjimą KT pradeda tik gavusi teisės aktų reikalavimus atitinkantį pranešimą, įmonės, planuodamos sandorį per karantiną ir vertindamos galimas koncentracijos pasekmes konkurencijai, paragintos ypač atidžiai įsivertinti, ar jos pajėgs užtikrinti sklandų įsitraukimo į sandorio nagrinėjimą procesą.

SUDĖTINGŲ KONCENTRACIJŲ APŽVALGA

Prancūzijos bendrovės sandoris

2020 m. vasario 4 d. KT [davė](#) leidimą Prancūzijoje registruotai bendrovei „Edenred SA“ vykdyti koncentraciją netiesiogiai per UAB „Arėja“ įgyjant 60 proc. „EBV Finance“ akcijų ir įgyjant vienvaldę pastarosios bendrovės kontrolę.

Pranešimas apie ketinimą vykdyti koncentraciją gautas 2019 m. gruodžio 5 d. Įvertinusi su sandoriu susijusias aplinkybes, KT konstatavo, kad dėl numatomos vykdyti koncentracijos nebus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis, ar itin apribota konkurencija atitinkamose rinkose.

Prancūzijos bendrovė „Edenred SA“ per grupės įmones visame pasaulyje siūlo įvairius mokėjimo sprendimus, o Lietuvoje per susijusias bendroves „Nikosax A/S“ ir „UTA Sp. z o.o“ teikia atitinkamai mokesčių (pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų) grąžinimo ir degalų kortelių aptarnavimo paslaugas.

UAB „EBV Finance“ teikia mokesčių (pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų) grąžinimo paslaugas transporto įmonėms Lietuvoje ir kitose Europos šalyse. Bendrovė veikia toje pačioje rinkoje kaip ir „Nikosax A/S“.

„Bitė Lietuva“ privalės laikytis įsipareigojimų

2020 m. liepos 28 d. KT gavo bendrovės „Bitė Lietuva“ pranešimą apie ketinimą vykdyti koncentraciją, netiesiogiai per savo bendrovę „Mezon“ iš Lietuvos radijo ir televizijos centro įsigyjant „Mezon verslą“, kurį sudaro „Mezon“ prekės ženklų teikiamos paslaugos ir turtas, naudojamas šioms paslaugoms teikti, t. y. telekomunikacijų tinklas, radijo dažniai, verslo klientų bazė, pardavimo tinklas, sutartys su darbuotojais ir kt.

Įvertinusi su sandoriu susijusias aplinkybes, KT lapkričio 12 d. nusprendė, kad dėl koncentracijos būtų itin apribota konkurencija teikiant mažmenines judriojo ryšio paslaugas Lietuvoje. Tokia išvada padaryta remiantis koncentracijos nagrinėjimo metu surinkta informacija apie radijo dažnių (kanalų) įtaką tinklo pajėgumams, alternatyvias galimybes plėsti tinklo pajėgumus ir gerinti paslaugų kokybę bei atsižvelgus į bendrovės „Bitė Lietuva“ sutartį dėl bendradarbiavimo su „TELE2“ dėl infrastruktūros dalinimosi, kuria planuojama dalintis ir bendrovių valdomais radijo dažnių (kanalų) ištekliais.

Apie numatomą įvykdyti koncentraciją privaloma pranešti KT ir gauti leidimą, jeigu koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų suminės bendrosios pajamos Lietuvos Respublikoje paskutiniais prieš koncentraciją ūkiniais metais yra didesnės negu 20 mln. Eur ir jeigu kiekvieno mažiausiai iš dviejų koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų bendrosios pajamos Lietuvos Respublikoje paskutiniais prieš koncentraciją ūkiniais metais yra didesnės negu 2 mln. Eur.

Pranešimas apie koncentraciją turi būti pateiktas KT iki koncentracijos įgyvendinimo. Sandoris negali būti įgyvendintas tol, kol nėra gautas institucijos leidimas.

Už koncentracijos, apie kurią buvo privaloma pranešti, įgyvendinimą be KT leidimo, koncentracijos tęsimą jos sustabdymo laikotarpiu, KT nustatytų koncentracijos vykdymo sąlygų ar privalomų įpareigojimų pažeidimą ūkio subjektams skiriama bauda iki 10 proc. bendrųjų metinių pasaulinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais dydžio.

„Bitė Lietuva“ pasiūlė įsipareigojimus, kuriuos įgyvendinus, KT vertinimu, būtų išsaugota veiksminga konkurencija telekomunikacijų rinkoje. Bendrovė, be kita ko, įsipareigojo jokiais būdais nesuteikti prieigos prie įgytų „Mezon“ radijo dažnių (kanalų) jos ir „TELE2“ vykdomame „Century“ projekte įsteigta bendrai įmonei, taip pat jų nenaudoti teikiant mobiliojo interneto prieigos paslaugas. KT šios koncentracijos nagrinėjimo procedūros metu nevertino, ar „Bitė Lietuva“ ir „TELE2“ bendradarbiavimo susitarimas atitinka KĮ reikalavimus.

Pilnas įsipareigojimų tekstas su visomis sąlygomis ir įpareigojimų galiojimo terminais buvo **paskelbtas** KT svetainėje viešai konsultacijai. Atsižvelgusi į jos metu gautus pastebėjimus bei KT vertinimą, „Bitė Lietuva“ patikslino įsipareigojimus, kad šie galios tuo atveju, jeigu ji su „TELE2“ tęs bendradarbiavimą Lietuvoje, nepriklausomai nuo to, ar susitarimas ateityje apims Latviją, ar ne.

Įvertinusi patikslintus įsipareigojimus ir kitas su sandoriu susijusias aplinkybes, KT lapkričio 27 d. priėjo išvados, jog tinkamai įgyvendinus bendrovės „Bitė Lietuva“ prisiimtus įsipareigojimus bus pašalintos institucijos nustatytos neigiamos koncentracijos pasekmės atitinkamose rinkose, t. y. nebus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis ar itin apribota konkurencija atitinkamose rinkose. Bendrovės „Bitė Lietuva“ įsipareigojimai yra laikomi neatsiejama **leidimo** vykdyti koncentraciją dalimi.

Bankui leista vykdyti koncentraciją

Lapkričio 27 d. KT **leido** įmonei „Citadele Banka“ vykdyti koncentraciją įsigyjant 100 proc. bendrovės „UniCredit Leasing“ akcijų ir įgyjant vienvaldę pastarosios kontrolę.

Pranešimas apie ketinimą vykdyti koncentraciją gautas 2020 m. liepos 31 d. Įvertinusi su sandoriu susijusias aplinkybes, KT konstatavo, kad dėl numatomos vykdyti koncentracijos nebus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis, ar itin apribota konkurencija atitinkamose rinkose.

„Citadele Banka“ teikia banko paslaugas. Su bendrove susiję ūkio subjektai veikia banko, skolinimo ir lizingo paslaugų srityje, užsiima investicijų valdymo, pensijų fondų, investicinio tarpininkavimo ir gyvybės draudimo, nekilnojamojo turto valdymo, vystymo ir pardavimo bei kita veikla.

19
d.d.

Vidutinė nesudėtingų pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimo trukmė

Vidutinė išsamios teisinės ir ekonominės analizės reikalaujančių pranešimų apie koncentraciją nagrinėjimo trukmė

70
d.d.

„UniCredit Leasing“ teikia lizingo ir skolinimo paslaugas, o su ja susijusios įmonės – ne gyvybės draudimo tarpininkavimo paslaugas.

Tęstas tyrimas dėl procedūrinių pažeidimų

KT nuolat primena verslui, kad leidimas vykdyti koncentraciją nėra formali procedūra. Planuojant sandorį įmonėms reikėtų iš anksto įsivertinti, kokį poveikį koncentracija galėtų turėti rinkai. Bendrovės, sąžiningai ir objektyviai įsivertinusios savo ir konkurentų padėtį bei konkurencinę aplinką rinkose, kuriose veikia koncentracijos dalyviai, bei dėl koncentracijos vykstančius pokyčius ir numčiusios, kad nors vienoje iš rinkų dėl koncentracijos galėtų būti apribota konkurencija, gali iš anksto pasirengti įsipareigojimams, kuriuos įgyven-

dinus būtų panaikintas neigiamas poveikis konkurencijai.

Be to, sandorį planuojančios šalys turėtų atkreipti dėmesį, kad KĮ įpareigoja ūkio subjektus pateikti visą ir teisingą informaciją, reikalingą koncentracijai nagrinėti. Visa ir teisinga informacija turi būti pateikta tiek pranešime apie koncentraciją, tiek ir atsakant į KT paklausimus koncentracijos nagrinėjimo metu. Šis reikalavimas yra ūkio subjektų pareiga, už kurios nevykdymą gali kilti KĮ 36 straipsnio 3 dalyje nustatyta atsakomybė.

KT 2020 m. tęsė 2019 m. pradėtą tyrimą dėl ūkio subjektų veiksmų teikiant neteisingą ir ne visą informaciją koncentracijos nagrinėjimo metu.

KĮ numatyta, kad už informacijos, reikalingos koncentracijai nagrinėti nepateikimą, taip pat neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą ūkio subjektams gali būti skiriama bauda iki 1 proc. bendrųjų metinių pasaulinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais, už KT nurodymų pateikti informaciją vykdymą ne laiku – gali būti skiriama bauda už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną iki 5 proc. vidutinių dienos bendrųjų pasaulinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais dydžio.

skiriama bauda iki

1%

bendrųjų metinių pasaulinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais

PIKTNAUDŽIAVIMAS DOMINUOJANČIA PADĖTIMI

iki
10 %

bendrųjų metinių pasaulinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais – tokia piniginė bauda gali būti skiriama ūkio subjektams tiek už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, tiek už prisiimtų įsipareigojimų nesilaikymą.

Dominuojanti padėtis apibrėžiama kaip ūkio subjekto ekonominio pajėgumo pozicija, suteikianti galimybę veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, tiekėjų ar pirkėjų ir galiausiai nuo vartotojų, darant poveikį prekių kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms, dėl ko veiksmingai ribojama konkurencija toje rinkoje. KĮ 7 straipsnis draudžia ūkio subjektams piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant įvairius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti atitinkamoje rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus. Šiuo draudimu siekiama užtikrinti, kad didelę rinkos galią turinčios įmonės neapribotų jau ir taip susilpnėjusios konkurencijos ir nepadarytų žalos vartotojams bei kitiems ūkio subjektams.

KT nuomone, piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi draudimas yra svarbus įrankis įgyvendinant konkurencijos politiką. Dėl dominuojančią padėtį rinkoje užimančios įmonės piktnaudžiavimo ūkio subjektai gali būti priversti pasitraukti iš rinkos, apribotos jų galimybės veikti rinkoje, vartotojams primetamos nesąžiningos kainos ir pan.

Nustatant ūkio subjekto dominavimo faktą, svarbu įvertinti tiek jo, tiek konkurentų užimamas rinkos dalis bei kitas reikšmingas aplinkybes, darančias įtaką ūkinės veiklos ir konkurencijos sąlygoms atitinkamoje rinkoje. KT dažniausiai atlieka analizę dėl rinkos apibrėžimo (kokioje rinkoje atliekami, kokiai rinkai ir kokioms įmonėms gali daryti įtaką skundžiami veiksmai), rinkos galios (dominavimo) vertinimo (pavyzdžiui, ar skundžiama įmonė gali vienašališkai daryti reikšmingą įtaką konkurencijai

rinkoje), skundžiamų veiksmų laikymo piktnaudžiavimu (pavyzdžiui, ar nustatydama itin žemas kainas dominuojanti įmonė padengia savo sąnaudas), taip pat dėl piktnaudžiavimo poveikio konkurencijai ir vartotojams.

Net preliminariai nustačius vieno ar kelių ūkio subjektų dominavimą rinkoje dar nėra pagrindo įtarti pažeidimą, kadangi KĮ draudžia įmonėms ne užimti dominuojančią padėtį, o ją piktnaudžiauti, pavyzdžiui, primesti nesąžiningas kainas; riboti prekybos, gamybos ar techninę pažangą; panašaus pobūdžio sutartyse taikyti diskriminacines sąlygas; sudaryti sutartis primetant papildomas su sutarties objektu nesusijusias sąlygas ir pan.

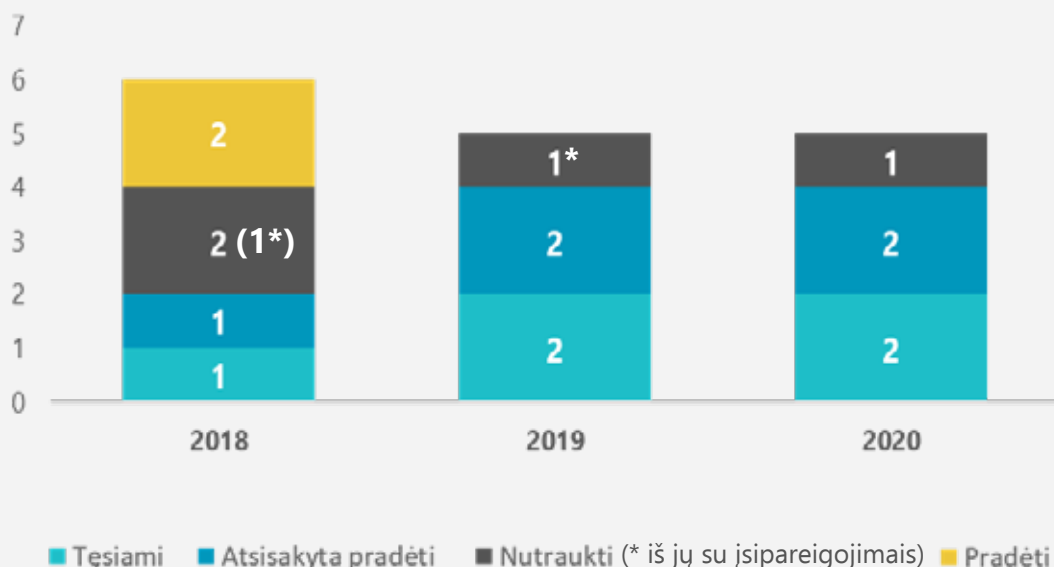
Baigtas tyrimas

KT tyrimą dėl galimo KĮ 7 str. pažeidimo pradėjo gavusi bendrovės „Ober-Haus“ pareiškimą, kuriame nurodytos aplinkybės leido įtarti, kad skelbimų portalus valdančios bendrovės „Diginet LTU“ veiksmai galimai taikant nesąžiningą klasifikuotų nekilnojamojo turto (NT) skelbimų portaluose *aruodas.lt*, *skelbiu.lt* ir *ntzemelapis.lt* kainodarą pažeidžia KĮ reikalavimus, draudžiančius piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi.

Siekdama įvertinti bendrovės „Diginet LTU“ tiek verslo, tiek privatiems klientams taikomų NT skelbimų talpinimo kainų sąžiningumą, KT atliko išsamią kainodaros analizę: minėtos bendrovės taikomas kainas palygino su konkuruojančių NT skelbimų portalą Lietuvoje valdančios įmonės taikomomis kainomis ir su analogiškas paslaugas teikiančių portalų atrinktose užsienio šalyse (Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Slovakijoje, Čekijoje) NT skelbimų kainomis. Be to, institucija rėmėsi keletu portalų lankomumo rodiklių ir pritaikė kelis skirtingus palyginamuosius standartus bei analizės metodus, kad rezultatai būtų kuo patikimesni.

Tokia analizė būtina, nes vien kainų dydis ir faktas, kad jas nustato galimai dominuojančią padėtį užimantis ūkio subjektas, savaime neparodo, jog kainos yra nesąžiningos ir jas taikydamas ūkio subjektas pažeidžia KĮ. Atlikdama tyrimą KT rėmėsi tiek Lietuvos teismų, tiek ES Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią nesąžiningai kainai nustatyti paprastai vertinamas skirtumas tarp įmonės patirtų išlaidų ir taikomų kainų, analizuojama, ar taikoma kaina yra nesąžininga savaime arba palyginus ją su konkuruojančiais produktais.

Tyrimai dėl KĮ 7 str. pažeidimų

Tyrimo metu gauti rezultatai neleido daryti išvados, kad „Diginet LTU“ kainos verslo klientams (NT brokeriams) ir privatiems klientams (vartotojams) yra nesąžiningos, todėl gruodžio 28 d. KT tyrimą dėl galimo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi **nutraukė**. KT nutarimas apskųstas teismui.

Gauti pareiškimai

Dar du tyrimus dėl galimo KĮ 7 str. pažeidimo KT atsisakė pradėti įvertinusi pareiškimuose išdėstytas aplinkybes.

Institucija gavo bendrovės „LGC Cargo“ skundą dėl įmonių „Lietuvos geležinkeliai“ ir „LG Cargo“ veiksmų, kurie susiję su galimai nesąžininga krovinių pervežimo geležinkeliais ne tranzitu Lietuvoje kainodara. Pareiškėjas teigė, kad krovinių veiklą geležinkeliais norinčios vykdyti įmonės negali pradėti veiklos, nes negali konkuruoti su „LG Cargo“ ir „Lietuvos geležinkelių“ taikoma kainodara, t. y. šių įmonių veiksmai riboja kitų vežėjų galimybes pradėti teikti krovinių vežimo geležinkeliais paslaugas.

Įvertinusi pareiškėjo pateiktus duomenis ir paaiškinimus, KT nustatė, jog „LGC Cargo“ negali pradėti vykdyti krovinių pervežimo veiklos visų pirma ne dėl „LG Cargo“ ir AB „Lietuvos geležinkelių“ taikomos krovinių pervežimo kainodaros, o dėl to, kad pareiškėjui nėra suteikta prieiga prie geležinkelių infrastruktūros jo pageidaujamais krovinių vežimo maršrutais. KT padarė išvadą, kad net jei atliktų tyrimą dėl galimo „LG Cargo“ ir „Lietuvos geležinkelių“ piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, institucijos įsikišimas neturėtų įtakos veiksmingai konkurencijai, o tyrimui reikalingi KT ištekliai būtų neproporcingi tikėtiniems tyrimo rezultatams. Įvertinus šias aplinkybes, konstatuota, kad pareiškėjo nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka KT veiklos prioriteto ir sudaro pagrindą **atsisakyti** pradėti tyrimą. KT nutarimas apskųstas teismui.

Kaip jau minėta ataskaitoje, KT 2020 m. įvertino Geležinkelio transporto kodekso įstatymo projektą, pateikė **pastabas** ir siūlymus SM, kaip būtų galima skatinti konkurenciją tarp

geležinkelio įmonių ir efektyviau panaudoti perpildytos viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus (plačiau – skyriuje „Viešųjų subjektų priežiūra“).

Dar vieną **nutarimą** nepradėti tyrimo dėl galimo KĮ 7 str. pažeidimo KT priėmė įvertinusi bendrovės „TEC Infrastructure“ pareiškimą dėl įmonės „Problematika“ veiksmų, t. y. dėl galimai per mažų valstybinės reikšmės kelių statybos techninės priežiūros paslaugų teikimo kainų Kelių direkcijos organizuojamuose viešuosiuose pirkimuose. KT, išanalizavusi gautus duomenis apie „Problematikos“ ir jos konkurentų teiktas viešųjų pirkimų kainas bei pareiškėjo pateiktus paaiškinimus apie priežastis, lemiančias skirtingas kelių statybos techninės priežiūros paslaugos teikimo sąnaudas panašios statybos darbų vertės konkursuose, nustatė, kad „TEC Infrastructure“ pateikti duomenys nesudaro pagrindo įtarti, jog „Problematikos“ taikomos kainos nepažengia šios bendrovės patiriamų sąnaudų ir galėtų turėti „grobūniškų“ kainų požymių.

ŠVIEČIAMOJI VEIKLA

Paiškinimai dėl dominuojančios padėties nustatymo

Nuo 2020 m. gegužės 1 d. įsigaliojo **Paiškinimai dėl dominuojančios padėties nustatymo**. Šiame dokumente KT patvirtino pagrindinius principus ir kriterijus, kuriais vadovaudamasi nustato ūkio subjektų dominuojančią padėtį bei įtaką atitinkamoje rinkoje konkurencijos priežiūros tikslais.

Apibendrinusi ES ir nacionalinių teismų bei konkurencijos priežiūros institucijų praktiką, KT išvardijo dominuojančios padėties nustatymui reikšmingus kriterijus: atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektų rinkos dalis, kitas su rinkos dalimis susijusias aplinkybes, įėjimo į rinką kliūtis, kompensuojančią pirkėjų galią ir kitus kriterijus, pavyzdžiui, ekonominės veiklos rezultatus, padėtį susijusiose teritorijose. Paaiškinimuose pateiktos šių kriterijų įvertinimui svarbios aplinkybės bei pavyzdžiai, kuriais galėtų remtis ir patys ūkio subjektai, vertindami savo padėtį rinkoje.

Dokumente aprašyti ne tik individualios dominuojančios padėties, bet ir kolektyvinės dominuojančios padėties nustatymo principai, taip pat pasisakyta dėl dominuojančios padėties vertinimo daugiapusėse, pavyzdžiui, socialinių tinklų, viešbučių užsakymo platformų, rinkose.

Dominuojančios padėties nustatymas svarbus taikant teisės normas, reglamentuojančias tiek piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, tiek koncentracijų priežiūrą.

19

išnagrinėtų skundų / paklausimų dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi

MAŽMENINĖ PREKYBA

78 000 Eur

tokią baudą 2020 m. KT skyrė
mažmeninės prekybos įmonei
už draudžiamus veiksmus
tiekėjų atžvilgiu

Siekdama įvertinti, ar didieji prekybos
tinklai neatlieka galimai nesąžiningų
veiksmų tiekėjų atžvilgiu, KT apklausė

tiekėjus

12

**tiekėjus
vienijančių
asociacijų**

suteikta >90

konsultacijų paštu, el. paštu,
telefonu, individualių
susitikimų metu dėl
tiekėjams kylančių klausimų
mažmeninės prekybos srityje

Lietuvos Respublikos mažmeninės prekybos
įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įsta-
tymas (MPĮNVDĮ) siekia riboti didelę rinkos
galią turinčių mažmeninės prekybos įmonių
(MPĮ) rinkos galios panaudojimą ir užtikrinti
maisto prekių ir gėrimų tiekėjų bei didelę rin-
kos galią turinčių mažmeninės prekybos įmo-
nių interesų pusiausvyrą.

Įstatymas taikomas 5 bendrovėms, atitinkan-
čioms didelę rinkos galią turinčių MPĮ krite-
rijus: „Maxima LT“, „Palink“, „Rimi Lietuva“,
„Norfos mažmena“ / „Rivona“ ir „Lidl Lietuva“.

Atliktas tyrimas

Tyrimą KT pradėjo gavusi iš tiekėjų duomenų,
kad bendrovė „Palink“ 2018–2019 m. spaudė
tiekėjus skirti lėšas rinkodaros biudžetui ir iki
metų galo jį išnaudoti, nors sutartyse tarp ša-
lių biudžetas buvo įvardintas kaip prelimina-
rus.

Elektroniniuose laiškuose „Palink“ nurody-
davo tiekėjams siūlyti, kaip bus išleistas su-
tartyse nustatytas neišnaudotas rinkodaros
biudžetas, reikalaudavo teikti būtent tokius
pasiūlymus, kad būtų spėjama jį išnaudoti iki
metų pabaigos, pateikdavo informaciją apie
nepanaudotą biudžeto likutį. Tai, kad sutar-
tyse nurodyto dydžio rinkodaros biudžetas
buvo privalomas tiekėjams, patvirtino ir laiš-
kai apie tiekėjų atžvilgiu galimas taikyti nei-
giamas priemones, pavyzdžiui, pirkimų stab-

dymą, didesnių kiekių atsisakymą šventiniu laikotarpiu, negalėjimą daryti pavienių akcijų. KT nustatė, kad spausdama tiekėjus einamaisiais metais išnaudoti pardavimo skatinimo priemonėms numatytą biudžetą, „Palink“ pažeidė MPĮNVDĮ įtvirtintą draudimą reikalauti iš tiekėjų apmokėti dalį mažmeninės prekybos įmonės arba kartu su ja vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitaip už jas atlyginti, išskyrus atvejus, kai dėl apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų pardavimo skatinimo veiksmų yra sudarytas rašytinis susitarimas. Toks privalomas tiekėjo dalyvavimas vykdant pardavimo skatinimo veiksmus nebūtinai galėjo atitikti tiekėjo, kaip silpnesniosios sutarties šalies, interesus, kadangi priešingu atveju tiekėjas būtų galėjęs pats laisvai planuoti prekių pardavimo skatinimo veiksmus.

„Palink“, kuriai pagal MPĮNVDĮ tenka pareiga įrodyti, jog minėti susitarimai su tiekėjais atitinka įstatymo reikalavimus, to neįrodė. Už minėto įstatymo nuostatų pažeidimą bendrovei KT birželio 18 d. skyrė 78 000 Eur baudą. „Palink“ šį sprendimą apskundė teismui.

MPĮNVDĮ stebėseną

KT kas dvejus metus atlieka MPĮNVDĮ įgyvendinimo stebėseną ir teikia jos pažymą. Stebėsenos tikslas – įvertinti, ar, tiekėjų ir MPĮ nuomone, įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas atitinka planuotus tikslus, teisinio reguliavimo reikalingumą, pakankamumą, efektyvumą ir faktinius padarinius.

Naujausia stebėseną, kurios metu apklausti 306 tiekėjai ir 5 didieji prekybos tinklai, apėmė 2018–2019 m. laikotarpį.

Dėl teisinio reguliavimo efektyvumo tiekėjai nurodė, kad MPĮNVDĮ įtvirtintas maksimalus – iki 120 000 Eur – baudos dydis, palyginti su prekybininkų pajamomis, yra pernelyg mažas ir neužtikrina tiekėjų ir MPĮ interesų pusiausvyros. KT taip pat pritarė, kad maksimalus baudos dydis nėra atgrasantis, nes siekia 0,007–0,04 proc. tinklų bendrųjų metinių pajamų.

Įvertinusi kitų ES šalių praktiką, kur baudos siekia ir iki 10 proc. metinių pajamų, KT pasiūlė MPĮNVDĮ numatyti griežtesnę finansinę atsakomybę – iki 2 proc. metinių pardavimo pajamų praėjusiais finansiniais metais. Toks siūlymas pateiktas atsižvelgiant ir į ES direktyvą dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje (Nesąžiningos prekybos praktikos direktyva), kurios nuostatos bus perkeltos į nacionalinę teisę ir numatytos atgrasiančios sankcijos dėl MPĮ atliekamų nesąžiningų veiksmų tiekėjų atžvilgiu.

Stebėsenos metu tiekėjai pateikė siūlymus dėl platesnio mažmeninės prekybos įmonių draudžiamų nesąžiningų veiksmų sąrašo, didesnio saugomų tiekėjų skaičiaus ir pirkėjų, kuriems būtų taikomi draudimai, išplėtimo. KT atkreipė dėmesį, kad įgyvendinus Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvą, MPĮNVDĮ įtvirtintas draudžiamų nesąžiningų veiksmų sąrašas bus papildytas naujais draudimais, be to, išsiplės saugomų tiekėjų ratas, taigi, tokiu būdu tiekėjų apsauga nuo nesąžiningos prekybos praktikos sustiprės.

Ankstesnių MPĮNVDĮ stebėsenų pažymas galima rasti institucijos svetainėje.

Vykdam MPĮNVDĮ stebėseną apklausti

306

tiekėjai ir

5 didieji
prekybos
tinklai

Detali stebėseną dėl didžiųjų prekybos tinklų tiekėjams taikomų baudų

Atsižvelgusi į MPĮNVDĮ stebėsenos metu surinktus duomenis, KT 2020 m. nusprendė atlikti detalią stebėseną (analizę) dėl didžiųjų prekybos tinklų galimai nepagrįstų ir neproporcingų baudų taikymo tiekėjams už kiekvieną prekių tiekimo pažeidimo atvejį ar kitus didmeninio prekių pirkimo-pardavimo sutarčių sąlygų neatitikimo atvejus. Institucijos ekspertai kreipėsi į didžiuosius prekybos tinklus bei daugiau nei į 300 įvairių pajamų ir kategorijų (bakalėjos, duonos, mėsos, žuvies gaminių, pieno produktų, daržovių ir vaisių, gėrimų) maisto prekių bei gėrimų tiekėjus dėl informacijos pateikimo. Atlikusi išsamią gautų duomenų analizę, KT vertins, ar yra poreikis keisti teisinį reglamentavimą, arba svarstys kitus galimus problemų, jei tokios bus nustatytos, sprendimo būdus.

Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvos įgyvendinimas

2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Direktyvą (ES) 2019/633/ES dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje siekiant sumažinti nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje atvejų skaičių; nustatyti tiekėjų apsaugos nuo nesąžiningos prekybos praktikos minimalųjį standartą; įpareigoti pirkimo-pardavimo sutarties šalis iš anksto aiškiai ir nedviprasmiškai susitarti dėl sudaromos sutarties sąlygų.

KT nuo 2019 m. II pusmečio aktyviai dalyvauja tarpinstitucinėje darbo grupėje, kuri atsakinga už tinkamą Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę. Minėtos direktyvos nuostatos yra susijusios ir šiuo metu derinamais MPĮNVDĮ pakeitimais, kuriais numatoma didesnė bei platesnė tiekėjų apsauga nuo nesąžiningų didžiųjų prekybos tinklų veiksmų.

Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvą siūloma perkelti į naują – Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo – įstatymą ir į kitus jau galiojančius įstatymus – MPĮNVDĮ, Atsiskaitymų už žemės ūkio produkciją įsta-

tymą, Administracinių nusižengimų kodekso atitinkamus straipsnius. KT aktyviai teikė pastabas ir pasiūlymus dėl minėtos direktyvos įgyvendinimo nacionalinėje teisėje.

Šiuo metu minėtų įstatymų paketas yra svarstomas Vyriausybėje. Planuojama, jog šis įstatymų paketas įsigalios nuo 2021 m. lapkričio 1 d. Įsigaliojus MPĮNVDĮ pakeitimams, kurie numatys naujus draudimus didiesiems prekybos tinklams, vienas iš KT prioritetinių tikslų bus aktyviai stebėti, kaip didieji prekybos tinklai, atlikdami įvairius veiksmus maisto prekių ir gėrimų tiekėjų atžvilgiu, sudarydami naujas ar peržiūrėdami senas sutartis su tiekėjais, užtikrina naujų draudimų laikymąsi.

Šviečiamoji veikla

KT aktyviai tęsė tiekėjų šviečiamąją veiklą. KT organizavo nuotolinį mokymų (vebinarų) ciklą tiekėjams, jų asociacijoms apie pastariesiems tenkančius iššūkius mažmeninės prekybos srityje, pristatydama aktualią institucijos praktiką ir naujoves nuo 2021 m. gegužės 1 d. įsigaliojus Nesąžiningos prekybos praktikos direktyvai. Institu-

cijos ekspertai rengė susitikimus su tiekėjais dėl jų veikloje kylančių problemų su tinklais, aktyviai teikė konsultacijas telefonu ir el. paštu.

Taip pat 2020 m. parengtos „Didelę rinkos galią turinčių mažmeninių prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų vertinimo gairės“, kuriose pateikti pagrindiniai nesąžiningų draudžiamų veiksmų vertinimo kriterijai ir praktiniai pavyzdžiai, leidžiantys tiekėjams įsivertinti,

ar tinklai neatlieka nesąžiningų draudžiamų veiksmų jų atžvilgiu. Apie gaires informuoti 62 tiekėjai ir 28 tiekėjų asociacijos, taip pat jos paskelbtos KT interneto svetainėje.

Siekdama paskatinti tiekėjus aktyviau ginti savo interesus, KT parengė galimo MPĮNVDĮ pažeidimo įsivertinimo klausimyną bei atsakymus į dažniausiai užduodamus klausimus.

KT ragina maisto prekių ir gėrimų tiekėjus kreiptis ir teikti informaciją

KT ragina maisto prekių ir gėrimų tiekėjus kreiptis į instituciją ir teikti informaciją apie įtariamus MPĮNVDĮ pažeidimus ar patiriamą didžiųjų prekybos tinklų spaudimą

✉ mazmenine.prekyba@kt.gov.lt

☎ +370 676 13374

Tiekėjai, kuriems kyla klausimų, kokie prekybininkų veiksmai yra draudžiami ir kaip jie galėtų ginti savo interesus, kviečiami el. paštu mazmenine.prekyba@kt.gov.lt arba telefonu +370 5 262 4788 registruotis į individualias konsultacijas, kurių metu KT ekspertai pateiks išsamią informaciją apie įstatymo nuostatas.

Konfidencialumas garantuojamas tiek pareiškėjams, tiek seminarų dalyviams.

RINKOS TYRIMAI

Atsižvelgdama į turimas galimybes ir žmogiškuosius išteklius, KT atlieka įvairių sričių rinkos tyrimus ir siekia nustatyti, ar tam tikroje rinkoje sudarytos pakankamos sąlygos veiksmingai konkurencijai. Skirtingai, nei baigusi tyrimą dėl įstatymų pažeidimo, kai skiriamos sankcijos, atlikusi rinkos tyrimą KT pateikia išvadas ir pasiūlymus atitinkamoms institucijoms, kaip rinkoje sudaryti geresnes prielaidas veiksmingai konkurencijai, sukuriant vartotojams kuo didesnės naudos.

Dėl verslo finansavimo sąlygų

2020 m. vasarį KT pirmą kartą savo veiklos istorijoje nusprendė atlikti rinkos tyrimą ne savarankiškai, o kartu su kitos institucijos – Lietuvos banko – ekspertais.

Lietuvos banko turimi duomenys rodė, kad pastaraisiais metais reikšmingai mažėjo naujai suteikiamų smulkiųjų paskolų srautai, o tai reiškia, kad skolintis iš bankų sunkiau tapo smulkiojo verslo įmonėms. Smulkiosios ir vidutinės įmonės (SVV), sudarančios didžiąją dalį įmonių Lietuvoje, sukuria 70 proc. pridė-

tinės vertės ir 73,3 proc. darbo vietų, todėl suprastėjusios šių įmonių skolinimosi sąlygos gali riboti ir jų galimybes plėstis bei prisidėti prie šalies ekonomikos augimo.

KT taip pat pasiekdavo nusiskundimai, kad finansavimo paslaugų prieinamumas SVV nepakankamas. Ėmus ryškėti SVV finansavimo sąlygų pokyčiams, nuspręsta suburti bendrą – KT ir Lietuvos banko – ekspertų darbo grupę ir išanalizuoti verslo finansavimo iššūkius.

Per 2020 m. darbo grupė, atlikusi SVV, finansuotojų apklausą ir išanalizavusi gautus atsakymus bei iš kitų šaltinių surinktus duomenis, rinkos tyrimą planuoja užbaigti 2021 m. Viešai konsultacijai bus pateiktos rekomendacijos, kaip tobulinti teisinį reguliavimą, bei kokių kitų priemonių siūloma imtis, kad pagerėtų SVV finansavimo prieinamumas.

1.

Rinkos tyrimo pradžia: ekspertai renka tyrimui reikalingą informaciją, apklausia rinkos dalyvius ir viešojo administravimo subjektus, analizuoja ir vertina gautą informaciją. Tyrimo trukmę lemia tiriamos rinkos sudėtingumas ir dydis. Vidutinė KT atliktų tyrimų trukmė – 1 metai.

2.

Rinkos tyrimo pabaiga: atlikus rinkos tyrimą, teikiamos preliminarios išvados ir pasiūlymai viešai konsultacijai.

3.

Galutinės rinkos tyrimo išvados: analizuojamos viešos konsultacijos metu gautos nuomonės ir patvirtinamos galutinės rinkos tyrimo išvados bei pasiūlymai.

Su visais KT atliktais rinkos tyrimais galite susipažinti institucijos [svetainėje](#).

TEISMŲ SPRENDIMAI

Dauguma institucijos nutarimų yra apskundžiami teismams, įskaitant ir procedūrinius KT veiksmus bei sprendimus pažeidimų tyrimo procedūros metu. Pareiškėjai savo teises ir interesus aktyviai gina teismuose, dažnai siekdami pasinaudoti ir proceso atnaujinimo institutu.

2020 m. teismai patvirtino 80 proc. KT sprendimų: 11-oje iš 15 pasibaigusių bylų visiškai paliko galioti KT nutarimus, vieną nutarimą panaikino iš dalies. Aukštas KT laimėtų bylų procentas rodo, jog ekspertai profesionaliai atstovauja institucijai sudėtingose ir kompleksiose konkurencijos teisės bylose, siekdami, kad KT priimti nutarimai būtų patvirtinti ir būtų pasiektas sprendimų poveikio rinkoje. Institucija imasi visų priemonių, kad baudos būtų surinktos į valstybės biudžetą, o pažeidimus padariusios įmonės būtų nubaustos bei atgrasytos nuo pažeidimų darymo ateityje.

SVARBIAUSI TEISMŲ SPRENDIMAI

Dėl nepraneštos koncentracijos

LVAT 2020 m. sausio 16 d. nutartimi [atmetė](#) bendrovės „Kauno grūdai“ skundą ir paliko galioti žemesnės instancijos teismo sprendimą, kuriuo buvo pripažinta, kad KT Kauno įmonei pagrįstai skyrė 947 700 Eur baudą už nepraneštą koncentraciją.

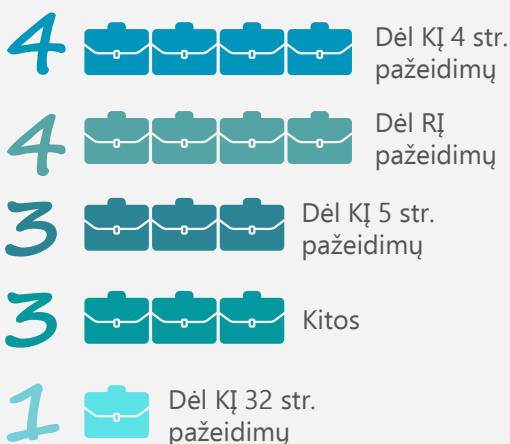
LVAT konstatavo, kad nėra teisinio pagrindo keisti VAAT sprendimo, kuriuo buvo patvirtintos KT išvados, jog bendrovė „Kauno grūdai“, įsigijusi apie 51 proc. Vievio paukštyno akcijų ir įgijusi pastarosios bendrovės kontrolę, įgyvendino koncentraciją, apie kurią nepranešė KT bei negavo jos leidimo. LVAT pripažino, jog KT pagrįstai rėmėsi bendrosios kom-

petencijos teismų nustatyto prejudiciniu faktu, kad „Kauno grūdai“ apie 51 proc. Vievio paukštyno akcijų įgijo per statytinius apsimestinius sandorius. Tokiais sandoriais tikroji sandorio šalis – „Kauno grūdai“ – buvo nuslėpta, siekiant išvengti KĮ nustatytos koncentracijų priežiūros procedūros.

Anot teismo, KT, skirdama baudą, tinkamai įvertino pažeidimo pavojingumą, atsižvelgdama į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, iš jų ir pažeidimo pobūdį, jo sunkumą ir trukmę. Be to, institucija tinkamai nustatė sunkinančią aplinkybę, t. y. kad Kauno bendrovė slėpė padarytą pažeidimą, siekdama išvengti koncentracijos priežiūros. LVAT pažymėjo, kad koncentracijos vykdymas pažeidžiant KĮ numatytą pareigą pranešti apie sandorį KT yra pažeidimas, kuris negali būti vertinamas kaip visiškai formalus ar procedūrinis, nes jis gali sukelti esminių konkurencijos sąlygų pokyčių.

„Kauno grūdai“ **kreipėsi** dėl proceso atnaujinimo šioje byloje, tačiau LVAT atsisakė tenkinti šį prašymą motyvuodamas tuo, kad proceso atnaujinimo institutas yra išimtinė procedūra ir bylos procesas negali būti atnaujinamas vien siekiant pakartotinio bylos faktinių aplinkybių ar įrodymų vertinimo.

Teismuose pasibaigusios bylos 2020 m.

Dėl konkurencijos ribojimo viešuosiuose pirkimuose, baudos mokėjimo ir vadovų asmeninės atsakomybės

LVAT 2020 m. birželio 3 d. nutartimi **atmetė** statybų bendrovės Panevėžio statybos tresto (PST) ir bendrovės „Active Construction Management“, kuri anksčiau vadinosi „Irdai-va“, apeliacinius skundus ir paliko galioti žemesnės instancijos teismo sprendimą, kuriuo buvo pripažinta, kad KT pagrįstai PST skyrė 8 513 500 Eur, o „Irdai-va“ – 3 685 900 Eur baudas už konkurenciją ribojantį susitarimą viešuosiuose pirkimuose.

LVAT patvirtino KT išvadą, kad PST ir „Irdai-va“ pažeidė KĮ, kai 2013–2015 m. Vilniaus vystymo kompanijos organizuojuose 24-iose pirkimuose dalyvavo jungtinės veiklos sutarčių pagrindu, kai toks pajėgumų apjungimas nebuvo būtinas, ir savo veiksmais apribojo konkurenciją. PST ir „Irdai-va“, atsižvelgiant į jų patirtį, kvalifikaciją, pajėgumus, turėjo realią galimybę dalyvauti viešuosiuose pirkimuose atskirai, varžytis tarpusavyje ir teikti atskirus pasiūlymus, tuo didinant konkurencinį spaudimą tiek kitiems rinkos dalyviams, tiek ir viena kitai. Tačiau įmonės, sudarydamos jungtinės veiklos sutartis, susitarė nekonkuruoti tarpusavyje ir teikti bendrus pasiūlymus.

LVAT nurodė, kad draudžiami susitarimai viešųjų pirkimų srityje priskiriami prie sunkių ir pavojingų konkurencijos teisės pažeidimų, bei konstatavo, kad PST ir „Irdai-va“ paskirtos baudos atitinka pažeidimo pobūdį, trukmę ir mastą, todėl vertintinos kaip proporcingos. Teismas išaiškino, jog jungtinės veiklos būdas savaime nėra draudžiamas, tačiau kiekvienu konkrečiu atveju spręstina, ar jis buvo objektyviai būtinas, kad tokioje jungtinėje veikloje dalyvaujantys subjektai galėtų patekti į rinką ir dalyvauti viešųjų pirkimų konkursuose.

PST **siekė** atnaujinti procesą administracinėje byloje, tačiau LVAT bendrovės prašymo netenkino, konstatavęs, kad administracinės bylos, užbaigtos įsiteisėjusiu sprendimu, procesas negali būti atnaujinamas vien siekiant pakartotinio bylos faktinių aplinkybių ar įrodymų vertinimo.

Pasibaigus teismų procesui, KT 2020 m. birželį **kreipėsi** į antstolį dėl PST skirtos baudos ir palūkanų priverstinio išieškojimo į valstybės biudžetą. Vykdomojoje byloje antstolis patvarkymu pritarė PST pasiūlytam baudos mokėjimo grafikui ir 10 294 872,97 Eur (baudos, palūkanų, vykdymo išlaidų) sumokėjimą išdėstė per 10 metų, mokant po 85 800 Eur kas mėnesį.

Vis dėlto, KT nuomone, PST nenurodė objektyvių priežasčių, kodėl negali baudos sumokėti laiku. Bendrovė mokėdama baudą per tokį ilgą laikotarpį iš esmės nepatirs didesnių nepatogumų, todėl nebus pasiekta pagrindinių baudos skyrimo tikslų – ne tik nubausti, bet ir atgrasyti įmonės nuo itin pavojingų KĮ pažeidimų. Matydama KĮ saugomų viešųjų interesų pažeidimą, KT kreipėsi į Panevėžio apylinkės teismą ir paprašė panaikinti minėtą antstolio sprendimą. KT vertinimu, paskirtos baudos proporcingumo, įskaitant jos sumokėjimo galimybės, klausimas jau buvo įvertintas ir institucijos, ir teismų, todėl antstolis faktiškai pakeitė KT ir teismų atliktą vertinimą, nors jam tokia teisė nesuteikta.

KT argumentus Panevėžio apylinkės teismas **pripažino** pagrįstais. Teismas konstatavo, kad antstolis neturėjo teisinio pagrindo priimti patvarkymo ir įpareigoti PST laikytis jos pasiūlyto baudos mokėjimo grafiko. Panevėžio apylinkės teismo sprendimas yra apskųstas aukštesnės instancijos teismui.

KT taip pat kreipėsi į teismą dėl asmeninės atsakomybės taikymo, t. y. ribojimo užimti vadovaujančias pareigas ir baudų paskyrimo, buvusiems PST bei „Irdaiva“ vadovams. Šis prašymas yra nagrinėjamas teismuose.

Dėl baudos dydžio kartelio dalyvei

LVAT 2020 m. lapkričio 11 d. **atmetė** bendrovės „Panevėžio melioracija“ apeliacinį skundą ir nesumažino KT už kartelinį susitarimą skirtos baudos. Teismas paliko galioti 2019 m. spalio 30 d. priimtą VAAT sprendimą, kuriuo buvo pripažinta, kad KT pagrįstai „Panevėžio melioracijai“ už dalyvavimą karteliniame susitarime skyrė 209 800 Eur baudą.

LVAT nurodė, jog byloje nėra duomenų, kad pareiškėjui skirtos sankcijos dydis yra savaimė neproporcingas, neprotingas ir dėl to neteisingas, viršijantis pareiškėjo pajėgumą ją sumokėti, dėl ko būtų būtina svarstyti jos dydžio teisėtumą ir pagrįstumą.

KT 2019 m. birželio 26 d. nutarimu konstatavo, kad bendrovės „Pasvalio melioracija“, „Jadrana“, „Panevėžio melioracija“ ir „Biržų ranga“, užuot konkuravusios, susitarė, kokias darbų kainas siūlyti Pasvalio, Panevėžio ir Biržų rajono savivaldybių 2012–2017 m. organizuotuose 25 viešuosiuose pirkimuose kelių ir gatvių remonto bei melioracijos darbams pirkti. Taip įmonės sudarydavo sąlygas viena kitai laimėti skirtingose teritorijose: Panevėžio rajone – „Panevėžio melioracijai“, Biržų rajone – „Biržų rangai“, Pasvalio rajone – tų pačių akcininkų valdomoms bendrovėms „Pasvalio melioracija“ arba „Jadrana“.

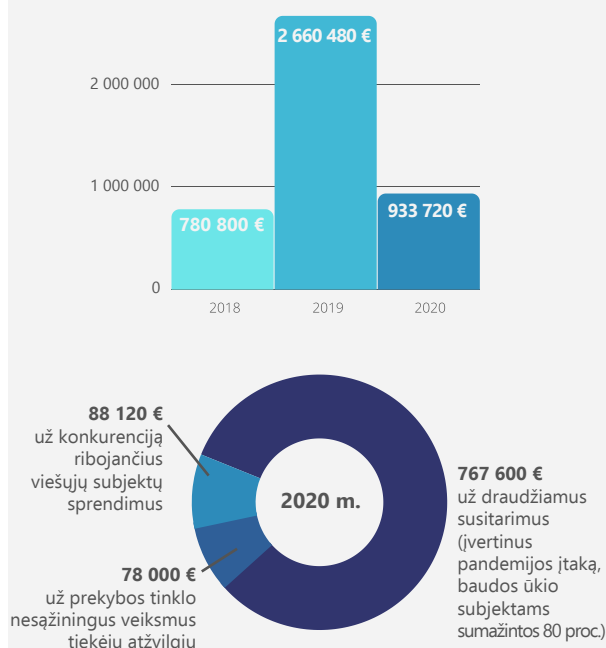
Dėl kitoms susitarime dalyvavusioms bendrovėms taikytos atsakomybės bei paskirtų baudų teisėtumo ir pagrįstumo teismų procesai vis dar vyksta.

Į VALSTYBĖS BIUDŽETĄ SUMOKĖTOS BAUDOS

431 659 €	400 825* €	1 634 962 €
2018 m.	2019 m.	2020 m.

* kartu su teismo skirtomis baudomis vadovams, prisidėjusiems prie įmonių sudarytų kartelinių susitarimų

KT paskirtos baudos 2018–2020 m.

Nauja teismų praktika vertinant vidaus sandorius

2020 m. LVAT panaikino tris KT nutarimus dėl savivaldybių sprendimų neįvykdžius konkurencijos procedūros savo įmonėms pavedti teikti tam tikras paslaugas ir, remdamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimais, ėmė formuoti naują teismų praktiką vertinant vidaus sandorius.

LVAT konstatavo, kad sudarant vidaus sandorius aktualios tiek Viešųjų pirkimų įstatymo, tiek KĮ nuostatos, analizavo nacionalinių ir ES teismų jurisprudenciją dėl viešųjų pirkimų reglamentavimo, įskaitant vidaus sandorio taikymo sąlygas. LVAT vertinimu, tuo metu, kai buvo sudaryti minėti vidaus sandoriai, konkrečiose ir aiškiose pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normose nebuvo įtvirtinti konkretūs vidaus sandorio ribojimai ar papildomos vidaus sandorių sudarymo privalomos sąlygos. Atitinkamai KT sprendimai – pripažinti savivaldybių pavedimus savo įmonėms vidaus sandorių būdu pavedti teikti tam tikras paslaugas pažeidžiančiais KĮ 4 str. reikalavimus ir įpareigoti jas konkurencingos procedūros būdu atrinkti šias paslaugas teikiančius ūkio subjektus – negali būti pripažįstami teisėtais ir pagrįstais.

LVAT konstatavo, kad net ir laikant, kad iš KĮ 4 str. bendrojo pobūdžio nuostatų išplaukia kokie nors perkančiosioms organizacijoms taikytini ribojimai (papildomos vidaus sandorių sudarymo sąlygos), tokia situacija, atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų įstatymo santykį su kitais teisės aktais, turėjo būti sprendžiama minėto įstatymo naudai.

Bylos dėl Reklamos įstatymo pažeidimų

Nuo 2019 m. gegužės 1 d., įsigaliojus Reklamos įstatymo (RĮ) pataisoms, iki tol KT vykdytas klaidinančios ir lyginamosios reklamos priežiūros funkcijas **perėmė** Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (VVTAT). KT iki 2019 m. pabaigos baigė vykdyti visus tyrimus dėl galimų RĮ pažeidimų, o vėliau atstovavo teismuose, kurie nagrinėjo skundus dėl institucijos priimtų sprendimų. 2020 m. LVAT priėmė kelis galutinius sprendimus, kuriais patvirtintos KT išvados dėl RĮ pažeidimų: **dėl klaidinančios reklamos apie prekėms taikomas nuolaidas**; **dėl klaidinančios reklamos apie besikartojančias riboto laikotarpio akcijas**; **dėl klaidinančios reklamos apie butus**, nors siūlytos įsigyti tik negyvenamosios paskirties patalpos.

LVAT dar kartą patvirtino, kad informacija apie prekės kainą, įskaitant ir prekei taikomą nuolaidą, yra esminė, daranti įtaką vartotojo ekonominiam elgesiui. Todėl turi būti pateikiama teisinga su nuolaidų taikymu susijusi informacija. Be to, vertindamas, ar tam tikra reklama ar komercinė veikla turi įtakos vidutinio vartotojo apsisprendimui – jo ekonominiam elgesiui, LVAT konstatavo, kad turi būti atsižvelgiama ne tiek į tai, ar ekonominis elgesys tikrai buvo iškreiptas, o į tai, ar reklama ar konkreti nesąžininga komercinė veikla galėjo turėti tokį poveikį vidutiniam vartotojui, t. y. ar tikėtina, kad paveikė vidutinio vartotojo sprendimą dėl sandorio sudarymo.

LVAT patvirtino KT pažeidėjoms skirtų baudų dydžius. Teismas rėmėsi savo nuoseklia praktika, kad KT duotų nurodymų vykdymas, prašomos informacijos teikimas ir nekliudymas tyrimui nelaikytinas padėjimu tyrimo metu, dėl ko turėtų būti taikoma atsakomybė lengvinanti aplinkybė ir mažinama bauda.

TEISĖKŪRA

2020 m. Lietuva tapo viena pirmųjų ES šalių, perkėlusią į nacionalinę teisę Europos Parlamento ir Tarybos **direktyvos**, vadinamos ECN+, nuostatas, siekiant ES mastu sureguliuoti konkurencijos institucijų veiklos – nepriklausomumo, pakankamų išteklių, įgaliojimų, baudų skyrimo galimybių – ir kitus klausimus, stiprinti KT įgaliojimus ir taip užtikrinti veiksmingesnę konkurencijos apsaugą Lietuvoje. KT ekspertai 2019–2020 m. aktyviai prisidėjo ir teikė pastabas rengiant KĮ pataisas, taip pat KT priėmė naujas KĮ nuostatas įgyvendinančius teisės aktus.

KĮ pataisos

2020 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo KĮ **pataisos**, kuriomis į nacionalinę teisę perkeltos ECN+ direktyvos nuostatos. Įstatyme patikslintos ir aiškiau išdėstytos taisyklės dėl pažeidėjų atleidimo nuo baudų ir jų sumažinimo, pagal kurias ūkio subjektams, pateikusiems KT vertingų įrodymų apie konkurenciją ribojantį susitarimą, bauda gali būti sumažinta, arba jie gali būti visiškai atleisti nuo finansinės sankcijos. Aiškus ir geriausią tarptautinę praktiką atitinkantis teisinis reguliavimas yra būtinas

tam, kad tinkamai veiktų šis svarbus instrumentas, neretai leidžiantis gauti įrodymų apie KĮ pažeidimus. Anksčiau galiojusios atleidimo nuo baudų nuostatos numatė, kad draudžiamo susitarimo dalyvis, pirmas prisipažinęs apie padarytą pažeidimą, gali būti atleistas nuo baudos tik tuomet, jeigu ūkio subjekto kreipimosi į KT momentu institucija nebuvo priėmusi nutarimo pradėti tyrimą. Įsigaliojus įstatymo pakeitimams, ūkio subjektas, pirmasis pateikęs įrodymus, galės išvengti baudos net ir tuo atveju, jei KT bus pradėjusi tyrimą, tačiau pateikta informacija sudarys pagrindą institucijai atlikti patikrinimą dėl įtariamo draudžiamo susitarimo (jei šis dar nebuvo atliktas) arba bus pakankama pažeidimui konstatuoti. Šias įstatymines nuostatas detalizuoja, prašymų atleisti nuo baudos ar sumažinti baudą pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, taip pat reikalavimus tokiems prašymams nustato atnaujintos KT patvirtintos Draudžiamų susitarimų dalyvių **atleidimo nuo baudų bei jų sumažinimo taisyklės**.

Tarp KĮ pakeitimų – ir galimybė skirti griežtesnę atsakomybę už tęsiamus ar pakartotinius pažeidimus, padarytus ne tik Lietuvoje, bet ir kitose ES vidaus rinkos jurisdikcijose. Tam įstatyme įtvirtintos dvi naujos sunkinančios aplinkybės, kurios gali būti taikomos KT nuostačius KĮ pažeidimą ir sprendžiant dėl skiriamos baudos dydžio.

Kitos ne mažiau reikšmingos pataisos – KĮ pakeitimais patvirtinta konkurencijos teisėje taikoma solidari atsakomybė vieną ekonominį vienetą sudarančioms bendrovėms bei atsakomybė ūkio subjektų teisių ar ūkinės veiklos perėmėjams, kad asmenys neišvengtų sankcijų pakeisdami teisinę ar organizacinę struktūrą. Įstatyme patvirtinus vieną ekonominį vienetą sudarančių bendrovių solidarią atsakomybę, suteikiama dar daugiau aiškumo, kad už patronuojamųjų įmonių veiksmus, kuriais pažeidžiamas KĮ, solidariai atsako patronuojančioji įmonė, taip pat kiti ūkio subjektą sudarantys asmenys. Be to, siekiant padidinti skiriamų baudų veiksmingumą ir atgrasyti ūkio subjektus nuo pažeidimų, baudų

maksimalus dydis skaičiuojamas nuo pasaulinių bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

Įstatymo pataisose taip pat nustatytos didesnės KT, kaip valstybinę konkurencijos priežiūrą vykdančios institucijos, nepriklausomumo garantijos, įtvirtintas reikalavimas, kad KT disponuotų pakankamu skaičiumi kvalifikuotų darbuotojų bei turėtų pakankamus finansinius, techninius ir technologinius išteklius.

Įstatymas taip pat papildytas nauju skyriumi apie bendradarbiavimą su kitų ES šalių institucijomis. Bendradarbiavimo nuostatos itin svarbios, jei KT sieks išieškoti baudą iš įmonės, kuri neturi turto Lietuvoje, bet jo turi kitose ES valstybėse, arba jeigu prireiks įteikti tyrimo dokumentus, o Lietuvoje to padaryti nebus įmanoma. Analogišką pagalbą KT galės teikti ir kitoms ES konkurencijos institucijoms, jeigu jos prašytų įteikti dokumentus ar išieškoti baudą Lietuvos teritorijoje. Šias KĮ nuostatas detalizuoja ir su bendradarbiavimu susijusių išlaidų atlyginimą reglamentuoja KT patvirtintos **Bendradarbiavimo** su kitų ES narių konkurencijos ar kitomis kompetentingomis institucijomis taisyklės.

Įsigaliojus KĮ pakeitimams, KT nebetiria nesąžiningos konkurencijos veiksmų, nurodytų KĮ 15 straipsnyje (pavyzdžiui, nesąžiningai naudojant žymenis ar komercines paslaptis, klaidinant ūkio subjektus ir kt.). KT kompetencijos tirti nesąžiningos konkurencijos veiksmus buvo atsisakyta, nes ja naudotasi itin retai dėl objektyvių priežasčių (institucijos tyrimo galios galėjo būti taikomos tik jeigu veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus, o praktikoje tokių atvejų beveik nepasitaikė) ir buvo nuspręsta, kad tikslingiau šį klausimą palikti spręsti teismams.

Paaškinimai dėl dominuojančios padėties nustatymo

2020 m. KT patvirtino pagrindinius principus ir kriterijus, kuriais vadovaudamasi nustato ūkio subjektų dominuojančią padėtį bei įtaką

atitinkamoje rinkoje konkurencijos priežiūros tikslais. Dominuojančios padėties nustatymas svarbus taikant teisės normas, reglamentuojančias piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi ir koncentracijų priežiūrą (plačiau skyriuje – „Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi“).

Dėl KT posėdžių organizavimo

Atsižvelgdama į situaciją dėl COVID-19 pandemijos, KT parengė **atmintinę** apie galimybę pareiškėjams, KĮ pažeidimu įtariamiems subjektams ar kitiems suinteresuotiems asmenims duoti paaiškinimus nuotoliniuose išklausymo posėdžiuose.

KT, baigusi tyrimą ir prieš priimdama nutarimą dėl KĮ pažeidimo, procedūros dalyviams – pareiškėjui, pažeidimu įtariamiems subjektams ir kitiems suinteresuotiems asmenims – ne tik suteikia teisę raštu pateikti paaiškinimus dėl tyrimo išvadų, tačiau ir žodžiu duoti paaiškinimus bei būti išklausytiems per posėdį. Paprastai išklausymo posėdžiai rengiami KT patalpose, o nuo 2020 m. gali būti vykdomi nuotoliniu būdu.

Nuotoliniu būdu organizuojamais išklausymo posėdžiais siekiama užtikrinti asmenų sveikatą bei saugumą ekstremalios situacijos, karantino, nepaprastosios padėties laikotarpiu

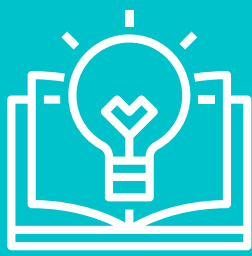
ar kitų susibūrimams nustatytų apribojimų metu, taip pat išvengti neproporcingų posėdžio dalyvių laiko sąnaudų vykstant į KT patalpas, pavyzdžiui, kai posėdžio dalyviai yra užsienio subjektai.

Asmens duomenų tvarkymo taisyklės ir Darbo reglamentas

KT, atsižvelgusi į iškilusį poreikį tikslinti tam tikras **Asmens duomenų tvarkymo taisyklių** (Taisyklės) ir **Darbo reglamento** nuostatas, priėmė šių dokumentų pakeitimus. Šie apima Taisyklių nuostatas, susijusias su KT darbuotojų asmens duomenų tvarkymu, institucijos interneto svetainės privatumo pranešimu, asmens duomenų apsaugos pareigūno funkcijomis, garso ir (ar) vaizdo įrašų darymu ir tvarkymu, pavyzdžiui, atliekant tyrimo veiksmus ar išklausant proceso dalyvius posėdžių metu, ir kt.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2019 m. gegužės 1 d., įsigaliojus RĮ pataisoms, KT nebevykdo klaidinančios ir lyginamosios reklamos priežiūros funkcijų, Darbo reglamente panaikintos nuostatos, reglamentuojančios RĮ priežiūrą. Teisės akte taip pat įtvirtinti tam tikri reikalavimai KT veiklos ataskaitai, sureguliuotos su nuotoliniu institucijos darbu, nutarimų skelbimo atidėjimu susijusios procedūros bei kiti klausimai.

ŠVIETIMAS KONKURENCIJOS SRITYJE

143

išplatinti pranešimai
spaudai lietuvių ir
anglų kalbomis

2020 m., kaip ir kasmet, KT įvairioms visuomenės grupėms skleidė informaciją apie konkurencijos vartotojams teikiamą naudą, kurią siekia didinti ir institucija, vykdydama pavestas funkcijas, t. y. atlikdama tyrimus dėl KĮ ir kitų įstatymų pažeidimų, šalindama šiuos pažeidimus bei užsiimdama kryptinga prevencine veikla.

Ypač daug dėmesio buvo skiriama informacinei kampanijai, tiesiogiai informuojant verslo atstovus, kokių veiksmų jie gali imtis tarpusavyje bendradarbiaudami per COVID-19 pandemiją ir koks elgesys nebus toleruojamas. KT, suprasdama dėl COVID-19 protrūkio išaugusią verslo asociacijų svarbą ir padidėjusį konkurentų poreikį drauge spręsti įvairių sektorių problemas, šalies verslo asociacijoms išsiuntė laiškus, kuriais priminė, kad koordinuodamos konkurentų bendradarbiavimo iniciatyvas asociacijos turėtų nepamiršti KĮ nuostatų, kurios bus taikomos, jeigu esamą padėtį dėl COVID-19 verslas išnaudotų savo naudai. Prevencinių laiškų iš KT sulaukė ir atskiri ūkio subjektai, įspėti nepažeisti KĮ (plačiau – skyriuje „Konkurenciją ribojantys susitarimai“).

Siekdama informuoti visuomenę apie institucijos vykdomą veiklą, KT aktyviai vykdė šviečiamąją veiklą platindama pranešimus spaudai, skelbdama aktualią informaciją institucijos interneto svetainėje ir socialinių tinklų paskyroje. Daugiausia žiniasklaidos dėmesio sulaukė KT išvados dėl Vyriausybės planų, esant ekstremaliai situacijai, reguliuoti kainas (plačiau – skyriuje „Viešųjų subjektų priežiūra“), taip pat – institucijos pozicija, kodėl pažeidėjams negali būti sudaryta galimybių sumokėti už konkurencijos ribojimą skirtą baudą per itin ilgą laikotarpį (plačiau – skyriuje „Teismų sprendimai“). KT ekspertų nuomonės buvo klausiama dėl Vyriausybės įvestų ribojimų per karantiną

(plačiau skyriuje – „KT veikla per COVID-19 pandemiją“), vidaus sandorių keliamos rizikos, dėl keičiamos kompensuojamųjų vaistų tvarkos (plačiau – skyriuje „Viešųjų subjektų priežiūra“), planuojamo kurti valstybinių vaistinių tinklo, valstybės pagalbos taisyklių taikymo teikiant paramą įvairioms įmonėms ir kitais klausimais.

Klausimų KT ekspertai sulaukė ir iš socialinių tinklų sekėjų, kurie vis aktyviau domisi galimais konkurencijos pažeidimais, kreipiasi dėl įstatymų, kurių priežiūra institucijai pavesta, reikalavimų taikymo: gauta paklausimų dėl įvairių institucijos vykdomų veiklos sričių, mokymų, darbo skelbimų, atliktų tyrimų ir nustatytų pažeidimų. Be to, nors 2019 m. gegužės 1 d. KT anksčiau vykdytas klaidinančios ir lyginamosios reklamos priežiūros funkcijas perdavė Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, dėl ilgametės sukauptos patirties šioje srityje vis dar sulaukiama asmenų kreipimųsi dėl besireklamuojančių įmonių veiksmų atitikties RĮ reikalavimams.

Didindama visuomenės įsitraukimą į socialiniuose tinkluose skelbiamą informaciją, 2020 m. KT itin daug dėmesio skyrė įvairesnio ir patrauklesnio turinio apie konkurenciją kūrimui, organizavo konkursus, kuriuose kvietė sekėjus atpažinti konkurenciją ribojančius įmonių veiksmus ir pranešti apie tokius atvejus institucijos darbuotojams.

Padidėjusį visuomenės nepakantumą konkurencijos ribojimo atvejams institucija stebėjo ir po sukurto bei per LRT transliuoto informacinio klipo apie įmonių kartelius ir finansinį atlygį, kurio gali tikėtis asmenys, pateikę įrodymų apie galimus konkurenciją ribojančius susitarimus. KT konsultavo kelias dešimtis fizinių asmenų, besidominčių, kokia informacija būtų laikoma pagrįstais įrodymais apie galimą kartelinį susitarimą, kai kurie gauti duomenys paskatino institucijos ekspertus detaliau paanalizuoti situaciją tam tikruose sektoriuose. Nors pranešėjų pateikiami duomenys ne visuomet gali būti panaudojami tyrimui pradėti, fiziniai asmenys atkreipia institucijos dėmesį į potencialius kartelių atvejus,

kuriuos KT vėliau gali analizuoti savo iniciatyva (plačiau – skyriuje „Konkurenciją ribojantys susitarimai“).

Ypač aktyviai konsultuotos valdžios institucijos dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo (plačiau – skyriuje „Valstybės pagalba“), šia tema vestuose mokymuose apmokyta beveik 200 pagalbą teikiančių ir administruojančių institucijų atstovų.

Daugiausia žiniasklaidos dėmesio sulaukė:

KT išvados dėl Vyriausybės planų, esant ekstremaliai situacijai, reguliuoti kainas

institucijos pozicija, kodėl pažeidėjams negali būti sudaryta galimybių sumokėti už konkurencijos ribojimą skirtą baudą per itin ilgą laikotarpį

KT ekspertų nuomonės buvo klausama:

dėl Vyriausybės įvestų ribojimų per karantiną

dėl vidaus sandorių keliamos rizikos

dėl keičiamos kompensuojamųjų vaistų tvarkos

planuojamo kurti valstybinių vaistinių tinklo

valstybės pagalbos taisyklių taikymo teikiant paramą įvairioms įmonėms ir kt.

KT socialiniuose tinkluose

VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ darbuotojams buvo vesti mokymai apie nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos taisykles bei Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro naudojimą ir funkcionalumus, kurie padėjo institucijai pasiruošti naujos paramos priemonės, skirtos turizmo sektoriui, administravimui. Taip pat KT suorganizavo 2 tikslinius mokymus Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros darbuotojams apie valstybės pagalbos sąvoką, procedūras bei atitinkamų Bendrojo bendrosios išimties reglamento nuostatų taikymą. Dar vieni tiksliniai mokymai suorganizuoti Aplinkos projektų valdymo agentūros darbuotojams, kuriems pasakota apie ES valstybės pagalbos reglamentų taikymą energetikos ir aplinkosaugos projektams.

Be to, 2020 m. KT kartu su Finansų ministerija tradiciškai organizavo 2 mokymus Struk-

tūrinių fondų lėšas administruojančių institucijų atstovams apie valstybės pagalbos pagrindus. Pasinaudodami nuotolinių mokymų galimybėmis šiuose mokymuose sudalyvavo net 89 įvairių institucijų atstovai.

Taip pat KT ekspertai teikė konsultacijas ūkio subjektams, vedė mokymus (daugumą jų – nuotoliniu būdu) ir skaitė konferencijose pranešimus apie konkurenciją ribojančių susitarimų rūšis, nacionalinių ir ES teismų bei institucijų praktiką, kitus verslui kylančius iššūkius, kaip atpažinti galimus draudžiamus susitarimus viešųjų pirkimų organizatoriams, kaip maisto ir gėrimų tiekėjai galėtų ginti savo interesus (plačiau – skyriuje „Mažmeninė prekyba“), apie el. prekyboje galiojančias KĮ nuostatas.

NUOTOLINĖS DISKUSIJOS

Gegužės 12 d. KT kartu su advokatų kontora „TGS Baltic“ surengė nuotolinę diskusiją apie konkurencijos teisės ir politikos pokyčius COVID-19 protrūkio metu. Renginio dalyviai aptarė, kaip keitėsi institucijos vykdoma konkurencijos priežiūra užklupus pandemijai, įskaitant verslo bendradarbiavimo iniciatyvų vertinimą, įmonių susijungimų priežiūrą, pagrindinius aspektus, į kuriuos turėtų atkreipti dėmesį sandorius planuojančios įmonės ir jų teisininkai, kad būtų užtikrintas sklandus įsitraukimo į sandorio nagrinėjimą procesas.

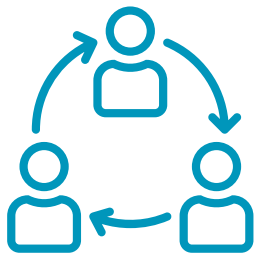
Spalio 14 d. su advokatų kontora „TGS Baltic“ organizuotoje nuotolinėje diskusijoje aptarti esminiai nuo lapkričio 1 d. įsigalioję KĮ pokyčiai. Renginio metu pristatytos atnaujintos Atleidimo nuo baudų taisyklės, išplečiančios galimybes ūkio subjektams būti atleistiems nuo finansinių sankcijų, solidarios atsakomy-

bės vieną ekonominį vienetą sudarančioms bendrovėms bei ūkio subjektams vienijančioms asociacijoms taikymo tvarka, pokyčiai įmonių susijungimų nagrinėjimo srityje, bendradarbiavimą su kitomis ES konkurencijos institucijomis reglamentuojančios nuostatos.

Gruodžio 9 d. su „Verslios Lietuvos“ ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos ekspertais surengta nuotolinė diskusija apie iššūkius, su kuriais susiduria el. prekybos verslas COVID-19 pandemijos metu. Renginio dalyviams priminta, kad kai vis daugiau verslo persikelia į internetinę erdvę, svarbu įvertinti galimas rizikas nusižengti konkurencijos taisyklėms, pristatyti būdai, kaip to išvengti.

BENDRADARBIAVIMAS SU AKADEMINE BENDRUOMENE

KT jau ne pirmus metus siekia stiprinti bendradarbiavimą su akademine bendruomene ir prisideda prie studentų švietimo konkurencijos teisės ir ekonomikos srityje. 2020 m. KT ekspertai nuotoliniu būdu vertino Kauno technologijos universiteto ekonomikos studentų darbus, kuriuose nagrinėti įvairūs konkurenciją ribojančių susitarimų ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi tyrimai. Be to, paskaitoje su būsimaisiais ekonomistais pristatyta, kokius veiksmus draudžia KĮ, kuo pavojingi informacijos mainai tarp konkurentų ar kaip apibrėžiama prekės rinka.

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Tarptautinio bendradarbiavimo srityje KT vertinama kaip viena aktyviausių konkurencijos institucijų, kurios sukaupia patirtis naudinga stiprinant giminingų šalių konkurencijos institucijas ir kurios pastangas prisidėti prie Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo tikslų įgyvendinimo pastebi pasaulio konkurencijos teisės profesionalai.

Pasaulio konkurencijos institucijų veiklą kasmet analizuojantis konkurencijos teisės ir tyrimų centras „Global Competition Review“ šeštus metus iš eilės KT įvertino kaip vieną

profesionaliausių pasaulyje ir skyrė jai tris žvaigždutes iš penkių. Tokio pat įvertinimo sulaukė konkurencijos institucijos iš Švedijos, Norvegijos, Nyderlandų, Belgijos.

Tarptautiniai konkurencijos teisės ekspertai akcentavo, kad KT išlieka viena kompetentingiausių konkurencijos priežiūrą vykdančių institucijų Europoje. Nagrinėdama įmonių pranešimus apie koncentraciją KT pasitelkia vis daugiau pažangių ekonominės analizės įrankių, leidžiančių įvertinti galimas neigiamas koncentracijos pasekmes ir užtikrinti,

kad įmonėms susijungus nebūtų sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis, ar itin apribota konkurencija atitinkamose rinkose.

Teigiamo atsiliepimo sulaukė ir 2019 m. KĮ įteisintas finansinis atlygis asmenims, pranešantiems apie galimus kartelinius susitarimus, bei skatinantis fizinius asmenis kreiptis į instituciją dėl vienu pavojingiausių konkurencijos teisės pažeidimų. Vertintojų teigimu, ku daugiau institucija turi įrankių, leidžiančių tirti piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi ir kartelinių susitarimų atvejus, tuo efektyviau apsaugomas sąžiningai veikiantis verslas ir vartotojai.

Nauji projektai Ukrainoje ir Sakartvele

Anksčiau įgijusi tarptautinio bendradarbiavimo patirties kaip jaunesnioji partnerė, KT 2020 m. pirmąkart ėmėsi pagrindinės už projekto įgyvendinimą atsakingos institucijos vaidmens ir laimėjo atranką įgyvendinti ES lėšomis finansuojamą 1,2 mln. Eur Dvynių programos projektą Ukrainoje.

Kartu su Vokietijos Ekonomikos ir energetikos ministerija, Federaliniu kartelių biuru (vok. *Bundeskartellamt*) bei Rumunijos konkurencijos institucija įgyvendindama dvejų metų trukmės projektą „Parama Ukrainos antimonopolinio komiteto tolesniam teisinės, procedūrinės ir bylų vykdymo praktikos suderinimui su ES antimonopoline ir įmonių susijungimų kontrolės praktika“ KT padės Ukrainos konkurencijos institucijai užtikrinti, kad šiuo metu galiojančios konkurencijos teisės normos ir procedūros taptų dar labiau suderintos su ES konkurencijos taisyklėmis, per teiks aktualiausią praktiką tokiose srityse kaip piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi bei konkurenciją ribojančių susitarimų tyrimai, įmonių susijungimų priežiūra. Taip pat bus siekiama stiprinti Ukrainos antimonopolinio komiteto viešųjų ryšių ir konkurencijos kultūros sklaidą, kad gerėtų verslo ir visuomenės supratimas apie konkurenciją reguliuojančius teisės aktus bei Ukrainos konkurencijos institucijos veiklą.

2020 m. spalio 21 d. Kijeve nuotoliniu būdu įvyko projekto atidarymo **renginys**, kuriame Lietuvos, Vokietijos ir Rumunijos konkurencijos institucijos aptarė pagrindinius veiklos prioritetus ir siektinus tikslus. Jame dalyvavo daugiau nei 40 dalyvių iš atsakingų Ukrainos institucijų, įskaitant tiesioginį projekto naujos gavėją Ukrainos konkurencijos instituciją, taip pat – aukšto lygio sprendimų priėmėjus, ES delegacijos Ukrainoje atstovus bei kitus suinteresuotus asmenis.

2020 m. KT kartu su VVTAT bei Austrijos konkurencijos institucija laimėjo dar vieną atranką įgyvendinti ES Dvynių programos projektą Sakartvele. KT taip pat yra pagrindinė už jo įgyvendinimą atsakinga šalis.

Projekte, kurį administruoja Centrinė projektų valdymo agentūra, Lietuva ir Austrija padės Sakartvelo konkurencijos priežiūros institucijai užtikrinti teisės aktų suderinamumą su ES teisės reikalavimais, stiprinti konkurencijos ir vartotojų apsaugos kultūrą tarp viešojo ir privataus sektoriaus atstovų. Kadangi pagal naująjį Sakartvelo vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo projektą vietos konkurencijos agentūrai ateityje bus priskirtos vartotojų teisių priežiūros funkcijos, tarptautinė ekspertų komanda padės tobulinti darbuotojų gebėjimus tiek konkurencijos, tiek vartotojų apsaugos srityse, kad institucija taptų kompetentinga ir aktyvia kitų Europos organizacijų partnere.

Baigti ir tęsiami projektai

Sausio 13 d. Lietuvos, Belgijos ir kitų šalių ekspertai Sakartvele baigė įgyvendinti ES techninės paramos projektą, kurio metu buvo stiprinti Sakartvelo konkurencijos agentūros gebėjimai. ES ekspertai, įskaitant ir KT darbuotojus, bendradarbiaudami su Sakartvelo konkurencijos institucija ir suinteresuotomis visuomenės grupėmis, beveik trejus metus aktyviai prisidėjo prie konkurencijos taisyklių šioje šalyje tobulinimo: dalijosi įžvalgomis, teikė pasiūlymus dėl Sakartvelo konkurencijos teisės aktų pakeitimų, suderinimo su ES teise, vedė seminarus skirtingoms tikslinėms grupėms.

Nuo 2016 m. vidurio iki 2019 m. pabaigos suorganizuota daugiau nei 40 mokymų Sakartvelo konkurencijos agentūros ir skirtingų sektorių priežiūros institucijų darbuotojams, įvyko per 30 konkurencijos kultūros stiprinimo renginių viešojo ir privataus sektoriaus atstovams, parengtas Sakartvelo konkurencijos įstatymo pakeitimo projektas, įvairios gairės, atmintinės.

ES TECHNINĖS PARAMOS PROJEKTO SAKARTVELE REZULTATAI

40 mokymų Sakartvelo konkurencijos agentūros ir skirtingų sektorių priežiūros institucijų darbuotojams

30 konkurencijos kultūros stiprinimo renginių viešojo ir privataus sektoriaus atstovams

**gairės,
atmintinės,**

Sakartvelo konkurencijos įstatymo pakeitimo projektas

2020 m. toliau tęsti anksčiau laimėti vystomojo bendradarbiavimo projektai Serbijoje ir Kosove, kuriuose KT ekspertai konsultavo šių šalių konkurencijos ir valstybės pagalbos institucijas bei vykdė įvairias veiklas konkurencijos ir valstybės pagalbos klausimais – padėjo tobulinti vietos teisės aktus, vedė mokymus.

Tarptautiniai forumai

KT jau ne pirmus metus yra aktyvi EK ir valstybių narių nacionalinių konkurencijos insti-

tucijų bendradarbiavimo forumo (angl. *European Competition Network*, ECN) narė. ECN forume KT bendradarbiauja su kitomis nacionalinėmis konkurencijos institucijomis nagrinėdama konkurencijos bylas, dalyvaudama EK įsteigtose darbo grupėse, keisdamosi konkurencijos taisyklių įgyvendinimo patirtimi ir gerąja praktika.

Kaip minėta, kartu su kitomis ECN narėmis dėl COVID-19 keliamos grėsmės gyventojams bei verslui KT atkreipė verslo dėmesį, kad ES ir Lietuvos konkurencijos teisė leidžia atsižvelgti į rinkos ir ekonomikos pokyčius ir sutarė su kitomis konkurencijos institucijomis, kad esant išskirtinėms aplinkybėms neįsiims veiksmų prieš konkuruojančias įmones, kurios bendradarbiaus pasitelkdamos vartotojų interesus užtikrinančias priemones.

Kaip ir kasmet, KT toliau aktyviai dalyvavo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konkurencijos komiteto bei jo darbo grupių veikloje, dalijosi Lietuvos sukaupta patirtimi teikdama apžvalgas [konglomeratinių koncentracijų vertinimo](#), [konkurencijos ir tvarumo](#), [ekonominės analizės įmonių susijungimuose](#) temomis, pasisakė konkurenciją ribojančių susitarimų viešuosiuose pirkimuose, kartelinių susitarimų kriminalizavimo klausimais.

Ekspertai dalyvavo ir Tarptautinio konkurencijos tinklo (angl. *International Competition Network*) veikloje su kolegomis iš užsienio aptariant institucijų veiksmus per COVID-19 pandemiją, keičiantis geriausia praktika ir įžvalgomis vertikaliųjų susitarimų, piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, tarptautinio bendradarbiavimo, kartelinių susitarimų ir konkurencijos kultūros stiprinimo klausimais.

Užsienio patarėjų komitetas

Siekdama didinti savo veiklos kokybę, KT jau keletą metų pasitelkia užsienio ekspertų pagalbą. Atnaujinus ankstesnę patarėjų komiteto narių sudėtį, šiuo metu penki nepriklausomi Lietuvos ir užsienio patarėjų komiteto nariai neatlygintinai teikia patariamojo pobū-

džio konsultacijas ir pasiūlymus KT kompetencijai priskirtais klausimais, konsultuoja institucijos darbuotojus atliekant konkurencijos teisės pažeidimų tyrimus. Ekonominiai ir teisiniai ekspertų patarimai bei įžvalgos vertingi nagrinėjant sudėtingas bylas ar sprendžiant kitus klausimus.

Ioannis Kokkoris

Londono Karalienės Marijos universitetas

Asta Sendonaris

Baltijos–Amerikos laisvės fondas

Alminas Žaldokas

Honkongo mokslo ir technologijų universitetas

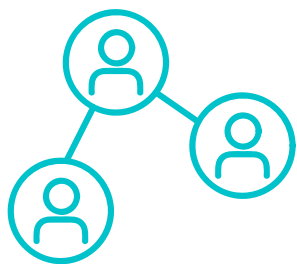
Philip Marsden

Europos koledžas

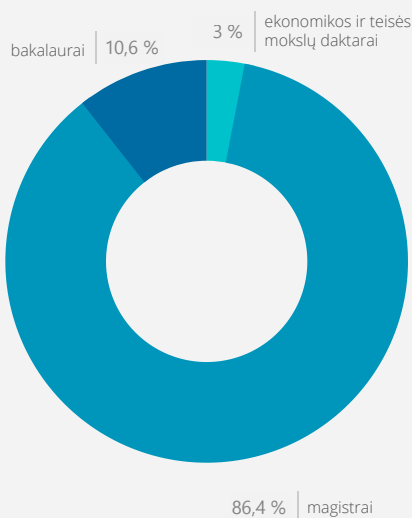
Matthew Bennett

Konsultacijų bendrovė „Charles River Associates“

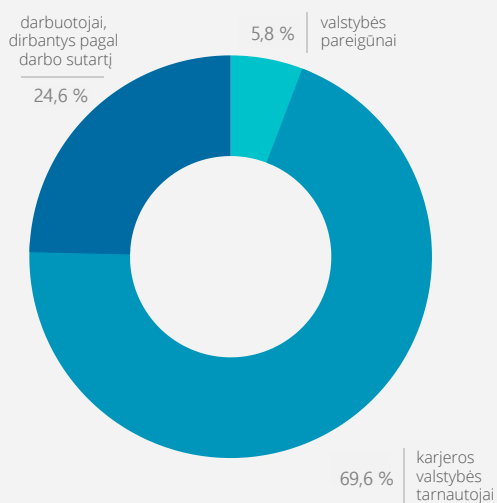

ŽMOGIŠKIEJI IR FINANSINIAI IŠTEKLIAI

KT darbuotojai, turintys akademinis kvalifikacinius laipsnius

KT pareigybių struktūra

Komanda

2020 m. KT komandą sudarė 69 darbuotojai: 4 valstybės pareigūnai, 48 karjeros valstybės tarnautojai, 17 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį. 53 darbuotojai tiesiogiai vykdė įstatymuose institucijai pavestas priežiūros ir pažeidimų tyrimų funkcijas, 16 – vykdė kitas su KT darbu susijusias veiklas.

Institucijoje dirbo 73 proc. moterų ir 27 proc. vyrų, vadovaujančias pareigas užėmė po lygiai moterų ir vyrų. 97 proc. visų darbuotojų yra įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą.

KT kompetencijai priskirtas funkcijas 2020 m. vykdė 42 teisininkai ir 8 ekonomistai. Tačiau globalios technologijų plėtros ir skaitmenizacijos tendencijos skatina vis daugiau dėmesio skirti informacinių technologijų srities kompetencijų lavinimui, specialistų pritraukimui ir inovatyvių darbo metodų paieškai.

Institucija pagal galimybes finansuoja darbuotojų dalyvavimą neformaliojo švietimo programose ir mokymo renginiuose, skatina mokymąsi veikloje, žinių ir gebėjimų lavinimą stažuočių, darbo grupių veiklos ir projektų metu, taip pat sudaro sąlygas darbuotojų savišvietai ir tobulėjimui. Vykdomi vidiniai mokymo renginiai, kurių metu labiau patyrę kolegos dalijasi sukaupta patirtimi ir įgytomis žiniomis su bendradarbiais.

Dėl COVID-19 pandemijos ir karantino apribojimų 2020 m. gerokai sumažėjo kontaktiniu būdu vykdomų mokymų, tačiau atitinkamai išaugo dalyvavimas nuotoliniuose mokymuose, seminaruose ir kituose renginiuose. Per metus įvairiuose mokymų renginiuose dalyvavo 66 darbuotojai – 186 kartus darbuotojai stiprino savo bendruosius gebėjimus, o profesinės veiklos kvalifikaciją tobulino 85 kartus, iš jų 80 – dalyvavo mokymuose, susijusiuose su KT priskirtų funkcijų vykdymu.

Gerovės tyrimas

KT siekia suburti ir išlaikyti kompetentingus, orientuotus į rezultatus ir motyvuotus darbuotojus, kuriuos vienyty institucijos strategijoje įvardintos vertybės – profesionalumas, bendradarbiavimas, vertės kūrimas.

Siekdama šio tikslo, KT vadovybė formuoja vidinę institucijos kultūrą, skatinančią darbuotojų įsitraukimą, bendradarbiavimą ir nuolatinį tobulėjimą, taip pat stengiasi kuo geriau suprasti darbuotojų poreikius ir įvertinti lūkesčius, atrasti tobulintinas veiklos sritis bei darbo aplinkos aspektus.

Jau antri metai iš eilės, institucijos administracija kartu su Vilniaus universitetu atlieka KT darbuotojų įsitraukimo, darbo sąlygų ir tarpusavio santykių vertinimą (Gerovės tyrimą). 2020 m. atliktame tyrime dalyvavo 91 proc. institucijos darbuotojų (2019 m. – 92 proc.). Tradiciškai tyrimo rezultatai, tobulintinos sritys ir reikalingos priemonės aptartos su padalinių vadovais ir darbuotojais.

Naujausio tyrimo rezultatai parodė, kad po 2019 m. Gerovės tyrimo suplanuotos ir įgyvendintos tobulinimo priemonės leido pagerinti rezultatus net keturiuose – organizacijos klimato, darbo reikalavimų, darbo išteklių, asmeninių išteklių – srityse. Bene labiausiai prie to prisidėjo pokyčiai, kuriais dar prieš pandemiją buvo nustatytas lankstesnis darbo laiko režimas, išplėstos nuotolinio darbo pasirinkimo galimybės, įdiegtos modernios

technologijos, sudarančios galimybes efektyviai dirbti būnant ne tik KT administracinėse patalpose. Pastarasis technologinis aspektas turėjo ir papildomą teigiamą efektą – kai 2020 m. kovo 16 d. dėl COVID-19 pandemijos Lietuvoje buvo įvesta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir karantinas, KT jau buvo pasirėngusi visaverčiam darbui nuotoliniu būdu ir nepatyrė reikšmingos įtakos veiklos efektyvumui ar kokybei.

KT darbuotojų gerovės klimato vertinimas

Apklaustų darbuotojų, sutikusių su pateiktais teiginiais, dalis, proc.

Nors KT darbuotojai vertina darbdavio pastangas siekiant gerinti darbo sąlygas, tačiau nebe pirmus metus vienas aktualiausių KT personalo administravimo klausimų išlieka, kaip pritraukti ir išlaikyti kompetentingus specialistus. Turėdama ribotus finansinius išteklius, KT susiduria su rimtu iššūkiu, kaip dėl kvalifikuotų teisininkų ir ekonomistų konkuruoti su verslu, galinčiu pasiūlyti aukštos kompetencijos specialistams gerokai didesnę atlygį.

Siekiant nustatyti skaidrią ir visiems darbuotojams aiškią atlygio už darbą sistemą, apimančią ne tik piniginį atlygį, bet ir nematerialias motyvacijos priemones, 2020 m. pradžioje patvirtintas KT Atlygio politikos dokumentas. Kuriant aukštų rezultatų organizacinę kultūrą institucijoje siekiama užtikrinti, kad darbuotojai gautų atlygį, atsižvelgiant į jų atliekamas funkcijas ir kuriamą vertę bei metinius veiklos rezultatus. Kiekvieno darbuotojo indėlis į KT veiklos rezultatus vertinamas objektyviai, remiantis KT Atlygio politikoje nustatytais principais.

Administracijos struktūros pokyčiai

2020 m. KT administracinė struktūra, struktūrinių padalinių ir darbuotojų atliekamos funkcijos buvo peržiūrėtos kelis kartus. Įgyvendinant valstybės tarnautojų pareigyboms taikomus naujus reikalavimus, peržiūrėti ir pakeisti visi valstybės tarnautojų pareigybių aprašymai.

Nuo 2020 m. lapkričio 1 d. įsigaliojus KĮ pataisoms, KT nebetiria nesąžiningos konkurencijos veiksmų, anksčiau nurodytų įstatymo 15 straipsnyje, tad atitinkamai keitėsi Nesąžiningos komercinės veiklos tyrimo grupės ir jos darbuotojų funkcijos.

Nuo 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo 2020 m. lapkričio mėn. patvirtinta nauja KT administracijos struktūra, kuria siekiama užtikrinti tinkamą dėmesį strategiškai svarbioms veiklos sritims, persikirstyti ir optimizuoti su įstaigos vykdomais tyrimais susijusias funkcijas, užtikrinti tinkamą tyrimų ir kitos veiklos koordinavimą. Tuo pačiu siekiama didinti tyrimų veiklos nepriklausomumą ir mažinti Tarybos narių galimo angažuotumo riziką priimant sprendimus.

Naują KT struktūrą sudaro tarybos nariai, administracijos struktūriniai padaliniai ir jiems nepriskirtos pareigybės. Visų struktūrinių padalinių vadovai, taip pat tyrimų ir priežiūros srities funkcijas atliekantys vyriausieji patarėjai yra tiesiogiai pavaldūs KT pirmininkui. Vidaus administravimo ir bendrųjų funkcijų

vykdymas organizuojamas per padaliniams nepriskirtas pareigybes, tiesiogiai pavaldžias administracijos direktoriui.

Tyrimus atliekančių padalinių – Dominuojančių ir viešųjų subjektų tyrimo grupės, Draudžiamų susitarimų tyrimo grupės, Nesąžiningos komercinės veiklos tyrimo grupės – veiklai koordinuoti paskirtas vyriausiasis patarėjas (pažeidimų tyrimo procedūrų koordinatorius). Šis pareigūnas koordinuoja KĮ ir kitų įstatymų, kurių priežiūrą vykdo KT, pažeidimų tyrimo procedūras, teikia pasiūlymus dėl pažeidimų tyrimo procedūrų strategijos ir krypčių. Susijungimų priežiūros grupės, Ekonominės analizės grupės, Konkurencijos politikos grupės ir Teisės grupės veiklos sričių priežiūra yra priskirta atskiriems tarybos nariams. Su KT nariams pavestomis prižiūrėti veiklos sritimis galima susipažinti institucijos [svetainėje](#).

Finansavimas

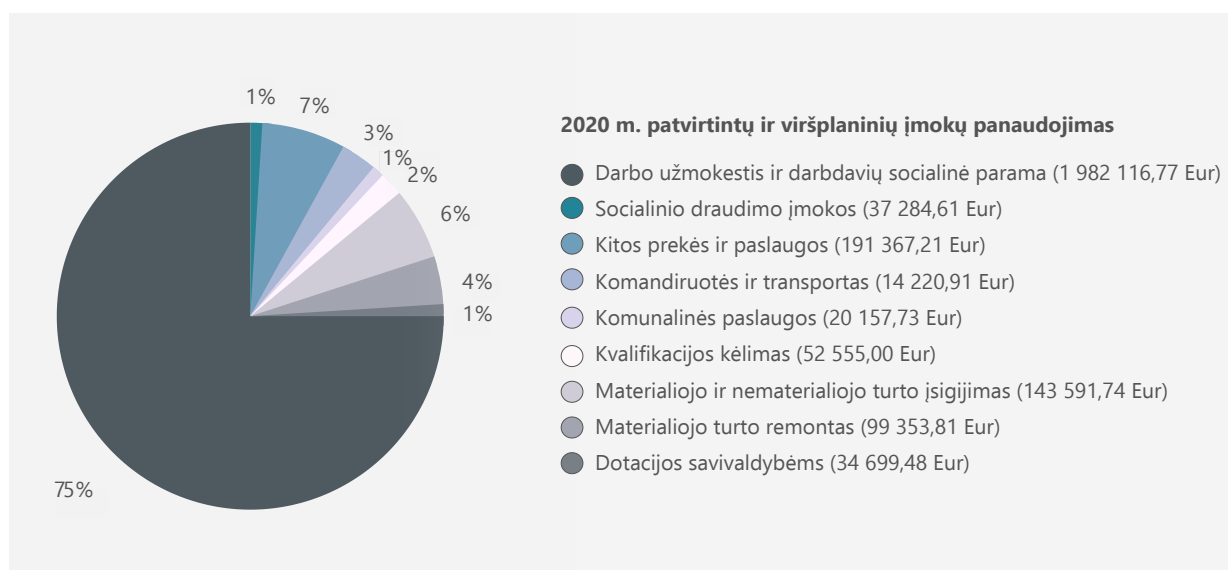
KT 2020 m. vykdė Valstybinės konkurencijos politikos įgyvendinimo užtikrinant ūkio subjektų ir vartotojų apsaugą nuo konkurenciją ribojančių ir (ar) vartotojų interesus pažeidžiančių veiksmų programą, finansuojamą valstybės biudžeto lėšomis. Šioje programoje, kuri apima visas KT veiklos sritis, nustatytos lėšos vykdomoms funkcijoms finansuoti, taip pat lėšos personalo darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo išlaidoms bei visoms institucijos išlaikymo išlaidoms. Lietuvos Respublikos 2020 m. valstybės biudžeto ir savivaldybės biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu KT patvirtinti asignavimai sudarė 2 507 tūkst. Eur. Asignavimų planas 2020 m., įskaitant viršplanines biudžetinių įstaigų pajamų įmokas, siekė 2 637,9 tūkst. Eur. Kaip numatyta KĮ, institucija ketvirtus metus gauna pajamas iš ūkio subjek-

tų už koncentracijos nagrinėjimą. Atsižvelgusi į KĮ pataisas ir institucijos patiriamas sąnaudas, KT kasmet nuo kovo 1 d. patvirtina įmokų dydžius už pranešimų apie koncentraciją ir prašymų leisti atlikti atskirus koncentracijos veiksmus nagrinėjimą. Ūkio subjektai už teikiamo pranešimo apie koncentraciją nagrinėjimą iki 2021 m. kovo 1 d. turėjo mokėti 9 000 Eur dydžio užmokestį, o už teikiamo prašymo leisti atlikti atskirus koncentracijos veiksmus nagrinėjimą – 2 700 Eur dydžio užmokestį. Per 2020 m. ūkio subjektai už koncentracijų nagrinėjimą iš viso sumokėjo 244 tūkst. Eur.

2020 m., palyginti su 2019 m., KT asignavimai valstybės biudžeto lėšomis kartu su viršplaninėmis įmokomis didėjo 4,4 proc. (2019 m., palyginti su 2018 m., – 1,2 proc.). Didžioji dalis asignavimų skirta darbo užmokesčiui, socialinėms pašalpoms ir socialinio draudimo lėšoms, materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimui. Kompiuterinei ir programinei įrangai, vidiniam tinklui atnaujinti ir plėsti 2020 m. KT skyrė 75,1 tūkst. Eur, iš jų 35,3 tūkst. Eur – specialioms programinės įrangos licencijoms įsigyti, skirtoms elektroninio formato įrodymų iš kompiuterių, mobiliųjų įrenginių gauti, apdoroti ir analizuoti. Taip pat už 8 tūkst. Eur įsigyta moderni vaizdo konferencijų įranga, kad ir ateityje, esant poreikiui, būtų galima organizuoti nuotolinius posėdžius, mokymus, susitikimus. Ne pirmus metus siekiama labiau pritaikyti institucijos pastatą, esantį Jogailos g. 14,

KT poreikiams – einamojo remonto darbams, pagalbinių patalpų pertvarkai į administracines patalpas išleista 88,2 tūkst. Eur. 2020 m. užbaigti Su teiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro (KOTIS) modernizavimo darbai, kuriems skirta 44,6 tūkst. Eur (iš viso 2019–2020 m. registro modernizavimui skirta 74,3 tūkst. Eur).

Institucija atkreipia Vyriausybės dėmesį, kad jos biudžetas, palyginti ne tik su užsienio šalių konkurencijos institucijų, bet ir su Lietuvoje veikiančių giminingų rinkos priežiūrą vykdančių institucijų biudžetais, išlieka neproporcingai mažas. Kaip minėta, nuo 2020 m. lapkričio įsigaliojus pataisoms, KĮ numatyta, kad KT savo funkcijoms atlikti ir įgaliojimams vykdyti disponuoja pakankamu skaičiumi kvalifikuotų darbuotojų ir funkcijoms bei įgaliojimams adekvačiais finansiniais, techniniais ir technologiniais ištekliais. KT tikisi, kad atsižvelgiant į šią ES direktyvos nulemtą nuostatą, institucijos finansavimas bus adekvatus vykdomoms funkcijoms ir leis disponuoti pakankamais finansiniais, techniniais ir technologiniais ištekliais.

PRIEDAS

1 lentelė. 2020 m. Europos Komisijai pateiktos derinti 42 valstybės pagalbos schemos

Institucija	Pavadinimas	Eiga
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Skatinamosios finansinės priemonės „Portfelinės garantijos paskoloms 2“ schema	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Skatinamosios finansinės priemonės „Paskolos labiausiai nuo COVID-19 nukentėjusioms įmonėms“ schema ir Skatinamosios finansinės priemonės „Apmokėtinų sąskaitų paskolos“ schema	Priimtas teigiamas sprendimas (dvi priemonės – vienas sprendimas)
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Skatinamosios finansinės priemonės „Pagalbos verslui fondas“ schema	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Dalies palūkanų kompensavimas (100 proc. palūkanų kompensavimas paskolų atidėjimo laikotarpiu subjektams, vykdančiams krovinių vežimo keliais veiklą)	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Dalies nuomos mokesčio kompensavimas verslo subjektams, labiausiai paveiktiems COVID-19	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.57066 „Dalies palūkanų kompensavimas (100 proc. palūkanų kompensavimas paskolų atidėjimo laikotarpiu subjektams, vykdančiams krovinių vežimo keliais veiklą)“ keitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Kultūros ministerija	Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojama programa „Kultūros ir meno organizacijų naujų produktų ir (ar) paslaugų kūrimas“	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.56980 „Skatinamosios finansinės priemonės „Paskolos labiausiai nuo COVID-19 nukentėjusioms įmonėms“ schema“ keitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Laikina valstybės pagalba galvijų augintojams ir pieno gamintojams, susidūrusiems su ekonominiais sunkumais dėl COVID-19 protrūkio	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Parama įmonėms, vykdančioms žemės ūkio produktų perdirbimo veiklą paukštienos ir kiaušinių sektoriuose, kurios patyrė nuostolių dėl COVID-19 protrūkio	Priimtas teigiamas sprendimas

Žemės ūkio ministerija	Individualios garantijos ir palūkanos bei garantijų įmokų kompensacijos per COVID-19 protrūkį	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Pagalba įmonėms, užsiimančioms žemės ūkio produktų perdirbimu jautienos ir veršienos sektoriuje, kurios prarado pajamas dėl COVID-19 protrūkio ir pagalba pieno perdirbimo įmonėms, kurios prarado pajamas dėl COVID-19 protrūkio	Priimtas teigiamas sprendimas (dvi priemonės – vienas sprendimas)
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Skatinamoji finansinė priemonė „Individualios garantijos pagal kelionių organizatorių sutartinius įsipareigojimus“ ir skatinamoji finansinė priemonė „Paskolos turizmo paslaugų teikėjams ir viešojo maitinimo paslaugas teikiantiems verslo subjektams“	Priimtas teigiamas sprendimas (dvi priemonės – vienas sprendimas)
Žemės ūkio ministerija	Laikina valstybės pagalba žemės ūkio ir akvakultūros srityje veikiantiems ūkio subjektams, susidūrusiems su ekonominiais sunkumais dėl COVID-19 protrūkio	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Parama žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių nukentėjus sodų ir uogynų derliui dėl šalnų 2019 metais	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Kiaulių auginimo sektoriaus subjektų nuostolių, patirtų afrikinio kiaulių maro III zonoje, kompensavimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.57514 „Laikina valstybės pagalba galvijų augintojams ir pieno gamintojams, susiduriantiems su ekonominiais sunkumais dėl COVID-19 protrūkio“ pakeitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.58513 Lietuvos Respublikos 2014-2020 m. regioninės pagalbos žemėlapis pratęsimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Kompensacija Lietuvos Respublikos kelionių organizatoriams už turistų sugrąžinimą iš užsienio paskelbus ekstremalią situaciją	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Skatinamoji finansinė priemonė „Prekybos kredito draudimo portfelio garantija“	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Pagalba įmonėms, užsiimančioms žemės ūkio produktų perdirbimu paukštienos ir kiaušinių sektoriuose, kurios patyrė nuostolių dėl COVID-19 sukeltos epidemijos	Priimtas teigiamas sprendimas

Ekonomikos ir inovacijų ministerija	2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonė Nr. 01.2.1-LVPA-T-858 „COVID-19 MTEP“ ir 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Mažų ir vidutinių įmonių konkurencingumo skatinimas“ priemonė Nr. 03.3.1-LVPA-T-859 „COVID-19 produktai“	Priimtas teigiamas sprendimas (dvi priemonės – vienas sprendimas)
Žemės ūkio ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.48184 pakeitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Laikina valstybės pagalba paukščių augintojams ir paukščių perdirbimo įmonėms, susiduriantiems su ekonominiais sunkumais dėl COVID-19 protrūkio	Priimtas teigiamas sprendimas
SODRA	Valstybinio socialinio draudimo fondo valstybės pagalbos teikimo įmonėms, nukentėjusioms nuo COVID-19 protrūkio, taisyklės	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Laikina valstybės pagalba žemės ūkio ir akvakultūros srityje veikiantiems ūkio subjektams, susidūrusiems su ekonominiais sunkumais per COVID-19 protrūkį	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija	Valstybės pagalbos schemų SA.40459, SA.44844, SA.40672 pakeitimai	Priimtas teigiamas sprendimas (vienas sprendimas dėl trijų priemonių)
Žemės ūkio ministerija	Pagalba kailinių žvėrelių laikytojams, patyrusiems nuostolių dėl COVID-19 viruso protrūkio	Priimtas teigiamas sprendimas
Finansų ministerija	Visos Europos garantijų fondas dėl COVID-19 pandemijos	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.58645 „2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonė Nr. -LVPA-T-859 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Mažų ir vidutinių įmonių konkurencingumo	Priimtas teigiamas sprendimas

	skatinimas" „COVID-19 produktai" pratęsimas	
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.57665 „Individualios garantijos, užtikrinančios kelionių organizatorių sutartinių įsipareigojimų vykdymą" pratęsimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.56980 „Paskolos įmonėms, labiausiai paveiktoms COVID-19 pandemijos" pakeitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.57008 "Pagalbos verslui fondas" pratęsimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Valstybės pagalbos schemų SA.57514, SA.57529, SA.57823 ir SA.58856 pakeitimai	Priimtas teigiamas sprendimas (vienas sprendimas dėl keturių priemonių)
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.57665 skatinamosios finansinės priemonės „Paskolos turizmo paslaugų teikėjams ir viešojo maitinimo paslaugas teikiantiems verslo subjektams" pakeitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Žemės ūkio ministerija	Valstybės pagalbos schemos SA.57823 „Laikinosios valstybės pagalbos schema žemės ūkio ir akvakultūros srityje veikiantiems ūkio subjektams, susidūrusiems su ekonominiais sunkumais per COVID-19 protrūkį" pakeitimas	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Priemonė „Subsidijos įmonėms"	Priimtas teigiamas sprendimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Priemonė „Tiesioginės paskolos įmonėms ir verslininkams, kuriems taikomi apribojimai dėl nepaprastosios padėties, paskelbtos dėl COVID-19 išplitimo pavojaus"	Priimtas teigiamas sprendimas
Valstybinė mokesčių inspekcija	Mokesčių pagalbos priemonė koronaviruso plitimo padariniams sušvelninti, siekiant padėti įmonėms išlaikyti likvidumą	Sprendimas dar nepriimtas
Energetikos ministerija	Parama Klaipėdos SGD terminalui Lietuvoje	Priimtas teigiamas sprendimas
Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos	Akcinė bendrovė "Panevėžio statybos trestas"	Sprendimas dar nepriimtas

Energetikos ministerija	Valstybės pagalbos schema, skirta remti elektros energijos gamybą naudojant šilumos ir elektros energijos (kogeneracijos) jėgainę (CHP) 2010–2015 m.	Sprendimas dar nepriimtas (pranešimas pateiktas ne per KT)
-------------------------	--	--

2 lentelė. **De minimis** statistika 2020 m.

Pagalbos rūšis	Pagalbų skaičius (vnt.)	Pagalbų suma (Eur)
Bendroji nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba	75 872	332 028 734,04
Nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba ūkio subjektui, vykdančiam veiklą žemės ūkio sektoriuje	5 9173	7 817 981,49
Nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba ūkio subjektui, vykdančiam veiklą žuvininkystės sektoriuje	44	493 770,97
Nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba ūkio subjektui, teikiančiam visuotinės ekonominės svarbos paslaugas	31	526 132,12
Nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba ūkio subjektui, vykdančiam krovinių vežimo keliais veiklą	1 360	3 303 488,12
IŠ VISO:	136 480	344 170 106,70